ALp2766

La

Nr. 3, 13-14, 16-19, 21-25, 29-31, 36, 38-40

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 3 (2030) 1989 SAUSIS-JANUARY 17 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Problemos ir sprendimai

Kur bežiūrėtum – pilnas pasaulis įvairiausių problemų, neatsakytų klausimų, neišspręstų uždavinių, neįvykdytų sumanymų, bereikšmių ieškojimų... Visa tai tartum upėmis ir upeliais pasiekia ir tolimiausius užkampius, įsiskverbia į pačius mažiausius žmonių sambūrius, kaip šeimas ar draugų ratelius. Užlieja ir tvindo dar nespėjusius pražydėti jaunatviško gyvenimo gėlynus, arba ir tuos, kuriems tik saulėlydis skirtas. Skirstyti problemas į dideles ir mažas plačiu požiūriu nebūtų tikslu. Jų dydis priklauso nuo to, ką ir kaip jos paliečia. Pvz., jei liečiamas tik vienas asmuo, kitiems gali atrodyti, kad problemos visai nėra, jei liečiama šeima, pergyvena tik tam tikras artimųjų ratelis, jei parapija, jei bendruomenė, jei išeivija ar tauta – paliečiama platesnė visuomenė. O yra ir labai plataus masto visuotino pobūdžio problemų, liečiančių visą žmoniją. Viena jų – tai socialiniai ekonominiai klausimai, prasidėję su žmonijos pradžia ir tebesitęsią iki šių dienų, nors, rodos, pažangusis pasaulis turėtų pagaliau kaip nors tuos painius klausimus išspręsti. Šito, deja dar nematyti.

ŽINOME tik, kad ne viena politinė sistema bandė ir tebebando užsiangažuoti socialinių reikalų sprendimuose. Lieka gražūs šūkiai be sėkmės praktikoje. Komunizmas, pasišovęs kovoti dėl darbo žmonių gerovės, pavergė patį darbo žmogų ir dabar dar negali išbristi iš labai rimtų sunkumų. Fašizmas bandė socialines problemas spręsti klaikiomis rasizmo teorijomis ir "viršžmogio" idealais. Kai kur ir šiandien gudresni savanaudžiai karinių laipsnių karjeristai į savo valdomus kraštus žiūri kaip į nuosavybę, skriaudžia gyventojus ir persekioja tuos, kurie jiems nepataikauja. Afrikoje badu miršta vaikai, dėl savo įsitikinimų skursta tremtiniai, kenčia kaliniai. Vakarų demokratijose prabanga ir neribota laisvė minias vedžioja klystkeliais, tampančiais žmogaus teisių užuovėjomis, net valstybiniais įstatymais apsaugotomis. Nuo bado besiginančių ir milijonus kraunančių, neribotų laisvių siekiančių ir diktatorių priespaudoj kenčiančių, gabiųjų ir juodžiausius darbus dirbančiųjų ryškiuose kontrastuose mirgėte mirga visa žmonija, per amžius svajodama apie laimę, kurios amžinas ieškojimas tampa gyvenimo turiniu.

NUSIVYLIMUOSE blaškomasi, regimas tik trumpas ir mirtimi pasibaigiąs gyvenimas. Ir kyla klausimas – argi jau nebėra kokio šviesesnio spindulėlio? Pirmiausia atsakymo ieškoma pačių žmonių suraizgytose painiavose, ir tai be jokio pasisekimo. O tasai atsakymas toks tiesus ir paprastas. Tai Betliejaus žvaigždė, įžiebusi artimo meilės doktriną, atskleidusi naują pasaulėžiūrą, savo prigimtimi ir esme turinčią privalumų teisingai spręsti visas gyvenimo problemas. Taigi ir tų jautriųjų ir visuomet aktualių socialinio gyvenimo klausimų sėkmingas tvarkymas priklauso ne kam kitam, o tik artimo meilės sričiai. Ja atmetus, savanaudiškose grumtynėse niekada niekas nelaimės, nors tų bandymų, naujų idėjų, apgaulingų vilionių, entuziastingų planų su kiekviena nauja karta vis kitokių atsiras. Ir tame amžiname rate yra nubrėžta, ne visiems matoma linija — kelias, vedantis į pastangas pasaulyje plėsti artimo meilę, nes tik ji yra pati didžioji talkininkė visuose problemų sprendimuose. **Č. S.**

Pilies gatvėje Vilniuje Naujų metų naktį — Nuotr. D. Fligelio

Pasaulio įvykiai

PREZ. R. REAGANAS SU POLITIKA ATSISVEIKINO AŠTUNTU savo biudžetu ir trisdešimt ketvirta kalba amerikiečių tautai. Biudžetas ir šį kartą paliko didoką $92,5 bilijono deficitą, numatydamas $1,15 trilijono išlaidų ir tik $1,06 trilijono pajamų. Tačiau kiti prez. R. Reagano biudžetų deficitai sukosi apie $200-150 bilijonų. Kanadiečiai yra linkę kritiškai žiūrėti į JAV deficitus, užmiršdami, kad proporciniu požiūriu Kanados deficitai yra didesni už JAV deficitus. Metiniams JAV biudžetų deficitams tenka 3,5% visų krašto ūkio pajamų, o Kanadoje – 4,7%. Kanados sistemoje lengvesnis biudžetinių deficitų patvirtinimas, nes biudžetus paruošia kraštą valdanti partija, dažnais atvejais turinti užtikrintą atstovų daugumą parlamente. JAV sistemoje prezidento partija kartais turi atstovų mažumą JAV kongrese. Biudžetams patvirtinti jam yra būtina abiejų partijų parama. Tautai skirtame žodyje prez. R. Reaganas daugiausia rėmėsi pasiektais laimėjimais. Jam pavyko susilaukti ekonominio JAV atkutimo, Vašingtone ir Maskvoje pasiekto suartėjimo su M. Gorbačiovu. Laimėjimu taipgi tenka laikyti Sovietų Sąjungos karinių dalinių jau baigiamą atitraukimą iš Afganistano, Kubos karių pradėtą pasitraukimą iš Angolos, P. Afrikos respublikos – iš Namibijos. Pralaimėjimų buvo susilaukta Nikaragvoje dėl nelegalios finansinės paramos partizanams, bet R. Reaganas vis dėlto tapo vienu populiariausių JAV prezidentų, išrinktų dviem terminam iš eilės. Paskutiniuoju tokiu prezidentu buvo gen. D. Eisenhoweris. Ministerių kabinetas išeinančiam prez. R. Reaganui padovanojo kabinetinę kėdę, kurioje jam aštuonerius metus teko daryti svarbius sprendimus Baltuosiuose rūmuose.

Revoliucijos sukaktis

Prieš tris dešimtmečius valdžią Kuboje perėmė Fidelis Castras su savo partizanais. Stebėtojai sutinka, kad jam pavyko įvesti visuotinę švietimo sistemą, penkeriopai sumažinti kūdikių mirtingumą, vidutinį gyventojų amžių nuo 50 metų padidinti iki 74. Tačiau beveik nepagerėjo gyvenimo lygis, ateities galimybės apsišvietusiam jaunimui. Pagrindiniu Kubos pajamų šaltiniu buvo ir liko cukranendrės, kurių beveik visas derlius išvežamas Sovietų Sąjungon. Kainos yra kritusios, už cukranendres gautos pajamos nepadengia jų išauginimo ir nukirtimo išlaidų. Sovietų Sąjunga Kubos karius panaudojo politiniams savo siekiams Angoloje. Ten 13 metų trukusiame kare dalyvavo apie 300.000 Kubos karių. Karas Angolai atnešė apie 60.000 gyvybės aukų. JAV pastangomis pernai Niujorke buvo pasirašyta Angolos, Pietų Afrikos ir Kubos taikos sutartis. Ta sutartimi Kuba įsipareigojo iki 1991 m. liepos 1 d. iš Angolos atitraukti 50.000 savo karių, o Pietų Afrika – pasitraukti iš Namibijos. Iš Angolos sovietiniais lėktuvais ir laivais pradedamas kubiečių išvežimas.

Rinkiminis vajus

Sovietų Sąjungoje 1988 m. gruodžio 26 d. prasidėjo kova dėl kandidatų paskyrimo į š. m. kovo 26 d. įvyksiančius liaudies deputatų kongreso rinkimus. Ši institucija turės 2.250 atstovų, kurių du trečdaliai bus renkami ir vienas trečdalis paskiriamas įvairių oficialiai pripažįstamų organizacijų. Kandidatai turi teisę pasirinkti dešimtį neapmokamų talkininkų. Spėjama, kad rinkiminiam vajui bus leista pasinaudoti televizijos paslaugomis. Kandidatu jau yra paskelbtas ir žmogaus teisių gynėjas A. Sacharovas, 1975 m. laimėjęs Nobelio taikos premiją, 1980 m. L. Brežnevo ištremtas į Gorkį, Maskvon grąžintas M. Gorbačiovo. A. Sacharovo kandidatūra yra įtraukta į Mokslo akademijai rezervuotų 75 atstovų sąrašą.

Ateivių problema

Kanadoje raudama, kad ją pernai užplūdo 85.000 nelegalių ateivių, save vadinančių politiniais pabėgėliais. Dar didesnę problemą turi V. Vokietija, kurion 1988 m. atvyko 242.000 ateivių iš R. Europos. Didžiausias tris grupes sudarė: 140.226 politiniai pabėgėliai iš Lenkijos, 47.572 vokiečių kilmės Sovietų Sąjungos piliečiai ir 39.832 vokiečiai iš R. Vokietijos. Toks antplūdis sunkiai bepakeliamas V. Vokietijai, kur nedarbas matuojamas 8%. Pasigirsta balsų, kritikuojančių vyriausybę, kuri įsileidžia beveik visas į Vakarus atvykstančias etnines vokiečių grupes. Ypač daug lėšų pareikalauja pabėgėliai iš R. Europos. Mat jiems V. Vokietijos vyriausybė ilgus mėnesius turi parūpinti pastogę, maistą, vokiečių kalbos pamokas, socialinės gerovės pašalpas.

Naujametiniai ateities apmąstymai

EDITA NAZARAITĖ

Atgijusi okupuotos Lietuvos spauda stebina vienas už kitą drąsesniais pasisakymais. Lapkričio mėnesį "Švyturyje" išspausdintas V. Katiliaus straipsnis "Atminties atgaivinimas", kuriame žurnalistas mėgina įvertinti Lietuvos komunistų veiklą, jų vaidmenį, vykdant lietuvių tautos genocidą. Negali apkaltinti autorių neobjektyvumu, jis smerkia, bet taip pat ieško pateisinimo, lengvinančių aplinkybių, tačiau prieina tokią išvadą: "Sena moteris šluostėsi ašaras, o aš mąsčiau, kokia žiauri, netgi neteisinga Istorija, kuriai vis tiek, verkė liaudies gynėjas ar užsimojo šautuvo buože, kuriai svarbu, ne kokias vidines dramas išgyveno kūrėjas, kas ir kaip jį vertė rašyti prieš savo sąžinę, o tai, ką jis parašė; kuri nesižymi valstybės veikėjų norų bei išgyvenimų, o tik jų darbus. Nes ji pateikia maksimalias sąskaitas, ir jos vertinimai grindžiami tuo, kad kiekvienas, net ir didžiausias bedalis visuomet turi alternatyvą: nedalyvauti niekšybėje".

Sukrečiantis S. A. Vozbino straipsnis "Istorija visad kryžkelė..." pasirodė dviejuose "Literatūros ir meno" numeriuose (nr. 45, 46), bet apie jį vėliau.

Grobikai praturtėja plėšdami

Per neįtikėtinai trumpą laiką pasikeitė ir pats Sąjūdis. Pradėjęs savo veiklą nedrąsiais "socializmo ir TSRS" rėmuose žingsniais, paskutiniais pasisakymais priartėjo prie galutinio tikslo — prie ekonominio, politinio ir kultūrinio Lietuvos suvereniteto. Tai milžiniškas šuolis tautinėje lietuvių sąmonėje.

Iš tiesų, ekonominis nepriklausomumas be politinio savistovumo yra gryniausias absurdas, nes juk politika formuoja ekonomiką, o ne atvirkščiai. Okupuota Lietuva, būdama kad ir pati darbščiausia kolonija Sovietų Sąjungos tautų tarpe, niekados neprakus, nes kuo daugiau lietuviai pagamins, tuo daugiau bus atimta, kadangi žemės ūkio produktai — opiausia imperijos vieta. Kolonizatoriai su pavergtaisiais prekiauja tokiu pat akiplėšišku būdu, kaip kad kitados buvo prekiaujama su indėnais: auksas — už stiklinius karoliukus, krūvos vertingiausių kailių — už puslitrį degtinės. Grobikai praturtėja plėšdami.

Gražiai yra pasakęs Bironas, kad narsa kartais kyla iš baimės. Regis, kad pabaltiečių drąsa ir bus kilusi iš baimės išnykti nuo žemės paviršiaus. Šios nedidelės tautos aiškiai suvokė, kad, eidamos keliu, kuriuo ėjo iki šiol, nukeliaus į pražūtį.

Idealų sėklos

Lietuvos suverenumas Sovietų Sąjungos sudėtyje — nevaisingas fatalizmas. Persisėmę cinizmu, kai kurie tvirtina, neva laisvos Lietuvos (ir Pabaltijo) idėja nereali, idealistiška, atitrūkusi nuo tikrovės. Filosofijos mokslų daktaras A. Šliogeris taip samprotavo apie idealus: "Suformavęs idealą, žmogus gali žengti antrą žingsnį, praktinį — jį sudaiktinti, materializuoti. (Kaip kalbėjo Platonas: egzistuoja stalo idėja; jei jos nebūtų, žmogus negalėtų padaryti stalo)". ("Jaunimo gretos", spalis). Šiuo metu, kai galimos demonstracijos, piketavimai, kai atviresnė spauda, yra puiki galimybė viešai formuluoti laisvės idealus. Šių idealų sėklos, pasėtos žmonių, o ypač jaunimo protuose, duos neįkainojamų vaisių, netgi nelemtų represijų sugrąžinimo atveju. Teigti, kad lietuviai negali būti savistovė tauta, o Lietuva — savarankiška valstybė, tai tas pat, kas atkalbinėti žmogų laistyti nugeibusį augalą, tikinant, jog tam augalui yra lemta susti. Kokiomis priemonėmis siekti laisvės — atskira problema, aišku tik, kad jėgos naudojimas baltiečiams atkrenta. Lieka apeliavimas. Tai gali priminti, anot Konfucijaus, juodo katino gaudymą tamsiame kambaryje užrištomis akimis, tačiau net ir toks "gaudymas" esamomis aplinkybėmis yra viltingesnis, nei masiškas garmėjimas juodon nebūtin užrištomis akimis ir burnomis, supančiotomis kojomis ir rankomis.

Dviguba nelaimė

Lietuvą yra ištikusi dviguba nelaimė — socializmas ir okupacija. Kuri iš jų didesnė, sunku pasakyti. Antai komunistinė Kinija nebuvo okupuota, bet komunistinės laimės nešėjų nusikaltimus pavadinti šėtoniškais — per švelnu. Lietuvos istorija be "baltų dėmių" nedviprasmiškai byloja, jog socializmas nebuvo savaiminis procesas lietuvių tautai, jį atnešė okupacija, vadinasi ji — nelaimių šaltinis okupuotai Lietuvai. Kuria kryptimi eiti — aišku kiekvienam sveikai galvojančiam, bet tikėtis lengvos, greitos pergalės nėra pagrindo. Imperijai reikalingas priėjimas prie Baltijos jūros, reikalingi oro keliai, žemės ūkio produktai — visa tai imperija gauna dykai. Koks gi ožys pats išmaknos iš svetimo daržo? Nepamirškime ir didžiavalstybinių ambicijų. Rusų tautos charakteris jau buvo susiformavęs tada, kai JAV net neegzistavo. Naivu būtų tikėtis, kad tautos mentalitetas, formavęsis tūkstantmečiais, staiga imtų ir pasikeis-

(Nukelta į 3-čią psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Sumažėjo nedarbas

Kanados statistikos institucija, užbaigdama 1988 m., paskelbė nedarbo sumažėjimą liudijančius duomenis. Gruodžio mėnesį nedarbas sumažėjo iki 7,6% nuo 1987 m. gruodyje turėto 8,1%. Sumažėjimas nėra didelis – tesiekia pusę nuošimčio, tačiau jis vis dėlto liudija ekonominį Kanados augimą. Įdomus yra provincinis žvilgsnis į Kanados nedarbą. Provincijos pagal nedarbo nuošimtį rikiuojasi šia tvarka: I. Newfoundlandija – 13,3%, II. Princo Edvardo sala – 11,9%, III. New Brunswickas – 11,6%, IV. Britų Kolumbija – 10,3%, V. Nova Scotia – 9,8%, VI. Kvebekas – 9,2%, VII. Alberta – 8%, VIII. Saskatchewanas – 7,7%, IX. Manitoba – 7,5%, X. Ontario provincija – 5%. Nedarbas vis dar skaudžiausiai yra palietęs tris Atlanto provincijas, bet ketvirtoje vietoje yra atsidūrusi Britų Kolumbija. Stipriausiai laikosi Ontario provincija, kurioje nedarbas matuojamas tik 5%. Miestų grupėj pirmoj vietoj įsitvirtinęs Torontas su 3,6%, jį seka Ottawa-Hull – 3,8%, Hamiltonas – 5,2%, Sudburis ir Halifaksas – 7,3%. Montrealyje nedarbas matuojamas 8,8%, Edmontone – 9,4%, Vankuveryje – 9,7%. Nedarbo sumažėjimas Kanadoje iki 7,6% vis dėlto yra menkesnis negu JAV. Ten nedarbas nuo 1987 m. gruodžio mėnesį turėto 6,2% pernai tuo pačiu laiku nukrito iki 5,5%.

1989 m. sausio 1 d. įsigaliojo laisvos prekybos sutartis, kurią 1988 m. sausio 2 d. pasirašė JAV prez. R. Reaganas ir Kanados ministeris pirm. B. Mulroney. Pernai šią sutartį turėjo patvirtinti JAV kongresas ir Kanados parlamentas. Vašingtone tai buvo atlikta be ypatingų kliūčių dar praėjusį rudenį, o Kanadoje prireikė net parlamento rinkimų dėl suktos liberalų vado J. Turnerio taktikos. Rinktų parlamento atstovų patvirtintą sutartį sustabdė tik valdžios paskirtus narius turintis senatas, kur daugumą sudaro liberalai. Problemą išsprendė vėl rinkimus su atstovų dauguma laimėję ministerio pirm. B. Mulronio konservatoriai. J. Turnerio taktika neatnešė per-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Šiame numeryje:

Problemos ir sprendimai
Socialinių klausimų sprendimas priklauso artimo meilės sričiai
Naujametiniai ateities apmąstymai
Baltiečiai gali išsigelbėti tik siekdami savarankiško gyvenimo
Kitataučių spaudoje
Sovietiniai Lietuvos pareigūnai pasisako Maskvos spaudoje
Taksio vairuotojas didmiestyje
Lietuvio nuotykiai, gyvenimo patirtis bei mokykla
Vilniaus katedra vėl pradeda šviesti
Kasinėjimai rodo, kad istorinė tikrovė pralenkia daugelį legendų
Ryšiai ir ryšininkai
Kraštas ir išeivija atsargiai džiaugiasi atvirumu ir jo pasekmėmis
Vilnius lenko akimis
Jis visur matė tik lenkų kultūrą ir dvasią, net ir statyboje
Jaunimo veikla dabartiniu metu
Pokalbis su PLJS-gos pirm. A. Sapliu ir pavaduotoja M. Šaltmiraite
Motetas nemirtingųjų įsimylėjėlių garbei
Vyt. Jonynas vertina Kosto Astrausko pjesę "Eloiza ir Abelardas"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Kitataučių spaudoje

Sovietiška šventė

1988 m. gruodžio 16 d. komunistai minėjo sovietų valdžios Lietuvoje paskelbimo 70-ties metų sukaktį. Šia proga Maskvos "Pravda" išspausdino Lietuvos kompartijos CK pirmojo sekretoriaus A. Brazausko straipsnį, o "Izvestia" pasikalbėjimą su Lietuvos aukščiausio sovieto pirmininku V. Sakalausku.

A. Brazauskas gana išsamiai, rašydamas apie 1918 metų įvykius Lietuvoje, visai nepaminėjo Stalino, kurio pastangomis Lietuvoje buvo paskelbta sovietinė valdžia. V. Kapsukas, to meto komunistinės valdžios pirmininkas, savo atsiminimuose rašo: "Stalinas mus mokė, jog krintant okupacinei (vokiečių) valdžiai, reikia neduoti sustiprėti buržuaziniams organams, o tuojau sudaryti revoliucinę Lietuvos valdžią. (. . .) Greitu laiku buvo gautas drg. Stalino laiškas, kuriame dar griežčiau buvo išreiškiama mintis, kad reikia neatidėliojant sudaryti Lietuvos darbininkų ir valstiečių valdžią. Tai mums turėjo sprendžiamos reikšmės . . ."

Rašydamas apie dabartį, Brazauskas aiškina rusams, kad jiems Lietuvoje jokio pavojaus nėra, kad niekas jų į 'rodiną' nedeportuos ir kad lietuviško nacionalizmo bijoti nereikia. Jis rašo: "Mes žygiuosime patys į petį su kitais kraštais socialistinės revoliucijos keliu, kaip skelbė tada revoliucinė valdžia prieš 70 metų. Šiandien mes irgi skelbiame revoliuciją — 'perestroikos' revoliuciją. Abejojimo dėl jos reikalingumo Lietuvoje praktiškai nėra. Diskutuojame dėl tempo, kelių, metodų, taktikos".

V. Sakalauskas kritikuoja V. Kapsuko valdžios veiksmus: "(Lietuvis ūkininkas) norėjo gauti iš naujos valdžios žemės, bet ji kūrė komunas. Carinės Rusijos valdininkas žemino jo tautinę savigarbą, o prie naujos valdžios visose centrinėse įstaigose vėl nebuvo lietuviškai nei žodžio . . ." Šią kritiką Sakalauskas tušuoja tokiu pasisakymu: "Antrą kartą sovietų valdžia Lietuvoje gimė 1940 metais. Kiekvienas moksleivis jums gali papasakoti apie savanorišką Lietuvos įstojimą į Sovietų Sąjungos sudėtį. Seimo delegacijos sudėtyje buvo geriausi Lietuvos sūnūs ir dukterys. Tai faktas".

Sakalauskas turėtų akyliau sekti savo sovietišką spaudą, kuri jau rašo apie Stalino-Hitlerio sutartis, pagal kurias Hitleris pardavė Lietuvą sovietams. Geriausi Lietuvos piliečiai buvo išvežti į Sibirą.

Dar apie Lietuvos mokyklas

Lietuvos mokytojų laikraštyje "Tarybinis mokytojas" 1988 m. rudenį išspausdino Vinco Martinkėno straipsnį apie Rytų Lietuvos mokyklas. Jame yra daug iki šiol neskelbtų faktų. Pasirodo, kad Stalino valdymo metais toje Lietuvos dalyje, kuri 1919-1939 metais priklausė Lenkijai, buvo 370 lenkiškų mokyklų — daugiau negu lenkų valdymo laikais. Tai padarė ne Maskva, bet lenkuojantieji Lietuvos švietimo ministerijos tarnautojai. Lenkiškos mokyklos buvo atidarytos tokiose vietovėse, kur lenkų visai nebuvo. Sovietiško ir lenkiško "Armia krajowa" teroro prigąsdinti žmonės bijojo protestuoti. Buvo varoma propaganda, kad lietuvių kalba nebus reikalinga, nes Rytų Lietuva vėl būsianti prijungta prie Lenkijos. Tokiose mokyklose buvo vaikams kalama į galvą, kad jie yra lenkai ir tokiais turi likti. Jeigu lietuviai pareikalaudavo lietuviškų mokyklų, jie tuoj būdavo apkaltinami nacionalizmu. Rašytojo A. Vienuolio iniciatyva 1956 m. tuo reikalu buvo parašytas laiškas, aplenkiant Lietuvos pareigūnus, tiesiai į Maskvą. Tik 1957 m. Lietuvos kompartijos CK pripažino, kad buvo padarytos klaidos ir padėtis ėmė švelnėti. Šio straipsnio vertimą persispausdino Vilniuje lenkų kalba leidžiamas dienraštis "Czerwony sztandar", prašydamas skaitytojų pasisakymų.

Šiais mokslo metais Lietuvoje yra 92 lenkiškos mokyklos. Kai kurios jų yra lietuviškose vietovėse, kaip Kalesnykai, Tetėnai ir pan. Nors gudų Lietuvoje yra 57.600, tačiau nėra nei vienos gudiškos mokyklos ir gudų dalis siunčia savo vaikus į lenkiškas mokyklas. Leidus gudams turėti mokyklas savo kalba, lenkiškų mokyklų skaičius Lietuvoje sumažėtų.

"Buržuazinė" vėliava virš KGB rūmų

Valdas Aneliauskas Maskvos neoficialiame biuletenyje "Ekspres – kronika" 51 nr. rašo:

"Geltona – žalia – raudona vėliava visada buvo lietuviams laisvės ir nepriklausomybės simboliu. Geriausi tautos sūnūs, pokario metais po šia vėliava kovojo su okupantais 'miško brolių' gretose. Vėliau ilgus metus žmonės saugojo likusias kovų vėliavas kaip pačias brangiausias relikvijas.

Ir kas gi galėjo pagalvoti, kad šią vėliavą teks pamatyti ne kur kitur, bet virš KGB pastato. Pradžioje oficialiai paskelbė šią vėliavą tautine ir iškėlė ją Vilniaus Gedimino pilies bokšte kaip tik tą dieną, kai buvo švenčiama Brežnevo konstitucijos diena. (. . .)

Ir štai galutinis rezultatas – aukščiausias pasityčiojimo laipsnis. Gruodžio 16 d., kai sovietai šventė nesėkmingo bandymo užgrobti valdžią 70-ties metų sukaktį, 'buržuazinė' vėliava, prieš kurią jie taip aršiai kovojo, suplevėsavo šalia raudonos vėliavos su piautuvu ir kūju virš KGB ir MVD rūmų. Kaip galima dar labiau pažeminti pavergtą tautą? **J. B.**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard
Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Taksio vairuotojas didmiestyje

Lietuvio nuotykiai, klientų įvairovė, jų rūpesčiai, tikra gyvenimo patirtis bei mokykla

STASYS DARGIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Vairuotojo nuotykiai

Tenka sutikti kasdieną įvairiausių klientų ir jiems patarnauti. Sykį nakties metu mane sustabdė keturi jauni uniformuoti vyrai. Turėjau sunkumų suprasti jų direktyvas, nes menkai mokėjo anglų kalbą. Pagaliau susiorientavau, kad nori važuoti į Cherry St. – Toronto uostą. Pasirodo, tai buvo sovietų prekybinio laivo jūrininkai. Savotiškas jausmas mane nukrėtė.

Kai ilgus metus dirbau nejudomo turto agentu, tai iš patyrimo žinojau, kad įėjęs į namą, šeimininkams nesant namie, galėjai spręsti, kokio tipo savininkai ten gyvena. Baldai, sienos, paveikslai ir visas namo apstatymas tiesiog į tave prakalba draugiškai arba atstumančiai. Panašus jausmas išgyvenamas ir automobilyje. Tik čia komunikacija vyksta betarpiškai ir daug greičiau. Susitikimas su sovietų jūrininkais ir po daugelio metų man tebėra neužmirštas. Tai buvo šalta komunikacijos konfrontacija.

Panašų įspūdį patyriau ir su lenkų jūrininkais, kai juos irgi vežiau į juostą. Priešinga savijauta mane lydėjo, kai vežiau V. Vokietijos jūrininkus. Žinoma, man padėjo ir kalbos mokėjimas. Draugiškas pokalbis taip toli išsivystė, kad buvau pakviestas į laivą (dyzeliu varomą ir statytą V. Vokietijoje), supažindintas su laivo kapitonu ir turėjau sunkumų atsisakyti gero vokiško alaus.

Kartą, vėlai naktį (11.30 v.v.), važiuoju Overlea Blvd. – Thorncliffe Park rajone. Atbėga trys jaunuoliai. Paimu juos, nieko nenujausdamas. Vienas atsisėdo šalia manęs, kiti du – užpakalinėje sėdynėje. Po poros minučių pasiekiau Leakside bridge (Don Mills – Eglinton). Prieky sėdintį paklausė: "Do you chicken out?" Šalia sėdintysis pareiškė: "Not my cup of tea!" Išleidau Pape požeminio stotyje. Tada supratau, kad jie planavo mane apiplėšti, tik mano šalta laikysena juos atbaidė.

Nepaslaptis, kad kai kurie naktiniai taksių vairuotojai yra ginkluoti, nors tai ir nelegalu. To paaugliai ir kriminalinis elementas prisibijo. Deja, kitaip istorija baigėsi Jane-Lambton rajone. Vėlai naktį parvežiau jauną vyrą, kuris griebė mano grąžą ir savo $20.00 banknotą ir įbėgo į apartmento pastatą. Tai įvyko apie 2 v. nakties. Rodos, suma siekė $35.00. Policijai apie tai nepranešiau, nes tokiais atvejais nieko paprastai nedaroma. Dažnai klientai taip elgiasi: kai priveži prie daugiabučio pastato, jie sako, kad neturi pakankamai valiutos sumokėti už važiavimą, liepia palaukti, kol grįš iš savo buto. Niekada negrįžta. Sykį dienos metu klientą nuvežiau į Shuter-Parliament daugiabutį pastatą. Paliko piniginę ir liepė laukti, kol sugrįš. Ir šiandien to grįžimo tebelaukiu. Pasirodo, piniginė buvo pavogta.

Linksmi momentai

Dabar porą linksmesnių nuotykių. Kartą sėdžiu Dundas-Runnymede vietovėje ir girdžiu du senukus ateinant bei lietuviškai kalbantis. Priartėjęs senukas ir sako žmonai:

– Eik greičiau, sene, vos kojas bepavelki. Žinoma, man sunku buvo susilaikyti nesijuokus, tačiau neparodžiau, kad suprantu lietuviškai.

Vieną Kalėdų dieną buvo šlapdriba, kuri sunkino važiavimą ir ėjimą pėsčiom. Scarlett gatvėje į rytus nuo Dundas mane sustabdė vyresnio amžiaus pora, sunkoko sudėjimo. Atsisėdę pareiškė, kad aš išgelbėjau jų gyvybę. Pasirodo, geras pažįstamas parsivežė juos pietums, pažadėdamas ir parvežti. Kaip paprastai atsitinka, šeimininkas svečius bevaišindamas pats "nusivaišino", kad nebedrįso važiuoti. Bandė gauti taksį, bet nesisekė. Tada po kelių valandų laukimo apsisprendė eiti pėsti. Juos veždamas galvojau, kad už gyvybės išgelbėjimą tikrai gausiu gerus arbatpinigius. Davė 35 centus. Buvo latvių tautybės.

Kartą vėlokai vakare laukiu prie Toronto Lietuvių namų. Ateina iš "Lokio" svetainės trys vyrai. Atsisėdęs šalia manęs, užkalbina lenkiškai ir nustemba, kad kalbu lietuviškai. Žinoma, tada visi kalbėjomės lietuviškai. Keletą kartų yra tekę vežti jaunus lietuvius verslininkus, žinoma, girtus, kaip "šiaučius". Vienas net neatsiminė savo adreso, tik po ilgesnio klaidžiojimo suradau.

Vieną vakarą laukiu prie Sutton Place (Bay-Wellesley) viešbučio ir kalbu Rožinį. Man nepastebėjus, jauna pora atidarė automobilio duris ir pamatė Rožinį mano rankoje; labai nustebo, kad taksio vairuotojas gali melstis.

Narkotikai ir policija

Kadangi geresnis uždarbis, tai daugiausiai dirbu miesto centre. Sykį šeštadienio vakarą paėmiau jauną, gražią ir verkiančią merginą Yorkville gatvėje, t.y. Bay-Bloor rajone. Ją iš paskos vijosi jaunas vyras ir reikalavo, kad jos nevežčiau. Taksio vairuotojui dažnai tai atsitinka. Kartais ir prostitutės bėga nuo savo klientų. Mergina paprašė, kad ją vežčiau į Davisville gatvę. Privažiavus St. Clair gatvę (važiavau Yonge gatve), staiga per radiją prakalbėjo mano ekspeditorius ir pareikalavo, kad merginą perduočiau policijai. Taip ir padariau. Kadangi mergina buvo pametusį rankinuką ir neturėjo pinigų, tai man sumokėjo, berods, $2.5 policininkas. Vėliau ekspeditorius man paaiškino, kad mergina važiavo į namus nusižudyti. Tai man atsitiko prieš 8 metus, kai dar buvau nepatyręs ir nesmagiai pasijutau, kad užmokestį paėmiau iš policininko, kai tuo tarpu įvykis lietė žmogaus gyvybę. Kodėl mergina norėjo užbaigti tragiškai savo gyvenimą, nesužinojau.

Sherbourne-Bloor rajonas pasižymi pogrindžio ir kriminalinio elemento gyventojais. Kartą paėmiau iš Sherbourne daugiaaukščio pastato jauną vyrą ir vežiau į St. Clair-Lansdowne vietovę. Prekiaujantieji narkotikais nesileidžia privežami prie namo, kurin vykstama. Ir šiuo kartu vežamasis paprašė pasukti į šoninę gatvę, kuria važiavome. Po trumpo laukimo grįžo, ir pradėjau važiuoti. Nelauktai atsirado policijos automobilis ir liepė man sustoti. Mano keleivį išlaipdino, atremtą į automobilį iškratė ir, nieko neradęs, atvertė užpakalinę sėdynę – ten surado narkotikų maišelį. Klientas bandė teigti, kad tai taksio vairuotojo, bet policininkas tik nusijuokė ir tuoj suėmė, surakindamas rankas.

Paėmiau kartą paauglį prie Spadina viešbučio. Jis tuoj pareikalavo įžūliu tonu, kad leisčiau rūkyti narkotikus. Kaip paprastai, uždraudžiau. Pareiškė didelį nepasitenkinimą. Kai iš Parliament gatvės pasukau į Dundas, pamačiau policininką, tiriantį kažkokį įvykį. Jam paaiškinau reikalą. Pastarasis liepė paauglį vežti į Regent gatvėje esančią nuovadą. Pareiškiau, kad gali pabėgti. Iškratęs, rado narkotikų cigaretę ir suėmė.

Įvairūs klientai

Taksio vairuotojo klientūra labai įvairi, marga ir daug reikalaujanti. Reikia žinoti naujausius beisbolo, ledo ritulio (sezono metu), futbolo ir kitų sporto šakų žaidynių duomenis. Ne tik tai! Reikia žinoti, kuris žaidėjas įmušė įvartį ir pan. Tap pat taksio vairuotojas turi sekti orą, spėti, koks bus savaitgalio klimatas ir pan. Paskutiniu metu, kai vyko federacinių rinkimų vajus, tai dažnai klausdavo, kas laimės rinkimus? Kartais užverda gyvos diskusijos. Klientams tai labai patinka, ypač, jei sakai, kad jų partija laimės. Kiti nori žinoti, koks yra Amerikos, Kanados dolerio kursas ir kaip laikosi vienos ar kitos formos šėrai. O jei nežinai, tai su apgailestavimu tai pareiški. Žinoma, sakai savo nuomonę. Klientams tai labai patinka.

Porą dienų po federacinių rinkimų vežiau aukšto rango verslininką. Jis norėjo mano nuomonės apie rinkimų rezultatus. Pareiškiau, kad parlamentas bus darbingas, nes konservatoriai turi daugumą, tačiau dėl laisvos prekybos su Amerika Kanadai atsiveria dideli galimumai, bet sykiu ir didelė rizika. Amerikiečiai yra labai gudrūs komersantai. Jiems laisvoji rinka irgi ne mažiau reikalinga, nes Kanada yra žaliavų ir žemės turtų kraštas ir pan. Jei pataikai į kliento galvoseną, tai gauni daugiau ir arbatpinigių.

Jei vyresnio amžiaus klientas ar klientai, tai tyliai leidi radijo klasikinę muziką, o jei jauni, tai modernią. Pasitaiko, kad žmona aiškina, kodėl ji negali mylėti savo vyro. Išklausai kantriai ir turi pareikšti savo nuomonę, bet labai taktiškai, mat ji laukia paramos savo laikysenai ir pan.

Man yra buvę atvejų, kai žmona, sėdėdama taksyje, davė direktyvas, kur ir kaip važiuoti, nes ji sekė savo vyrą, norėdama sužinoti, kur jis vyksta. Kartais ir graudu, ir nemalonu, kai pradeda aiškinti intymius šeimos reikalus. Atsitinka, kad pokalbis tampa išpažintimi. Taksio vairuotojas turi tapti geru psichologu ir kantriu klausytoju, kai moteris pradeda verkti. Kartais klausantis ir sveikam sunku susilaikyti nuo ašarų. Tiek daug skausmo ir nelaimingų žmonių! Pasisako savo ligas, kai veži į ligoninę operacijai ir kai palinki geros sveikatos, priima su maloniu žvilgsniu ir dideliu dėkingumu.

(Bus daugiau)

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Knyga apie du tironus – Hitlerį ir Staliną yra išleista 1988 m. Niujorke. Ji pavadinta "The Deadly Embrace". Jos autoriai – ANTHONY READ ir DAVID FISHER. Jie aprašo ir Baltijos valstybių okupaciją. Nuotraukoje iš kairės: Vokietijos užsienio reikalų ministeris Joachim von Ribbentrop, Stalinas ir Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeris Vyjačeslav Molotov po pasirašymo nepuolimo sutarties Maskvoje 1939 metais

Staiga po nelaimingo paslydimo gatvėje 1988 m. Kūčių vakarą Kanados vilniečių sąjungos valdybos ilgamečiam sekretoriui,

a. a. IPOLITUI KRASAUSKUI

mirus, jo seseriai PIVORIŪNIENEI gyvenančiai Lietuvoje, pusseseriai BRONEI BUIKIENEI, gyvenančiai JAV-bėse, jų giminėms, draugams ir pažįstamiems gilią užuojautą reiškia –

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga Kanadoje

PADĖKA

Mylimam vyrui ir tėvui,

a. a. JUSTINUI DOBILUI

1988 m. gruodžio 29 d. mirus,

Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, ir visiems Prisikėlimo parapijos kunigams už moralinę paramą ir maldas prie karsto, atliktas laidojimo apeigas.

Dėkojame sol. V. Verikaičiui už gražų giedojimą. Reiškiame nuoširdžią padėką giminėms, artimiesiems už gėles, pareikštas užuojautas bei aukas ir visiems laidotuvių dalyviams.

Žmona – Kathleen Dobilas, sūnus – Geoffrey
dukterys – Wendy ir Jennifer,
žentai – Michael ir Bob, marti – Luisa,
vaikaičiai – Malissa ir Jamie

PADĖKA

A†A

VIRGINIJAI MIŽUTAVIČIŪTEI

mirus,

nuoširdžiausią padėką reiškiame Prisikėlimo parapijos klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, ir kitiems kunigams, užjautusiems sunkią valandą. Padėką reiškiame taip pat Algiui Jurėnui, palydėjusiam į paskutinę kelionę mūsų mylimąją sesutę.

Dėkojame visiems atsilankiusiems laidotuvių namuose, Prisikėlimo šventovėje, prisidėjusiems prie pusryčių paruošimo bei suteikusiems materialinę paramą.

*Broliai – **Robertas ir Henrikas Mižutavičiai,***
atvykę iš Lietuvos

PADĖKA

A†A

VIRGINIJA MIŽUTAVIČIŪTĖ,

brangi ir mylima mano sesers anūkė, staiga iškeliavo amžinybėn.

Ji man buvo kaip pavasario gėlė, kurią nuskynė mirties šalna. Ji buvo visa mano viltis, sunku susigyventi su mintimi, kad jos jau nebėra. Ji mane mylėjo, o aš jai kūriau ateitį. Dabar liko tik ašaros, nemielas rytojus.

Reiškiu nuoširdžią padėką savo sesers dukrai Kristinai Indriūnaitei, kuri pirmoji atskubėjo ir visą laiką globojo mane, nors ir pati pergyveno didelį skausmą. Nuoširdžiausia padėka Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, kuris pirmą dieną laidotuvių namuose kalbėjo maldas, užjautė mane ir Kristiną, pranešė šventovėje liūdną žinią, prašydamas parapijiečių pasimelsti, atnašavo laidotuvių Mišias. Taip pat gili padėka kitiems kunigams už maldas laidotuvių namuose, Danguolei Retke už vargonavimą ir gražų giedojimą.

Ypatinga padėka Algiui Jurėnui už gėles ir jautrų žodį. Dėkoju Prisikėlimo parapijos choristams už gėles, užprašytas Mišias, užuojautą man ir giminėm. Nuoširdus ačiū Liudai ir Petrui Jurėnams už gėles, Mišias ir maisto parūpinimą, visoms ponioms už skanius pyragus. Laimai Mačionienei ir Valerijai Leverienei už maisto paruošimą. Dėkoju visiems už Mišias ir Virginijos brolių Roberto ir Henriko atjautimą, atskubėjusių parsivežti sesutę į Lietuvą. Nuoširdžiai dėkoju A. Bliūdžiui, p. Dilkienei, V. Leverienei, O. V. Taseckams ir visiems kitiems, kurių neatsimenu, už materialinę paramą.

Nuoširdi padėka p. Vilimienei pareiškusiai užuojautą raštu, Ritai Slapšienei už užuojautą ir pagalbą išlydint Virginijos brolius į Lietuvą. Dar kartą visiems nuoširdžiausias ačiū ir atsiprašau, jei ką nors nepaminėjau.

*Nuliūdusi – **A. Vingevičienė***

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

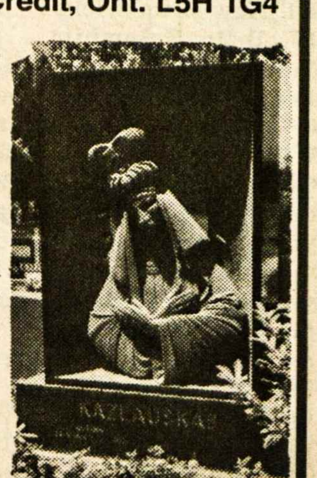

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

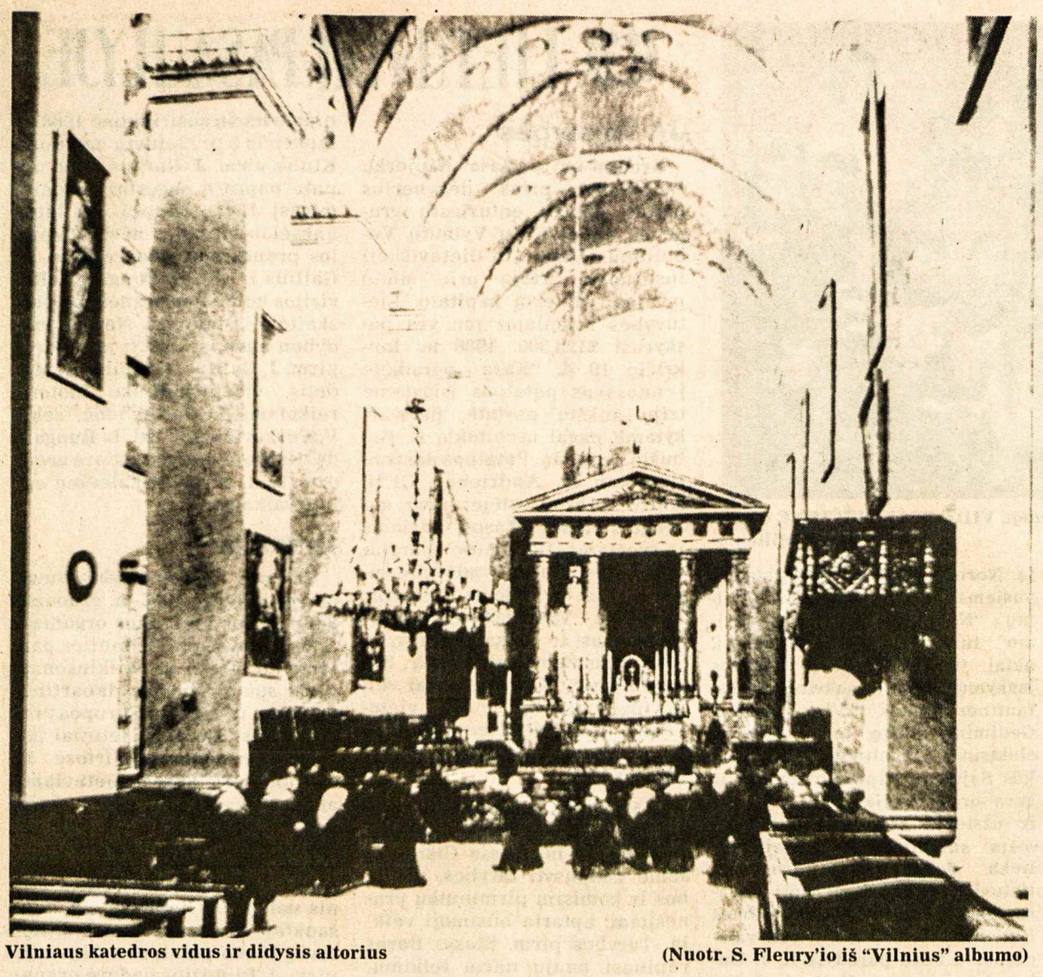

Vilniaus katedros vidus ir didysis altorius (Nuotr. S. Fleury'io iš "Vilnius" albumo)

Vilniaus katedra vėl pradeda šviesti

KLARA STANKIENĖ

Su dideliu susidomėjimu sekame įvykius Lietuvoje. Daugelį mūsų sujaudino žinia, kad seniausioji tautos šventovė — Vilniaus katedra pagaliau grąžinama Lietuvos tikintiesiems.

Katedra, siekianti Mindaugo laikus, yra ne tik Lietuvos krikščionybės lopšys, bet ir žymus istorinis bei architektūrinis paminklas. Padavimais ir legendomis apipinto Gedimino kalno papėdėje stovinti katedra bei senoji jos varpinė užima centrinę vietą Vilniaus miesto panoramoje ir yra nepakartojamai savitas jos akcentas. Paskutiniųjų metų archeologiniai kasinėjimai katedros požemiuose rodo, kad istorinė tikrovė pralenkia daugelį legendų.

Iš pagonybės į krikščionybę

Lietuvos vienytojas Didysis kunigaikštis Mindaugas, gerai pažinęs savo gyvenamąją epochą ir besikuriančios valstybės interesus, 1251 m. su šeima ir dvariškiais priėmė krikštą. Jis pastatydino katedrą pirmajam Lietuvos vyskupui ant buvusios pagoniškos šventyklos pamatų, kur šimtmečiais melstasi Praamžiui. Šios Lietuvos valdovo pastangos buvo tinkamai įvertintos popiežiaus Inocento IV, kuris atsiuntė Mindaugui karaliaus karūną.

Po Mindaugo nužudymo, Lietuvoje vėl įsigalėjus pagonybės šalininkams, buvo atstatyta pagoniškoji šventykla, o krikščionybės plitimas sulaikytas daugiau nei šimtmečiui — iki Vytauto Didžiojo laikų. Tuo metu Jogailai tapus krikščioniškos Lenkijos karaliumi, susidarė palankios sąlygos Lietuvos krikštui. 1387 m. Jogailos nurodymu įsteigta Vilniaus vyskupija ir vėl pagoniškos šventyklos vietoje atstatyta katedra. Apie 1419 m. gaisro sunaikintą katedrą atstatė DLK Vytautas, tikėdamasis joje užsidėti ir karaliaus karūną. Pasiruošta didelėms iškilmėms, bet dėl lenkų didžiūnų intrigų karūnos nesulaukė, ir tik po mirties (1430 m.) buvo palaidotas viename iš katedros rūsių.

Vėlesniųjų amžių slinktyje katedra ne kartą nukentėjo nuo karų, gaisrų bei Neries potvynių. Jos požeminiai rūsiai priglaudė daugelio Lietuvos valdovų bei jų žmonų palaikus: Švitrigailos, Aleksandro, abiejų Žygimanto Augusto žmonų — Elzbietos ir gražuolės Barboros Radvilaitės bei kt.

Statytojai ir griovėjai

Dabartinio pavidalo katedra atstatyta XVIII š. pabaigoje. Projekto autorius ir statytojas — įžymus lietuvių architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius. Architektas sujungė senąsias išlikusias pastato dalis, kartu su Šv. Kazimiero koplyčia, į vieną darnų ir didingą klasikinės formos pastatą. Lenkams okupavus Vilniaus kraštą, Vilnius tapo didelės valstybės maža ir be galo apleista provincija, o Katedros aikštė purvo kloniu. Tik 1939 m. atgavę kraštą, lietuviai sutvarkė Katedros aikštę, restauravo senąją varpinę, o vėliau ir pačią katedrą.

1953 m., sovietinės valdžios potvarkiu, katedra iš Lietuvos tikinčiųjų buvo atimta, stogo skulptūros nugriautos, šv. Kazimiero palaikai perkelti į Šv. Petro ir Povilo šventovę. Kiek vėliau katedra paversta paveikslų galerija bei koncertų sale.

Draminė trilogija

Mūsų amžininkas Lietuvos poetas Justinas Marcinkevičius sukūrė draminę trilogiją apie istorinį lietuvių tautos kelią bei likimą. Pirmoji dalis — apie valstybės kūrimąsi — pavadinta "Mindaugas", antroji — rašto ir knygos atsiradimas — pirmosios lietuviškos knygos kūrėjo vardu "Mažvydas". Trečiąją dalį poetas paskyrė Vilniaus miesto įsteigimo 650-osioms metinėms (1973 m.) ir veikalą pavadino "Katedra". Tai 10-ties giesmių drama — apie gėrio, grožio bei dvasinių vertybių kūrimą. Pagrindinio pjesės herojaus prototipas — katedros statytojas Laurynas Stuoka-Gucevičius. Pjesėje — jis tik architektas Laurynas, kuriam rūpi žmogaus ir tautos kultūros, meno bei mokslo kūrimas senosios Lietuvos žlugimo sąlygomis. Architektas kovoja, kad katedra, simbolizuojanti tautos vienybę ir gėrį, pagal jo projektą būtų statoma ant švarių etinių pagrindų, tačiau mato, kad svarbiausias jo kūrinys patenka į valdžios rankas ir pajungiamas jos interesams. Laurynas kenčia ir atvirai maištauja, tampa Vilniaus gubernijos sukilėlių vadu. Su saujele idealistų jis veda sukilėlius į mūšį ir iki dugno išgeria karčią pralaimėjimo taurę. Kenčiančio Lauryno akyse katedra susilieja su neįgyvendintais idealais, tampa dvasines vertybes pasyviai kaupiančiu Panteonu.

Nuo dramos sukūrimo ir jos vaidinimų akademiniame Vilniaus bei Klaipėdos dramos teatruose nepraėjo nė du dešimtmečiai, ir mes matome, kad už tvirtus ir švarius moralinius pagrindus bei dvasines vertybes dabar kovoja visa Lietuva.

* * *

Ką reiškia Vilniaus katedra kiekvienam lietuviui, matome iš šimtatūkstantinės minios reakcijos 1988 m. išgirdus žinią apie katedros grąžinimą Lietuvos tikintiesiems, iš iškilmingų paties kardinolo vadovaujamų pamaldų bei džiaugsmo ašarų jūros, pagaliau iš įspūdingų užsienio žurnalistų reportažų.

Reikia šiek tiek laiko ir nemažai darbo, kad seniausioji Lietuvos šventovė vėl spinduliuotų dvasine šviesa. Iškilmingas jos atidarymas, Vilniaus radijo žiniomis, numatytas 1989 m. vasario 16 — Tautos šventės dieną.

Mylimam tėveliui

a. a. MEČIUI PETRUI

mirus,

Toronto Mairono mokyklos mokytojai SILVIJAI FREIMANIENEI ir jos šeimai reiškiame gilią užuojautą –

Toronto Maironio mokyklos mokytojai, mokiniai ir tėvų komitetas

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

DABARTIES PASTABOS

Ryšiai ir ryšininkai

K. BALTRONIS

1. Atrišamos užčiauptos lūpos

Įdomu, viskas įdomu dabartinėje okupuotoje Lietuvoje. Gera, kai oficialiai prisipažįstama, jog Sovietija gyvena melu, nors tai niekam nebuvo paslaptis. Būtų dar geriau, kad nenuslėptų nė dabartinio melo.

Ryšiai tarp okupuotų ir laisvųjų lietuvių pirmą kartą po ilgų dešimtmečių galima pavadinti tikruoju vardu bent didele dalimi, nors nemažesnė jų dalis tebekabo ore. Briedis dar miške, o jo medžiotojai, besiruošdami jį kepti, jau nepasidalina nuopelnais, kas jį bus pirmas nušovęs.

Čia turiu galvoje tuos ryšininkus, kurie mano, kad mūsų veiksnių perspėjimai praeityje šiuo klausimu nebuvo tikslingi. O aš manau, kad jie atliko savo paskirtį ligi kone 1988 m. vasaros. Atvirai tariant, veiksnių perspėjimų basliai dar būtų labai pravertę kreivom okupuotų manekenų ir laisvų lietuvių vad. "apvaliojo stalo" diskusijom paremti. Bet dabar reikia naujų, kitokių gairių, nors jos vargiai įmanomos nukaišyti dėl to, kad situacija greitai keičiasi potvyniais ir atoslūgiais.

Aplamai kraštas ir išeivija atsargiai džiaugiasi vad. persitvarkymu ir atvirumu, tuo pačiu ir ryšiais. Šiuo straipsniu aš norėčiau atkreipti dėmesį į kai kuriuos tų ryšių kuriozus.

2. Laisva ir nelaisva spauda?

Vienas išeivių laikraštis savo sukakties proga pagerbė savo nueitą kelią, išvardindamas būtus ir nebūtus nuopelnus. Žinoma, kiekviena spaudos sukaktis verta dėmesio. Tik susidaro problemėlė, kai sukaktuvininkas pučiasi kitų nuvertinimo kaina.

Iš pasisakymų atrodo, kad to laikraščio bendradarbiai turėjo užduotį "atstatyti mūsų išeivijos spaudą į laisvos spaudos vėžes". Kad tai ne atsitiktinis teiginys, rodo kitas: "Išeivijos lietuviai prie laisvos spaudos nepripratę". Tai labai jau nuogi, niekuo neparemti teiginiai. Patikrinus faktus, jie sublukštų kaip muilo burbulai.

Žinoma, yra susidūrimų tarp bendradarbių ir redaktorių, bet sunku įrodyti, nors lengva polemizuoti, kas tais atvejais yra labiau teisus, kai išspausdinama ar neišspaudinama jautresnė tema. Beje, jei redaktorius savavališkai iškreipia bendradarbio mintį, pastarasis randa progų toje pačioje ar kitoje spaudoje atitaisyti skriaudą.

Čia dažnai gali būti ne tik minties, bet ir formos klausimas: tie, kurie "laisvos spaudos" vardu vartoja vulgarius epitetus ar simbolius (pvz. vaizduoja šunelį, kuriantį ant hidranto), gal net nežino, kad prasižengia rimtos spaudos etikai.

Yra daugiau pagrindo skirstyti mūsų spaudą išeivijoje į vulgarią ir rimtąją, o ne į laisvą ir nelaisvą (pastarajai tebeatstovauja komunstinė spauda). Gi minties atžvilgiu išsiskyrimas neišvengiamas, tad nieko nuostabaus, kai pvz. ar patriotinė spauda neduoda vietos antireliginiams ar antipatrioniams straipsniams. Išsiskyrimas galimas ir ryšių klausimu. O kai kritikas pats save vertina, tai dažnai jis tik patvirtina seną tiesą, jog rupūžei pats gražiausias sutvėrimas yra rupūžiokas.

3. Auksinio obuolio varžybos

Dabar grįžkime prie minėto briedžio. Jį medžiojo visi lietuviai, bet kai kuri spauda rodo monopolistinių pretenzijų. Štai užuomina apie ". . . santykiuose su Lietuvos lietuviais išeivių nueitą kelią, kuris neabejotinai sutrumpėjo (vieno laikraščio) dėka". Arba: (Tas išeivių laikraštis) "pakeitė išeivijos laikyseną Lietuvos atžvilgiu".

Iš tikrųjų šie teiginiai yra lygūs garsiosios musės, tupinčios ant jaučio rago, pasipuikavimui, kad ir ji arė. Atsargiausiai tariant, tenka pripažinti, kad vargiai įmanomas vienas šansas iš šimto, jog to laikraščio redaktoriai, bendradarbiai ar jų remiamo "apvaliojo stalo" derybininkai paveikę draugą Gorbačiovą tuos ryšius taip išplėtoti, kaip jie yra dabar leidžiami. Deja, niekas neišeis į viešumą ir neatskleis paslapties, kad kalbėjęsis su generaliniu sekretorium ir jį prispyręs plačiau praskleisti geležinę uždangą, idant šiam pasauliui atsivertų akys: kokie šališki yra antikomunstinio baubo kūrėjai! . .

O ryšių, daugumos nuomone, nekenkiančių Lietuvai, būta kiekvienais okupacijų metais netiesiogine ir tiesiogine prasme. Netiesiogine, kai išeiviai išskaitydavo tarp sovietinių propagandinių bei melo eilučių, kokia iš tikrųjų yra pavergtųjų būklė. Tiesiogine, kai privačiai, prie keturių akių, okupuotieji susitikdavo su išeiviais ir be informatoriaus priežiūros pasikeisdavo mintimis. Čia minėti ir įvairių laikų vėlesnieji pabėgėliai su naujomis žiniomis.

Yra didelis skirtumas tarp pirmesnių, daugiau ar mažiau oficialių ryšių, kai okupuotas aktorius ar dainininkas (politruko šešėlyje), leistas gastroliuoti laisvame krašte, draudžia scenoje iškelti tautinę vėliavą, ir dabartinių, kai jis drauge su išeiviais (dar prieš oficialiai aprobuotą "tautinės giesmės" laikotarpį) gieda Lietuvos himną.

4. Lenino demokratija?

Tiesa, kad visokie ryšiai turi savo kainą. Tai rodo abu Gorbačiovo apsilankymai Amerikoje, kai daugelis naivių piliečių bei dažnų žurnalistų pasidavė taikos iliuzijai.

Man rodos, kad ir lietuvių išeivijos arenoje neseniai mes sutikome Gorbačiovo atitikmenį Algimantą Čekuolį, "Gimtojo krašto" redaktorių. Jis aplankė keletą lietuvių telkinių JAV ir papasakojo apie pokyčius Lietuvoje. Bene įdomiausias buvo jo duotas pokalbis lietuvių spaudai.

Aiškindamas skirtumą tarp išeivių ir Lietuvos žmonių, jis tikino, kad pastarųjų "gyvenimas – realus", o pirmųjų politinė veikla – "žaidžiamas monopolis". Kas jis – kiek aktorius, kiek tikras ryšininkas? Žinoma, jo padėtis ant dviejų kėdžių nepavydėtina. "Nepripažinimo" klausimą jis bando pasakiškai išspręsti: "Siųskite savo pasiūlymus Vilniaus universitetui arba Kultūros fondui". Beje, ta proga jis neužsiminė, kokią dalį lietuvių suaukotų lėšų tas fondas persiunčia Maskvai. Ir nepagalvojo, kad jo pavadinti bejėgiai monopolio žaidėjai sujudina JAV kongresmanų bei senatorių būrius, kurie, gindami okupuotos Lietuvos teises, protesto raštais spaudžia Gorbačiovą atleisti prievartos vadeles.

Ir vis dėlto vienu netikėtu žodžio išsprūdimu Čekuolis prieš savo valią išreiškia didžiąją tiesą. Pačiai svarbiausiai Lietuvos problemai išspręsti jis štai ką pasiūlo:

"Įdiegti tikrą, autentišką, daugiakandidatinę rinkiminę demokratiją, taip kaip ją suprato Leninas . . .

Ačiū.

O yra tvirtesnis už uolą istorinis faktas, jog Leninas su savo mažesniu būriu revoliucininkų nuėjo į parlamentą, ginklais išvaikė didesnę grupę revoliucininkų varžovų, ir nuo tos spalio revoliucijos sovietinė imperija tęsia Čekuolio rekomenduojamą Lenino "demokratiją" – totalizmą septynis dešimtmečius.

Trakų pilis, netoli Vilniaus, kurią gausiai lanko Lietuvos ir užsienio turistai Nuotr. B. Tarvydo

Naujametiniai ateities...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tų iš pagrindų per penkmetį, vien nuo gražių, bet demagogiškų kalbų tvano.

Dešimtame š. m. "Švyturyje" spausdinamas straipsnis "Kolūkių sunkmetis". Žemės ūkio akademijos prof. P. Vasinauskas dalinasi mintimis su žemdirbiais apie socialines ir ekonomines problemas. Straipsnyje šmėsteli ir tokios kraupios eilutės: ". . . Yra tokių, kurie laukia karo." Tai kraštutinis į neviltį puolusio žmogaus teiginys, iš pirmo žvilgsnio atrodantis ypač amoraliai. Bet atsitinka taip, kad vergo sąmonė pribręsta iki tokios būsenos, kuomet jo užguita būtis tampa jam nebepakeliama, o gyvybė — nebebrangi. Mirtis atrodo priimtinesnė už nebeįmanomą egzistenciją. Spartako vadovaujamas vergų sukilimas, nors buvo kruvinas, tačiau istorija nelaiko jo amoraliu.

Karas yra žmogiškųjų veiksmų amoralumo etalonas. Amoralumo esmę sudaro žudymas. Jeigu žudynės yra nusikaltimo matavimo mąstelis, tai ar tik karas gali būti amoralus?

Apokaliptinis skaičius

S. A. Vozbinas poleminėse pastabose "Istorija visad kryžkelė . . ." rašo, kad Kampučiojos "ginkluotoji partijos diktatūra" per trejetą metų nušlavė 4,3 milijono žmonių — daugiau nei pusę tūkstantmetės tautos. Gineso rekordų knygoje rašoma, kad Mao Dzedungo režimas kainavo Kinijai 32,25 milijono gyvybių. Rusijos imperijoje į nebūtį nukeliavo 35 milijonai. Apokaliptinis skaičius — vos ne 72 milijonai gyvybių! O kur dar Afganistanas, Etiopija, Korėja ir t.t.? Nesvarbu, kaip vadinami nusikaltimai: stalinizmu, maoizmu, polpotizmu — žudoma buvo komunistinių idėjų vardan, o kraujuose paplūdęs kelias, pareikalavęs daugiau aukų, nei antrasis pasaulinis karas, šiandien tas valstybes atvedė į Didįjį Nieką. Šiandien, ant 35 milijonų kaulų kalno Sovietų Sąjungoje tvirtinama, kad lenininis socializmas net nebuvo sukurtas . . . Ginesas pateikia stalininių lagerių integralinį kalinių skaičiaus įvertį: iki 1953 m. juose pabuvojo 66 milijonai! Gulagas, suprantama, ne Čikagos gyvulių skerdyklos ir ne Detroito plieno liejyklos . . .

Nėra pasaulyje lygybės, net mirtis nelygi mirčiai. Vienokia ji nuo kulkos, kitokia — basom ant ledinio plynlaukio. Prievartinio darbo be materialinio stimulo kūrėjai savo aukoms net mirti lengvai neleido. Dauguma buvo kankinami tardytojų rūsiuose, jiems buvo kapojamos rankos ir raunami liežuviai, badomos akys. Net kulkų jiems buvo gailima: jie mirė Sibiro dykvietėse iš bado ir nuo šalčio, aptekę utėlėm ir negyjančiom žaizdom; sutinę vaikai užgesdavo motinoms ant rankų, o tėvų lavonai stingdavo prie nustėrusių vaikų kojelių . . .

Gedulo sietynas

Septyniasdešimt milijonų... Pamėginkime įsivaizduoti kapines, kuriose yra septyniasdešimt milijonų kapų ir nors mintyse uždekime ant kiekvieno iš jų po žvakelę — sužėrės septyniasdešimt milijonų ugnelių — sunkiai, sunkiai aprėpiamas gedulo sietynas... Septyniasdešimt milijonų — įsivaizduokime, kiek liko tuščių kambarių, kuriuose negirdėti mažylių čiauškėjimo, kaladėlių dėliojimo ir pirmojo "mamyte, aš tave myliu". Už ką tie žvirbleliai buvo nužudyti? Už šviesų rytojų. Įsivaizduokime, kiek tuščių klasių, kuriose mokinukai nebešiurena vadovėlių puslapiais ir nebeįsistebeilyja savo smalsiom akutėm į mokytoją. Už ką toms jaunoms širdims sustabdytas plakimas? Už šviesų rytojų. Įsivaizduokime kiek, iš septyniasdešimties milijonų, kiek mokytojų, inžinierių, menininkų, gydytojų nerealizavo savo žinių ir sugebėjimų, kiek žemdirbių nebeglosto liauno javo liemens, nebebraukia prakaito nuo kaktos. Už ką? Už šviesų rytojų. Taip, šiems milijonams rytojus tapo tamsia nebūtim, bet ar tiems, likusiems, tas rytojus atnešė šviesią šiandieną? Ar šviesi gali būti diena, užlieta krauju skerdynių, kurios šiame šimtmetyje savo maštabiškumu pralenkė abu pasaulinius karus?

Komunizmo fanatikų nusikaltimai — tai XX a. raudonasis maras, ir būtent taip skaitys istorijos vadovėliuose mūsų ainiai. Tie vadovėliai dar neparašyti, bet nekaltųjų sukrešėjęs kraujas susilies į tiesos sakinius. Aš tuo tikiu, nes mano tikėjimas apšviestas tomis septyniomis dešimtimis milijonų švieselių, liūdnai spindinčių didžiausiame šimtmečio kapinyne.

ENCHANTÉ Inc.

2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8

Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**

Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50—60 Hz

Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams

*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)

*Televizijos *Stereo

Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė

optometristė

1551 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A5

(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

TEISINGUMO RŪMAI

Vilkaviškio centre, Vilniaus gatvėje, duris atvėrė dviaukštis statinys — naujieji teisingumo rūmai. Juos pagal individualų projektą pastatė Alytaus statybos tresto Vilkaviškio valdybos statybininkai. Rūmuose įrengtos patalpos teisingumo darbuotojams, pasitarimų, liudytojų kambariai, specialūs prokurorų ir advokatų kabinetai.

ATSTATYS PAMINKLĄ

Kaune planuojama atstatyti skulptoriaus V. Grybo sukurtą paminklą, skirtą Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukakčiai. Paminklas buvo atidengtas 1932 m. rugsėjo 7 d. A. Panemunėje, Lietuvos karo mokyklos rajone, nugriautas 1951 m. anuometinių Kauno miesto vadovų sprendimu. Paminklo atstatymo komiteto pirm. Gediminas Kostkevičius "Literatūros ir meno" spalio 1 d. laidoje primena skaitytojams, kad bronzinė trijų metrų aukščio Vytauto Didžiojo statula kurį laiką buvo saugoma valstybinio banko rūsiuose, o paskui išvežta perlydyti į "Centrolitą". Tačiau Kaune dar ir dabar sklinda kalbos, kad ta skulptūra buvo pagrobta ir paslėpta. Pasak G. Kostkevičiaus, paminklą reikia atstatyti, nes Vytautas Didysis šiandien yra tapęs lietuvių tautos laisvės ir tikėjimo savimi simboliu: "Tiek šaudyta ir nesušaudyta, tiek tremta ir vėl sugrįžusi tauta turi pažinti save per save pačią. Keitėsi gatvių vardai, griuvo paminklai, tuštėjo bažnyčios... Dešimtys istorikų klusniai klastojo mūsų istoriją, cenzoriai į laužus siuntė knygas su tautiniais simboliais, poetai ir muzikai kurpė giesmes Rytų padišachų garbei. Bet tauta išliko, nes su ja buvo jos praeitis..."

"AUKURO" PASTANGOS

Vytauto Didžiojo paminklo atstatymu rūpinasi Lietuvos kultūros fondo klubas "Aukuras", jungiantis Kauno politechnikos instituto dėstytojus ir studentus. Atstatymo komitetą sudarė "Aukuro" klubo nariai ir kūrybinės inteligentijos atstovai. Paminklas bus atstatytas visuomenės lėšomis. Aukotojai gaus gražiai išleistus pažymėjimus. Pirmasis komiteto uždavinys — konkursas paminklo statybos vietai parinkti ir išplanavimui paruošti. Ankstesnioji vieta A. Panemunėje dabar neatitinka visuomeninės paminklo svarbos. Darbų konkursui žadėta laukti iki 1989 m. sausio 1 d., o laimėtojus paskelbti numatyta iki vasario 1 d. Šiuo metu vyrauja pasiūlymas paminklą statyti Parodų kalne, kur jį puoštų didingi ąžuolai ir kur jis gerai matytųsi iš miesto centro. Planuojama pastatyti ir atidengti 1990 m. liepos 15 d., kai bus minimos dvi sukaktys: Vytauto Didžiojo mirties 560 metų ir Žalgirio pergalės 580 metų. Atkurti didingą skulptoriaus Vinco Grybo paminklą Vytautui Didžiajam nebus lengva. Problemą sudaro keturios karių skulptūros, savo pečiais rėmusios Vytautą. Jos buvo nelietos, o iškaltos iš granito. Tad gipsinių kopijų nėra išlikusių. Paminklo maketas taip pat dingo pokario metais. Karių skulptūras teks atkurti, remiantis vien tik fotografine medžiaga. Paminklo atstatymo komitetas ir "Aukuro" klubas prašo atsiliepti tautiečius, galinčius padėti turima archyvine medžiaga, nuotraukomis, žodine informacija, vienaip ar kitaip susijusia su minėtu paminklu. Informaciją siųsti šiuo adresu: Kaunas, 233000, Donelaičio 20, 209 k., R. Mačikėnienei. Tel. 224884.

MIRĖ PALECKIENĖ

Justo Paleckio našlė Genovaitė Jurgaitytė-Paleckienė mirė Vilniuje 1988 m. lapkričio 21 d. po ilgos ir sunkios ligos. Velionė, gimusi 1902 m. sausio 27 d. Rygoje, gimnaziją baigė Petrapilyje, mokytojų kursus — Rygoje. 1922-29 m. mokytojavo Rygos lietuvių mokykloje ir jai vadovavo. Kaune 1930-32 m. dirbo "Naujojo žodžio" leidyklos administratore. Politinį posūkį padarė su J. Paleckiu, tapdama Lietuvių draugijos Sovietų Sąjungos tautų kultūrai pažinti reikalų vedėja ir Maskvai tarnavusių politinių kalinių rėmėja. 1940-47 m. jai teko būti okupuotos Lietuvos aukščiausiosios tarybos deputate. Pokario metais rūpinosi šeima, aktyviai reiškėsi Raudonojo kryžiaus draugijos respublikiniame komitete ir aplamai labdaroje. Už J. Paleckio nuopelnus Maskvai jai buvo paskirta personalinė pensija. Šiaip pati Maskva velionės veiklą įvertino tik vienu garbės ordinu ir medaliu "Už šaunų darbą 1941-1945 metų Didžiajame Tėvynės kare".

SUŠAUDĖ VĖLIAVĄ

Ne visur šiltai buvo sutikta į viešą gyvenimą grįžtanti trispalvė Lietuvos vėliava. Ją šautuvo šūviais pasveikino Dusetų K. Būgos vidurinės mokyklos direktorius J. Vaitonis. Tai liudija "Komjaunimo tiesoje" 1988 m. lapkričio 22 d. paskelbtas dusetiškio mokytojo H. Jarmuškos laiškas: "Esu istorijos mokytojas, dirbu Zarasų rajono Dusetų pagalbinėje mokykloje. 1988 m. rugsėjo mėnesį iš 26 į 27 nakties metu virš Dusetų K. Būgos vidurinės mokyklos katilinės kamino buvo iškelta tautinė vėliava. Eidamas į mokyklą ją mačiau savo akimis. Paskui sužinojau, kad ši vėliava buvo nuimta. Vėliavos nuėmimui vadovavo mokyklos direktorius J. Vaitonis. Direktorius liepė nušauti vėliavą kariniam vadovui Čekui. Šis atsisakė. Tada šovė pats mokyklos direktorius J. Vaitonis — nepataikė. Tada liepė šauti mokyklos elektrikui A. Budriui, kuris pagaliau medžiokliniu šautuvu pataikė. Ar gerai, ar teisingai pasielgė mokyklos vadovas, surengęs šią egzekuciją?" Redakcijos atsakyme rašoma: "Apie sušaudytą vėliavą mums pranešė ir Dusetų K. Būgos vidurinės mokyklos moksleiviai (45 parašai). Esame tikri: moksleiviai nešaudys niekada į jokią vėliavą. Tikimės, kad šiais viešumo laikais nei mokytojas H. Jarmuška, nei moksleiviai persekiojami nebus".

V. Kst.

Hamiltono Vyskupo M. Valančiaus mokyklos auklėtiniai su mokytojais ir vedėja VIDA STANEVIČIENE (vidury)

Nuotr. J. Miltenio

Hamilton, Ontario

PENSININKŲ KLUBAS, kaip ir kiekvienais metais, ir šiemet atšventė Kalėdas jau po visų švenčių. Sausio 5 d. mūsų senjorai susirinko į Jaunimo centro salę savo tradiciniam pošventiniam pobūviui. Į tą savo pobūvį jie susikvietė ir svečių. Taip ir šiemet šia proga buvo priėjusi pilnutėlė Jaunimo centro salė klubo narių, prijaučiančių ir svečių iš visur. Matėsi žmonių iš Delhi ir kitų nematytų veidų, kurie pasirodė esą Kanadoje besisvečiuojantys mieli tautiečiai iš Tauragės, Panevėžio ir Šiaulių. Klubo valdyba turėjo paruošus įdomią meninę programą ir vaišes su vynu, karšta vakariene, kava ir skaniais pyragais. Ant stalų lėkštėse buvo įdėta po kalėdinę plotkelę pasidalyti laimės linkėjimais su kartu sėdinčiais. Prie scenos buvo išdėta ir rankdarbių parodėlė su įdomiais mezginiais, audiniais ir religinių-tautinių motyvų išsiuvinėjimais. Sako, kad keli jų buvę ir iš Lietuvos. Jaunimo centro salė dar tebeturėjo E. Bajoraitienės ir R. Pakalniškienės Naujųjų metų sutikimui padarytą įmantrų išdekoravimą, tad salėje jautėsi gana šventiška nuotaika.

Subuvimą pradėjo klubo pirm. K. Mikšys, primindamas, kad praėjusių metų gale visi mes jautriai išgyvenome didelius pasikeitimus mūsų tėvynėje. Naujieji metai turės atnešti mūsų tautai dar didesnių laimėjimų. Iškviesta tolimesnei programai vadovauti L. Stungevičienė pasakė, kad šis pobūvis yra tik pakartojimas savo šeimose jau atšvęstų švenčių, kurias mes dar vis tebešvenčiame su lietuviškom tradicijom. Į programą įsijungė senjorų dainos vienetas, vadovaujamas Aldonos Matulicz. Apie trisdešimt puošnių dainininkų gražia sutartine padainavo keturias nuotaikingas dainėles. Choreliui akompanavo su elektroniniais vargonėliais pati chorvedė. Muzika ir choristų balsai sklandžiai liejosi į gražų harmoningą skambesį. Čia nebuvo dainos vieneto pagrindinis pasirodymas. Chorelis savo metų koncertą visada turi pavasarį, per pensininkų šventę.

"Aukuro" dramos būrelio aktorė M. Kalvaitienė padeklamavo apie Lietuvos partizaną: "Tu neverk, motule, kad prie Kūčių stalo kėdė bus tuščia..." Po jos L. Stungevičienė padeklamavo vieną B. Brazdžionio eilėraštį ir paskaitė iš Kanados laikraščio lietuvišką vertimą apie tris medžius. AV parapijos klebonas kun. J. Liauba, OFM, palaimo vaišių stalus ir ant stalų buvo uždegtos žvakės. Prasidėjo pilstymas vyno ir užgrojo Ant. Garkūno įrengta muzika. A. Mačiulaitienė su savo talkininkėmis nešė iš virtuvės garuojančius patiekalus ir dėjo ant ilgų stalų svečių pasirinkimui ir pasitarnavimui.

Po vakarienės programa buvo tęsiama toliau. Senjorų chorvedė Aldona Matulicz, nors pati dar ir nesulaukus to auksinio amžiaus, labai vaizdžiai ir gyvai su didele humoro doze nupasakojo pensininko žmogaus išgyvenimus. Choro seniūnė D. Jankūnienė ta proga įteikė jai raudoną rožę. Po to vėl sekė humoristiški pasakojimai apie naujuosius lietuvių kalbos naujadarus, apie plikį, kuris prašė kirpėjo padaryti jam sklastą, apie kopūsto galvą, kuri niekad negalvoja... Vakarą užbaigė vėl pirm. K. Mikšys, išvardindamas visus, kurie prisidėjo prie šio sėkmingo pobūvio suruošimo.

Hamiltono pensininkų klubas, įkurtas Pr. Enskaičio prieš 15 metų, įnešė į mūsų lietuviškąją koloniją stebėtinai daug veiklos ir įvairumo. Niekas anksčiau nebūtų tikėjęs, kad toks organizacinis vienetas čia ras tiek daug pritarimo ir susidomėjimo. Gal tai todėl, kad jau beveik visi pokarinės imigracijos žmonės jau pasidarė pensininkais. Jie visi yra atsipalaidavę nuo savo darbovietės, materiališkai yra užsitikrinę ir turi dar susitaupę šiek tiek sveikatos. Anksčiau mūsų pensininkai yra padarę daug tolimesnių išvykų bei ekskursijų. Dar gerai prisimename L. Klevo suorganizuotą sėkmingą 1986 m. rugpjūčio mėnesio ekskursiją į Pasaulinę parodą Vankuvery. Gaila, kad nebeatsiranda daugiau toje srityje plačiau nusimanančių ir pasiaukojusių organizatorių. Norinčių pakeliauti dar būtų daug, bet visi šio amžiaus nori keliauti saviškių būrely, su savais vadovais, kad ir prisijungus prie kitų komercinių ekskursijų. **K. Mileris**

Dr. A. T. GAILIUS, prisimindamas savo senelį, Mažosios Lietuvos patriarchą Martyną Gailių, paaukojo $50 Kanados lietuvių fondui. **KLF**

Calgary, Alberta

LIETUVA GYVA SAVOJE ŽEMĖJE. Šią vasarą Lietuvoje vyko nepaprastas tautoje atgimimas, kurį pergyveno žmonės 50 metų kentėjęs komunistinę priespaudą. Jau leista iškelti tautinę trispalvę vėliavą Gedimino kalne, atlaikytos Mišios prie Vilniaus katedros ir transliuotos per televiziją. Norima pastatyti paminklą žuvusiems nuo Stalino persekiojimų. "Nebeužtvenksi upės bėgimo" turėjo pajusti komunistai, aklai iki šiol klausę Maskvos įsakymų. Sąjūdis sukviečia tūkstantines minias į Vingio parką, Gedimino aikštę, prie atominės elektrinės Ignalinoje. Tai aiškūs Sąjūdžio stiprumo ženklai ir gera organizacija. Apie tai rašė ir užsienio korespondentai. Atvežta suvažiavimo vaizdajuostė lieka dokumentinis įrodymas lietuvių tautos noro būti savarankiškais nuo Maskvos. Prieš Kalėdas sutrumpinta 2 val. vaizdajuostė buvo parodyta K. J. Dubauskų namuose. Kalgario lietuviams vaizdajuostė paliko nepamirštamą suvažiavimo įspūdį. Kitą kartą, jei salėje bus rodoma, būtina kiekvienam lietuviui pamatyti ir paremti laisvės kovotojus. **K.**

Winnipeg, Manitoba

SPAUDOS BENDRADARBIS E. Fedaras pradėjo rinkti istorinius duomenis apie lietuvių įsikūrimą Manitobos provincijoje. Iki šiol buvo manoma, kad lietuviai pradėjo kurtis Manitoboje po 1900 m. Dabar, pasirausus provincijos archyvuose, paaiškėjo, kad lietuvių būta čia jau 1894 m. Klebonas prel. J. Bertašius yra surinkęs nuo 1952 m. įvairių laikraščių iškarpas apie Manitobos lietuvius. Jų tarpe yra ir kun. Pr. Gaidos straipsniai, rašyti "Tėviškės žiburiuose" 1963 m., kai jis lankėsi Kanados vakaruose. Ten yra aprašyta lietuvių parapija, ūkininkai. Bendruomenė. Tai bus naudinga medžiaga Manitobos ir Kanados lietuvių istorijai. **Kor.**

WINNIPEGIEČIAI LIETUVIAI, susirinkę į Lietuvių Bendruomenės susirinkimą, nepamiršo ir Kanados lietuvių fondo, paaukodami: K. Strikaitis – $75; M. ir E. Šarauskai – $50; V. Zavadskienė – $30; V. ir J. Kriščiūnai – $10. **KLF**

AUDRA travel CORPORATION

REMKIME LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ

Lietuvių viltys, sunkiais tylos ir skausmo laikais baimės ir nepasitikėjimo tramdytos, pagaliau išsiliejo kaip nesuvaldomai veržlus, apsivalymo nuo slogios praeities ir tikėjimo Lietuvos ateitimi srautas, pasivadinęs ***LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIU.*** Išsaugoti ateinančiom kartom Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, kalbą bei gamtą – *yra kiekvieno lietuvio pareiga.*

Kiekvienas iš Jūsų galite palaikyti lietuvių viltis paremdami

PERSITVARKYMO–ATGIMIMO SĄJŪDĮ.

Nuo š.m. lapkričio 1 dienos visiems išeivijos lietuviams nuo mokesčio, kurį Jūs paprastai mokate už bet kokio pobūdžio kelionę ***AUDRA travel*** kelionių biure, 2.5% bus skiriama

LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIUI REMTI.

1989 m. pabaigoje, ataskaitiniame keliautojų susitikime, pinigai kartu su rėmėjų sąrašu bus įteikti ***Lietuvos sąjūdžio atstovams.***

Tad, LIETUVIAI, užsakydami keliones lietuviškame AUDRA travel kelionių biure, remsite LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ.

Skambinkite: tel. **(416) 769-2500, TELEX: 06-967812**
FAX: (416) 763-6279
Rašykite: **2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7**
Darbo valandos: nuo pirmadienio iki trečiadienio 9.30 – 19.00
ketvirtadienį, penktadienį 9.30 – 21.00, šeštadienį 11.00 – 17.00
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

SUDARAU IŠKVIETIMO DOKUMENTUS viešnagei į Kanadą bei Lietuvą. Kreiptis į Raimondą Krukovičių. Tel. 387-3288, adresas 654 Upper James, Hamilton, Ont. Darbo valandos: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį 3 v.p.p.-7 v.v., penktadienį 12–3 v.p.p.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Advokatas
AUDRIUS A. STONKUS
20 Hughson St. South, Suite 1003
(Union Gas Building)
Hamilton, Ontario L8N 3C8
Telefonas
(416) 529-7462

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvui "Talka"
reikalingas tarnautojas
dirbti nepilną laiką raštinėje (part-time).
Turi mokėti lietuvių ir anglų kalbas.
Teirautis: ***Talka (Hamilton) Credit Union Limited,***
830 Main St. East, Hamilton, Ont. **Tel. 544-7125.**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,
įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	7%	asmenines paskolas	14%
santaupas	7%	nekiln. turto pask. 1 m.	12.25%
kasd.pal.taupymo s-ta	6.5%	nekil.turto pask. 3 m.	13%
90 dienų indėlius	9.5%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų*	
1 m. term. indėlius	10.75%	*apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.25%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	10.75%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Kredito uniją "Kasa" Niujorko lietuviams prieš devynerius metus įsteigė entuziastų grupė su ekonomistu Vytautu Vebeliūnu. Dabar ta lietuviškoji institucija artėja prie šimto milijonų dolerių kapitalo. Lietuvybės reikalams jau yra paskyrusi $125.900. 1988 m. lapkričio 19 d. "Kasa" persikėlė į nuosavas patalpas įsigytame trijų aukštų pastate, pertvarkytame pagal architekto E. Babušio projektą. Patalpas pašventino kun. L. Andriekus, OFM. Antro aukšto salėje buvo surengtos vaišės "Kasos" nariams ir svečiams. Dabartinę sparčiai augančios "Kasos" vadovybę sudaro: prez. dr. Rimas Vaičaitis, viceprez. Vytautas Alksninis, iždininkas ir reikalų tvarkytojas Gintas Žemaitaitis, sekr. Romas Kezys. "Kasos" skyriai veikia penkiose kitose JAV vietovėse — Čikagoje, Cicere, Detroite, St. Petersburg Beach ir Waterburyje.

JAV lietuvių fondo tarybos posėdis įvyko 1988 m. gruodžio 1 d. savoje būstinėje Čikagoje. Jame išklausyti tarybos, valdybos ir komisijų pirmininkų pranešimai, aptarta būsimoji veikla. Tarybos pirm. Stasys Baras rūpinasi naujų narių telkimu, ypač laukdamas jaunesniosios kartos atstovų. Jis nusiskundė, kad 1988 m. į LF įsijungė tik 105 nauji nariai, nors jų reikėtų dvigubai daugiau. "Lietuvos istorijos" leidimą finansuoja JAV lietuvių fondas, o jos parašymu rūpinasi Lituanistikos institutas, telkiantis autorius. "Lietuvos istoriją" sudarys penketas tomų, kurių kiekvieną paruoš pora autorių. Ypač jautrus Lietuvos nepriklausomybės ir jos okupacijų laikotarpis. Problemą sudaro gerokai uždelstas žemėlapių paruošimas, stabdantis pirmųjų tomų išleidimą. Valdybos pirm. Marija Remienė posėdžio dalyvius painformavo apie naujų narių telkimą. Turimais adresais pasiųsta 5.000 laiškų lietuviams, kurie nėra JAV lietuvių fondo nariai. Jie raginami įsijungti fondan bent minimaliu $1000 įnašu. Pasak pirm. M. Remienės, yra žymių visuomenininkų, savo veiklai prašančių LF paramos, bet lig šiol neįsijungusių į LF narių eiles.

JAV lietuvių fondo finansų komisijos pirm. Rūta Juškienė pranešė, kad siekiant didesnio pelno vėl bus grįžtama akcijų rinkon. Apie 10‰ kapitalo norima investuoti į pastovesnę vertę turinčias akcijas. Pagrindinis JAV lietuvių fondo kapitalas 1988 m. iki gruodžio 1 d. padidėjo $285.000 ir pasiekė $4.190.000. Tačiau naujieji nariai vos padengia mirštančius aukotojus. Reikėtų žymiai didesnio prieauglio, ypač iš jaunesniųjų lietuvių grupės. Fondo įstatai reikalauja kasmet perrinkti tarybos bei valdybos pirmininkus ir tarybos sekretorių. Nominacijų komisiją sudarė garbės komitetas, paskyręs tris savo narius — dr. K. Ambrozaitį, dr. G. Baluką ir dr. J. Valaitį. Komisijos pirm. dr. K. Ambrozaičiui pasiūlius, antrai kadencijai tarybos pirmininku buvo perrinktas Stasys Baras, trečiai kadencijai valdybos pirmininke — Marija Remienė, o tarybos sekretoriumi išrinktas Vytautas Kamantas. Finansų komisijai vadovaus jos pirm. Rūta Juškienė, įstatų — pirm. Daina Kojelytė, palikimų — pirm. A. Ostis, informacijos — pirm. Antanas Juodvalkis. Fondo atstovais į pelno skirstymo komisiją paskirti — dr. G. Balukas, D. Kojelytė ir antrininkas M. Drunga. Kitus tris šios komisijos narius paskirs JAV LB krašto valdyba. Tada bus išrinktas komisijos pirmininkas.

Australija

Dvigubą koncertą Sydnėjaus lietuvių klube surengė "Dainos" choras, vadovaujamas Birutės Aleknaitės ir Justino Ankaus, talkon pasikvietęs vokiečių chorą "Lorelei" iš Newcastle miesto. "Lorelei" chorui ten vadovauja lietuvis muz. Stasys Žukas. Koncertą pradėjo "Daina", atlikusi šešias dainas. Dirigavo abu vadovai. Vokiečių choras buvo atvežęs penkiolika dainų. Skambėjo vokiečių liaudies dainos, papildytos L. Beethoveno, J. Brahmso, W. A. Mozarto bei kitų klasikų kūriniais. Už jas "Lorelei" chorui ir jo vadovui S. Žukui padėkojo "Dainos" valdybos pirm. P. Nagys. Vokiečių choro valdybos pirm. Franz Seidl padėkojo už "Lorelei" pakvietimą Sydnėjun.

Geelongo lietuvių sąjungos klubas savo veiklą aptarė metiniame narių susirinkime 1988 m. lapkričio 5 d. Lietuvių namuose. Klubo pirm. J. Gailius tylos minute paprašė pagerbti neseniai mirusį Juozą Klupšą bei kitus anksčiau mirusius narius. Veiklos pranešimus padarė pirm. J. Gailius ir ižd. L. Bungarda. Revizijos komisijos pranešimą perskaitė V. Bindokas. Naujon valdybon buvo išrinkti ir ją sudarė: pirm. J. Gailius, vicepirm. J. Medelis, vicepirmininkė moterų reikalams I. Gailiuvienė, sekr. V. Čerkavičius ir ižd. L. Bungarda. Naujoji valdyba nutarė gruodžio 10 d. surengti kalėdinę eglutę vaikams.

Britanija

Europos laisvės tarybos suvažiavimas įvyko 1988 m. gruodžio 8-9 d.d. Londone. Šios organizacijos vadovas yra Britanijos parlamento narys J. Wilkinsonas, gerai susipažinęs su dabartinėmis Rytų ir Vidurio Europos problemomis. Tarybos metiniai posėdžiai rengiami įvairiose V. Europos valstybėse. Lietuviams atstovavo ir pranešimą apie persitvarkymo reikalus Lietuvoje padarė Zigmas Juras.

DBLS Skotijos skyriaus metinis narių susirinkimas buvo sušauktas 1988 m. spalio 13 d. lietuvių klubo patalpose. Skyriaus pirm. J. Bliūdžius padarė pranešimus apie visuotinį DBLS suvažiavimą Londone ir tarybos suvažiavimą Wolverhamptone. Buvo aptarti tuose suvažiavimuose padaryti nutarimai. J. Bliūdžius atsakinėjo į klausimus. Naujon DBLS Skotijos skyriaus valdybon išrinkti: pirm. J. Bliūdžius, ižd. M. Pakrosienė, sekr. K. Bliūdžiuvienė, nariai — A. Pautienius, J. Pautienius. Skotijos skyrius šiuo metu turi 63 narius.

Vokietija

Kūčioms Vasario 16 gimnazijoje buvo pasirinktas gruodžio 16 d. vakaras, kol dalis mokinių dar nėra išvykusi pas tėvus. Kalėdinę eglutę jau 34 kartą Vasario 16 gimnazijoje surengė evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys. Šventė buvo ekumeninio pobūdžio. Šv. Luko evangeliją apie Kristaus gimimą skaitė vienuoliktokas Tomas Rickevičius. Specialiai šiam vakarui parašytą maldą sukalbėjo evangelikų kun. Fr. Skėrys. Šiaudinukais papuoštos eglutės žvakutes uždegė direktorius Andrius Šmitas, kuratorijos valdybos pirm. dr. Jonas Norkaitis, katalikų kapelionas kun. E. Putrimas, evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys ir mokinių komiteto pirm. E. Lismanaitė. Pirmasis žodį tarė gimnazijos direktorius A. Šmitas, priminęs staigius pastarųjų mėnesių įvykius Lietuvoje, atnešusius daug džiaugsmo ir vilčių pasaulio lietuviams. Jis taipgi priminė, kad Vasario 16 gimnazija neteko trijų savo rėmėjų: kuratorijos pirm. kun. Alfonso Bernatonio, buvusio gimnazijos direktoriaus kun. Broniaus Liubino ir šimtamečio ąžuolo Jono Glemžos. Mirusieji prisiminti trumpa malda. A. Šmitas Kūčių dalyvius supažindino su naujuoju kuratorijos pirm. dr. Jonu Norkaičiu. Pastarasis, sutiktas plojimais, kalbėjo apie lietuviškas Kūčias, laikomas šeimos šventė, jų papročius ir tradicijas. Lempertheimo Šv. Andriaus parapijai priklauso ir Hiutenfeldo katalikai. Klebonas kun. Hammerichas priminė Kristaus pažadėtą taiką ir ramybę geros valios žmonėms, linkėdamas, kad ji viešpatautų Vasario 16 gimnazijoje ir visose lietuvių šeimose.

Kūčios buvo pradėtos tradiciniu paplotėlių laužymu. Prie kalėdinės eglutės atsistojo gimnazijos direktorius A. Šmitas, kuratorijos valdybos pirm. dr. J. Norkaitis. Prie jų pirmieji atėjo klasių auklėtojai pasikeisti kalėdiniais linkėjimais ir paplotėlio gabalėliais. Subruzdo ir visa salė. Tada vėl visi grįžo prie stalų ir kibo į tradicinius patiekalus. Kalėdinių giesmių programą atliko Arvydo Paltino vadovaujamas mišrus moksleivių choras, jungtinis orkestrėlis, jauniausių mokinių chorelis, devynių mergaičių vokalinis ansamblis ir deklamatoriai, iš kurių išsiskyrė vienuoliktokas Darius Udrys, pasirinkęs "Septintąją giesmę" iš Maironio "Jaunosios Lietuvos". Šį kartą sunku buvo atpažinti Kalėdų senelį. Mat po jo ilga barzda ir ūsais slėpėsi mokytoja Bronė Lipšienė. Kalėdų senelio vardu ji atskleidė kai kuriuos mokytojų ir mokinių įpročius. Priekaištų susilaukė tinginiai ir palankias aplinkybes gaudantys sukčiautojai. Ir papeiktų, ir pagirtų laukė maišai dovanų.

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Lietuvių centro informacijos pranešimu, Kalnų parke Vilniuje su valdžios žinia įvyko ir žiemos sąlygose gausus mitingas. Jį organizavo Lietuvos laisvės lyga, Lietuvos demokratų partija, Lietuvos Helsinkio grupė ir Tautinė lietuvių jaunimo sąjunga. Buvo priimta Jungtinių Tautų organizacijai rezoliucija. Joje pažymima, kad 1941 m. sausio 10 d. Sovietų Sąjungos įgaliotinis Molotovas ir Vokietijos pasiuntinys grafas von Schulenburgas pasirašė slaptą protokolą, kuriame Sovietų Sąjunga pasižadėjo Vokietijai sumokėti 7.5 mil. dolerių auksu kaip kompensaciją už Lietuvos teritoriją, kuri 1939 m. rugpjūčio 23 d. slaptu protokolu buvo priskirta prie Vokietijos.

Tokiu būdu buvo baigtas neprikalusomos Lietuvos respublikos, Tautų Sąjungos narės, inkorporavimas į Sovietų Sąjungą. Praėjo beveik pusšimtis, nepaisydama lietuvių kovos už laisvę ir nepriklausomybę, Sovietų Sąjungos administracija lieka ištikima pirmtakų idėjoms. Lietuviai ir toliau yra pavergti, Lietuvos respublikos teritorijoje toliau laikomos gausios Sovietų Sąjungos ginkluotos pajėgos. Mitingo dalyviai protestuoja prieš besitęsiančią Baltijos valstybių kolonizaciją ir kreipiasi į Jungtinių Tautų organizacijos dekolonizacijos komisiją, pasaulio visuomenę, nurodydami šį grubų tautos gyvybinių teisių pažeidimą; prašo į būsimus visumos posėdžius įtraukti Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos likvidavimo klausimą. Pasisakė 24 kalbėtojai, tarp jų buvo tokių, kurie reikalavo atitraukti sovietų kariuomenę iš Baltijos respublikų teritorijos.

"The Globe and Mail" sausio 12 d. rašė tuo pačiu klausimu "Gimtojo krašto" redaktoriaus Algio Čekuolio teigimu, apie 10.000 minia Vilniuje klausėsi kalbų, reikalaujančių Baltijos respublikai nepriklausomybės. Buvo pasmerkta komunistų partija, jos vadovas Algirdas Brazauskas, ir užsienyje tie, kurie reikalauja tik drąsesnės autonomijos. Taip pat reikalauta ištraukti sovietų kariuomenės dalinius ir įsteigti nepriklausomą valstybę.

Varžoma Sąjūdžio veikla. Pradėtos daryti kratos vietose, kur yra spausdinama Sąjūdžio informacija. Praeitų metų gruodžio mėnesį buvo valdžios įsakyta kontroliuoti spaudinius dauginančias mašinas. Sąjūdžio aštuoni leidiniai, tarp jų ir "Atgimimas", turintis 100.000 tiražą, gruodžio mėnesį buvo cenzūruojami; išbraukytos vietos, turinčios cenzorių nuomone karinę ir strateginę informaciją. Banke užšaldyti Sąjūdžio pinigai (daugiau kaip milijonas rublių). Oficiali užšaldymo versija – Sąjūdis nėra dar juridinis asmuo. Tačiau tikroji priežastis esanti tokia: valdžia nenori, kad finansiškai būtų remiami ateinančiuose rinkimuose kandidatai, palankūs Sąjūdžiui.

Pareiškimas Jungtinių Tautų organizacijai. Vytautas Bogušis, Lietuvos Helsinkio grupės narys, pranešė Jungtiniam baltiečių komitetui, kad Pabaltijyje lankėsi Europos parlamento Baltiečių grupės generalinis sekretorius Algis Klimaitis. Lietuvoje pradžioje bandęs susitikti su Sąjūdžio žmonėmis ir norėjęs juos įtikinti, kad šiuo metu siekti nepriklausomybės yra beviltiškas dalykas, geriau pripažinti esamą padėtį. Patyręs iš Sąjūdžio žmonių griežtą pasipriešinimą, toliau susitikinėjo su okupacinės administracijos pareigūnais.

Ryšium su tokiu Algio Klimaičio elgesiu Lietuvos laisvės lyga, Lietuvos žmogaus teisių gynimo komitetas ir Lietuvos Helsinkio grupė pasiuntė Europos parlamentui pareiškimą. Jame nurodoma, kad Europos parlamentas nekreiptų dėmesio į Klimaičio pareiškimus, nes, būdamas Pabaltijyje, tarėsi su okupacinės valdžios pareigūnais, ir jis jų nuomone remiasi. Kyląs klausimas, kam jis tarnauja ir kam atstovauja? Pareiškime prašoma, kad ir toliau Europos parlamentas remtų baltiečių kovas už Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybes.

Sąjūdžio žinių priede 1988 m. gruodžio 21 d. kun. Algirdas Dauknys, Antalieptės klebonas, rašė: "Kalėdos! Šiandien jos jau kitokios. Ir nuotaika kita. Vertybės sustatomos į savo vietas. Apie šv. Kūčias ir šv. Kalėdas dabar kalbama visu balsu. Mums, katalikams, šv. Kalėdos – Kristaus gimimo šventė. Žmogaus šventė. Nes 'tiktai įsikūnijusio žodžio paslaptyje pilnai išryškėja ir žmogaus paslaptis . . .'

Tame pačiame numeryje kitoje vietoje rašoma: "O ką reiškia gruodžio 16 Lietuvai. Ačiū Dievui, beveik nieko, bet jeigu tądien paskelbta Tarybų valdžia būtų išsilikusi, ši data reikštų labai daug – daugiau negu 1939 m. rugpjūčio 23-ji, nes stalinizmo gėrybių būtume pradėję ragauti daug anksčiau . . . Gal ir neverta svarstyti, ar būtume dabar rašę kirilica . . ., bet kad Stalino giltinė masiniu badu (1932 m.) ir masinėm represijom (1937 m.) jau tada būtų gausiai šienavusi Lietuvos žmones – tikrai aišku".

Kardinolas Vincentas Sladkevičius gruodžio 31 d. buvo nuvykęs į Žagarę tartis su vysk. Julijonu Steponavičium. Vyskupas patvirtino žinią, kad gavęs telegramą, kurioje nurodoma, jog trėmimas panaikintas ir jis gali grįžti vyskupo pareigom į Vilnių. Kardinolas, kaip pranešama, norėtų, kad vyskupas grįžtų greičiau į Vilnių, nes reikia skirti kunigus katedrai ir Šv. Kazimiero šventovei. Pats vyskupas dar nesąs apsisprendęs grįžti tuoj pat ar palaukti kol bus sugrąžintos vyskupijos patalpos. Taip pat laukiąs galutinio patvarkymo iš Vatikano. Gal popiežius norėsiąs į Vilnių kelti kardinolą, gal norės paskirti ir naujus vyskupus. Kardinolas, lydimas vysk. Vlado Michelevičiaus, išskrenda į Romą sausio 25 d. Vilniaus katedrą Katalikų Bendrija perims vasario pradžioje (LIC).

Vyriausybinės religinių reikalų tarybos nauju vadovu, kaip pranešė Vilniaus radijas, paskirtas Kazimieras Valančius, 52 m. amžiaus, teisės mokslų kandidatas. Jis spaudai pareiškė, kad iki šiol taryba ir pareigūnai neatliko pagrindinių funkcijų, ir yra taisomos klaidos. Tos funkcijos — stebėti kaip yra vykdomas konstitucinis sąžinės laisvės principas, įstatymo dėl religinių bendruomenių priežiūra, santykių tarp valdžios ir Bažnyčios palaikymas. Jis pažymėjo, kad dabar valdžiai rūpi ne konfrontacija, bet konstruktyvus dialogas; yra tenkinami teisėti tikinčiųjų reikalavimai. Daug priekaištų susilaukęs įstatyminis draudimas kunigams mokyti vaikus tikybos, paruošti juos Pirmajai Išpažinčiai bei Komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui. Šį ilgai užtrukusį konfliktą norima išpręsti taip, kaip geriausiai įgyvendinti sąžinės laisvės principą.

Vilniaus katedra numatoma atšventinti vasario 5 d.

Kuriama Lietuvos moterų atgimimo sąjunga, kuri, kaip "Atgimimo" 12 nr. rašoma, naujoje epochoje rūpinsis giliai žmoniška, visoms pasaulio tautoms bei kultūroms būdinga vertybe – motinos statuso atkūrimu ir moteriškųjų priedermių grąžinimu į dvasinių tautos vertybių skalę. Būtina grąžinti motinoms teisę spręsti savo vaikų likimą. Panaikinti vyriškojo prado dominavimą valdyme. Grąžinti taurumą į vyro ir moters sąjungą. Šeimos dora – tautos dora. Reikia sugrąžinti šeimoms kūdikio laukimo džiaugsmą, ir daryti viską, kad sumažėtų abortų skaičius Lietuvoje. Ir ne tik todėl, kad nykstame kaip tauta, dar ir todėl, kad netrukdomai turi teisę į pasaulį ateiti nauja gyvybė ir galėtų atlikti savo žmogišką paskirtį. Nauja organizacija kreipiasi į visas moteris, nežiūrint tautybės, amžiaus ir socialinės padėties, kad jos "visas jėgas skirtų šeimos išsaugojimui ir stiprinimui, grąžinti į šeimas tradicijų vertę, šeimoje saugoti ir ugdyti tautinius, tikybinius, dorovinius idealus, taip pat Taikos ir Meilės dvasią".

Latvijoje atkurta Lietuvių draugija. Šiuo metu Latvijoje gyvena arti 40.000 lietuvių. Kai kuriose vietovėse lietuviai sudaro trečdalį gyventojų. Rygoje yra 7000. Paskutiniais dešimtmečiais lietuvių kultūrinė veikla buvo apmirusi. Prieš karą nepriklausomybės laikais buvo ruošiami chorų koncertai, statomi spektakliai, spausdinami periodiniai leidiniai, veikė pradžios mokyklos. Lietuvių draugija kaip tik ir norinti atgaivinti senas tradicijas. **J. A.**

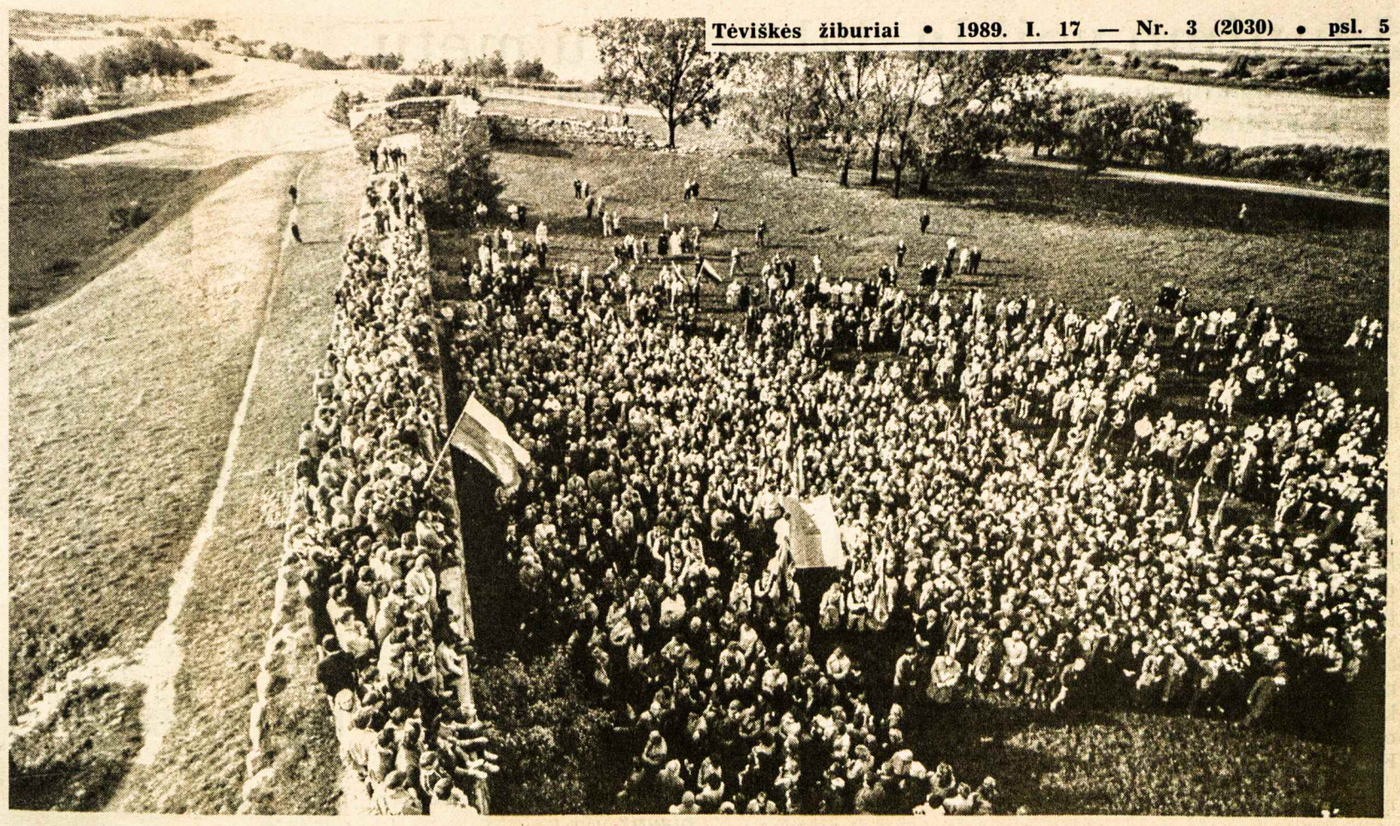

Lietuvos tautinė vėliava, buvo atnešta prie Kauno pilies griuvėsių, toliau buvo nešama iškelti Istorijos muziejaus bokšte

Maironio mokyklos Kalėdų eglutė

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Toronto Maironio šeštadieninės mokyklos Kalėdų eglutė įvyko gruodžio 11 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Pilnutėlė salė prisirinko svečių: tėvų, senelių, tetų, dėdžių ir draugų, o taip pat ir mažų vaikučių, būsimų mokyklos mokinių.

Įspūdingai išpuoštoje salėje buvo jaučiama kalėdinė nuotaika. Scenoje pasirodė mokinių sudarytas Kalėdų nakties gyvasis paveikslas, o šalia jo – mokinų choras, kuris ypatingai gražiai giedojo kalėdines giesmes. Tai VII, VIII, IX ir X skyrių mokiniai. Po jų pasirodė su savo nuoširdžiomis dainelėmis parengiamieji skyriai, o jiems padainavus, scenoje susigrupavo I, II, III skyriaus mokiniai, su jau daugiau sudėtingomis dainelėmis ir jų imitacijomis. Taip miela klausytis mūsų mažųjų nuoširdžiai dainuojančių lietuviškas dainelės, kiek jie vargo, kol jas išmoko!

Atėjo eilė atlikti inscenizaciją pasakos "Voro vestuvės", Justino Marcinkevičiaus. Vaidino III, IV, V, VI skyriaus mokiniai. Pirmiausia į akis krenta nepaprastai sumaniai padarytas, užimąs didelę scenos dalį, voro tinklas. Tinkle vaizdžiai atsispindi pasakos idėja. Tai architekto Jurgio Sidaravičiaus menas.

Kūliais verteliodamasis per sceną atšokinėja didelis voras ir atsitupia tinklo centre. Kitame scenos kampe stovėjo mergaitė, vaizduojanti saulutę, su oranžine žvilgančia karūna ir šalia jos keletas mergaičių, vaizduojančių paukštelius. Toliau scenoje sėdėjo išpuoštas mokyklos choras, vaizduojąs ar tai paukštelius, ar tai vabalus.

Jaunosios kartos mokytoja Vaida Jay vaizdingai ir gražia lietuvių kalba skaitė rašytojo Justino Marcinkevičiaus įdomų vaikams skirtą kūrinį. Į skaitymą buvo įterpiamos choristų gražiai dainuojamos dainelės su paukštelių ar vabalų imitacijomis.

Užsibaigus skaitymui, dar choristams linksmai dainuojant "Suk-suk ratelį, suk į vieną pusę", salėje pasirodė išpuoštose rogėse Kalėdų senelis (Petras Butėnas) ir sėdosi į paruoštą sostą. Senelis apdovanoja visus vaikučius, nuo mažiausio iki vyriausio, dovanėlėmis, o kitoje salėje jau jų laukė tėvų komiteto paruoštos vaišės. Tikrai, dideliems ir mažiems, jauniems ir vyresniems buvo linksma ir reikšminga popietė.

Be darbo nieko nebūtų. Mokytoja Rasa Bukšaitytė buvo lyg siela viso šio pasirodymo. Ji koordinavo visą programą. Muzikė Dalia Viskontienė visuomet įdeda daug darbo. Ji sugeba mokinius išmokyti gražiai lietuviškai ne tik dainuoti, bet ir giedoti. Dainų ir giesmių akompanatorius Jonas Govėdas, taip pat nepagaili savo laiko mokyklai. Negalime nepaminėti mokyklos tėvų komiteto ir jų pagalbininkų, kurie daug laiko pašventė dekoracijoms ir vaišių paruošimui dviems šimtams mokinių.

Toronto Maironio mokykla džiaugiasi gausiu visuomenės atsilankymu iš artimų ir tolimesnių vietovių.

Toronto Maironio mokyklos mokiniai Kalėdų eglutės programoje 1988 m. gruodžio 11 d. atlieka inscenizaciją Justino Marcinkevičiaus pasakos vaikams "Voro vestuvės" Nuotr. R. Pranaičio

Vilnius lenko akimis

KAZYS BARONAS

Romantiškai mūsų sostinę lapkričo 20 d. Čenstekavos savaitraštyje "Niedziela" – aprašė Aleksandras Markovskis, pavadindamas savo įspūdžius "Wilenskie impresje". Praeitais metais jis pirmą kartą savo gyvenime aplankė Vilnių, kuris jam labai patikęs. Šiemet gegužės mėn. lankydamasis Lietuvos sostinėje matė tik lenkišką kultūrą, lenkišką dvasią, lenkiškus kaimus. Lenkiškumas pastebimas net ir statyboje. Šv. Dvasios šventovėje visos Mišios laikomos lenkiškai, o sutiktas kun. Kaškievič pranešęs lietuvio kunigo Juodagalvio mirtį. Kun. Juodagalvis buvęs gerbiamas ir mylimas lenkų bei lietuvių ir vadinamas "aniolečku". Mat į kiekvieną jis visuomet kreipdavosi "aniolečku" žodžiu. Jis gyvenęs žmonių džiaugsmais ir rūpesčiais. Pastebėjęs ant šaltų šventovės grindų atsiklaupusią senutę moterį, jis tuoj pat prieidavo prie jos ir "aniolečku" (angeliukė) kreipiniu kviesdavo senutę atsikelti, surasdamas jai vietą atsisėsti.

Vis daugiau lenkų kunigų atvykstą į Vilnių. Jie laiko Mišias Vilniuje, Vilniaus krašte, kur daugumą kaimų sudaro lenkų visuomenė. Viena tokia vietovė yra Maišiogala (28 km nuo Vilniaus). Šios parapijos klebonu yra prel. Juozas Obrębski. Nežiūrint 82 m. jis esąs tikro patrioto ir dvasios vado pavyzdys, savo išvaizda primindamas H. Sinkievičiaus trilogijos asmenis. Mielai jis pas save priimąs kunigus nuo Vyslos ir Oderio (primena Lietuvos krikšto laikus! – K.B.). Maišiogaloje visur skambanti lenkų kalba, kaip ir kitose Vilniaus krašto gyvenvietėse.

Kiek skirtingesnis vaizdas esąs Vilniuje. Tačiau ir čia tarpe lietuvių, rusų, gudų kalbų irgi girdima skambi, melodinga pakraščių ("kresų") lenkų kalba.

Dar kartą priminęs, kad Šv. Dvasios šventovėje visos Mišios laikomos lenkiškai, autorius sako, kad šie Dievo namai yra kartu tikybos ir patriotizmo centras. Prieš keletą metų kun. Kaškievičius Šv. Dvasios šventovėje pradėjęs atnašauti Mišias naujokų intencija. Savo pamoksle jis visuomet kreipiasi į būsimus raudonarmiečius, ragindamas juos tarnyboje išlaikyti katalikų tikėjimą. Po Mišių naujokas su tėvais prieina prie kunigo, iš kurio gauna palaiminimą.

A. Makovskis aplankė beveik visas Vilniaus šventoves, neužmiršdamas Aušros Vartų bei katedros. Didžiausi Dievo namai yra katedra, mažiausi – Šv. Kryžiaus šventovė (bonifratrų). Ji stovi (dabar muzikos studija) šalia Napoleono aikštės, kur yra buvę Muravjovo rūmai. Lenkų okupacijos metais jie buvo pavadinti "Žečpospolitos" vardu. Atvykęs į Vilnių, čia apsistodavo J. Pilsudskis, čia keletą dienų gyveno ir maršalas Rydz-Smigly, kai lenkai norėjo žygiuoti "do Kouno". Bonifratrų bažnyčioje buvo stebuklingasis Dievo Motinos paveikslas (dabar Šv. Onos bažnyčioje). Prie šios šventovės 1944 m. liepos mėnesį įvyko skaudus įvykis. Lenkų "Armija krajova" ir raudonarmiečiai apsupo Vilnių. Jų žiedas vis labiau spaudė gausią vokiečių kariuomenę mieste. Gyventojai laukė kovos pradžios. Staiga iš namo rūsio pasigirdęs šūvis. Vokiečiai apsupę visą kvartalą, išvarydami į aikštę namų rūsiuose pasislėpusius gyventojus. Rūmų balkone pasirodęs vokietis karininkas, apkaltindamas žmones provokacija, duodamas kariams įsakymą visus sušaudyti. Apmirę vyrai, moterys, vaikai. Staiga jų žvilgsniai nukrypę šventovės pusėn. Suklaupę jie garsiai pradėjo melstis: "Tavo apgynimo šaukiamės, šventoji Dievo Gimdytoja . . ." Maldai besibaigiant, karininkas davęs įsakymą egzekuciją sulaikyti.

Aplankė autorius Šv. Kazimiero šventovę, paverstą ateizmo muziejumi. Beverčiai rinkiniai, didelis paveikslas, vaizduojąs girtus kunigus. Apačioje užrašas, kad šimtmečiais bažnyčia pratino girtuokliauti ("rozpijac"). Stora knyga prie įėjimo tarnauja įrašams. Paskutinių mėnesių įrašai yra daugiausia pasipiktinimo ir pasibjaurėjimo pobūdžio prieš tokį bažnyčios išniekinimą. Pasisakymai pasirašyti gerai išskaitomom pavardėm.

Labai apleistas Užupis su kreivom gatvelėm, skerstgatviais (lenkų okupacijos metu čia gyveno rašančio tėvai, Mačiukų, Stašaičių, Drūtų, Vyšniauskų lietuviškos šeimos – K.B.) Namai reikalingi didelio remonto.

Prieš karą daugiausia gyventojų sudarę lenkai, nors taip pat jame gyvenę žydai, lietuviai, gudai, rusai, vokiečiai, totoriai. Šiandieną daugumą sudarą lietuviai. Lenkų priskaitoma apie 120 tūksta. (lenkai sudaro 15%, taigi jų yra apie 75 tūkst. – K.B.). Daug esą kalbama apie blogus lietuvių-lenkų santykius. Tai nesanti taisyklė. Jis sutikęs lietuvį, praleidusį Vorkutos stovykloje 10 metų. Laužyta lenkų kalba tas tikras lietuvis spaudęs jam ranką, prašydamas Čenstekavos Dievo Motinos paveikslėlio.

Lenkijos ir vietiniai gyventojai vis daugiau prižiūrį ir puošią apleistas Rasų kapines. Ypatingai prižiūrimas J. Pilsudskio širdies ir jo motinos kapas. Čia visuomet randamos gėlės, vainikai, dega žvakės.

Išvyka į Vilnių daugumai lenkų primena maldininkų kelionę į Čenstakavą. Besimelsdamas Aušros Vartuose, straipsnio autorius staiga išgirdęs chorą giedant "Gaude mater". Tai prie Neries ir Vilnelės pakrančių iš Balstogės atvykęs studentų choras norėjo pagerbti savo giesme Dievo Motiną.

Jau grįžęs iš Vilniaus Lenkijon, jis televizijoje stebėjo lenkų ansamblio "Vilenščizna" programą. Jo specialybė – lenkiškas Vilniaus folkloras, lenkiškų Vilniaus krašto dainų ir šokių puoselėjimas. Vilniaus krašte plačiai esą rengiami lenkiškų ansamblių koncertai, įvairių Lenkijos dalių tautiniai šokiai. Ansamblis "Vilenščizna", viešėdamas St. Moniuškos vardo festivalyje, giedojęs taip pat šventovėje. Tikinčiųjų akys buvę pilnos ašarų, kai jauni lenkai nuo Nemuno ir Neries krantų užgiedojo "Madona, Juodoji Madona, kaip gera būti Tavo vaiku . . ." Grįžęs į Lenkiją, jis per radiją išgirdęs apie grąžintą Šv. Kazimiero šventovę, katedrą ir Gedimino aikštėje koncelebruotas Mišias, Sąjūdžio organizaciją.

Lenkas pageidauja, kad šios organizacijos rėmuose būtų rastas glaudus bendradarbiavimas tarp lietuvių ir Vilniaus krašto bei visos Lietuvos lenkų.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712
694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

Jaunimo veikla dabartiniu metu

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga; žvilgsnis į praeitį, dabartį ir ateitį • Pokalbis su PLJS pirmininku ALVYDU SAPLIU ir pavaduotoja MIRGA ŠALTMIRAITE

Jau vieneri metai praėjo, kai 1987 m. gruodžio 27 d. Australijos sostinėje Kanberoje, šeštame Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese buvo išrinkta nauja PLJS valdyba. Šiame pokalbyje pirm. Alvydas Saplys ir pavaduotoja Mirga Šaltmiraitė paaiškins mums šios organizacijos užduotį, laimėjimus, kliūtis bei dabartinių Lietuvos įvykių įtaką PLJS veiklai.

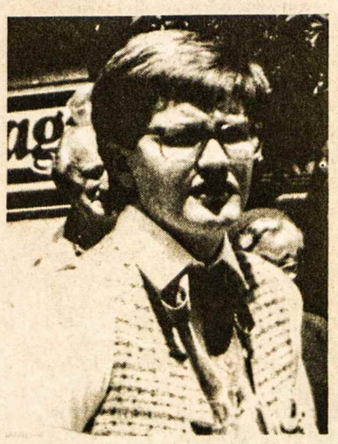

PLJS-gos pirm. ALVYDAS SAPLYS

— Kas yra PLJS?

ALVYDAS: — PLJS yra atskira Lietuvių Bendruomenės šaka, kuri jungia visą pasaulio lietuvių jaunimą 16-35 metų amžiaus. Teoriškai, kiekviename krašte, kur yra lietuvių, turėtų būti Jaunimo sąjungos vienetas. Didesnėse gyvenvietėse, pvz. Australijoje, Jaunimo sąjunga gana stipriai veikia, bet kai kur nėra valdybos, o tik pavieniai asmenys, pvz. Kolumbijoje.

— Kokia yra PLJS veikla?

ALVYDAS: — PLJS mėgina koordinuoti bei vienyti išeivijos lietuvių jaunimo veiklą, papildyti skirtingų kraštų trūkumus politinėje ir kultūrinėje srityse, veikti jaunimo kongrese nustatytų gairių ribose. Laikydamiesi tų gairių, veikiame prisitaikydami prie dabartinių įvykių.

— Kokie yra šios organizacijos siekiai?

ALVYDAS: — Mums yra ypatingai svarbu padėti užtikrinti lietuvių kultūros išlaikymą. Nors remiame Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, tačiau neturime politinės kontrolės. Pagrindinė mūsų užduotis yra prisidėti prie mūsų tautos išlikimo išeivijoje. Be to, stengiamės išlaikyti tiesioginius bei netiesioginius ryšius su Lietuva. Bandome palaikyti ryšį su Sąjūdžiu. Jau turėjome progą susitikti su vienu Sąjūdžio nariu. Tikimės, kad ateityje bus surengta konferencija Vasario 16 gimnazijoje. Joje dalyvaus Sąjūdžio atstovai, ir galėsime tęsti diskusijas. Bandome panaudoti skirtingų kraštų spaudą, iškelti joje istorinius faktus, pvz. Molotovo-Ribbentropo sandėrį ir tokiu būdu sudaryti išorinį spaudimą.

— Kas sudaro dabartinę PLJS valdybą?

ALVYDAS: — Yra septyni asmenys: Mirga Šaltmiraitė — pavaduotoja, Daina Kalendraitė, Monika Spudaitė, Rita Rudaitytė, Arūnas Pabedinskas — iždininkas, Marytė Balaišytė ir aš. Valdybos nariai veikia skirtingose srityse — kiekvienas pirmininkauja savo sekcijai, pvz. Daina Kalendraitė palaiko ryšį su "Juodojo kaspino dienos" komitetu.

— Ką PLJS nuveikė 1988 metais?

ALVYDAS: — Vasario mėnesį suorganizavome bado streikus ir demonstracijas per visą pasaulį, remdami Lietuvos lietuvių ryžtą ramiai minėti Vasario 16-tąją, rūpinomės Petro Gražulio byla. Birželio pabaigoje įvyko PLB seimas bei kultūros kongresas Toronte. Šia proga suvažiavo įvairių kraštų jaunimo atstovai, su kuriais posėdžiavom. Rugpjūčio 23, "Juodojo kaspino dienos" proga, buvo suorganizuotos demonstracijos įvairiuose kraštuose prieš slaptą Molotovo-Ribbentropo sandėrį. Buvo taip pat suorganizuoti Australijos vieneto "Svajonės aidų" koncertai keturiuose kontinentuose. Metų laikotarpyje buvo išsiuntinėti penki ar šeši aplinkraščiai kraštų valdybos pirmininkams, leidome žiniaraštį. Be to, Dariaus Čuplinsko vadovaujamas "Infotinklas" stipriai veikė. Siuntėm laiškus bei telegramas Reaganui ir Gorbačiovui.

— Ar planai pavyko taip, kaip norėjote?

MIRGA: — Taip ir ne. Mes siekėme labai daug. Ne viskas išsipildė, tačiau daug atlikome.

ALVYDAS: — Neužmirškite, kad vieni dirbame, kiti studijuojame. Yra labai gerų norų ir planų, bet mūsų laikas ribotas.

— Kokie yra dabartiniai ryšiai tarp PLJS valdybos ir kraštų valdybų?

MIRGA: — Labai geri, bet yra sunku vesti nuolatinį dialogą su tolimais kraštais.

ALVYDAS: — Mūsų telefono sąskaita yra ypatinga. Kartais laiškai per ilgai užtrunka. Naudojamės ir telefaksais.

— Šie metai buvo pilni įvykių Lietuvoje bei išeivijoje. Ar ryšiai su Lietuva pasikeitė?

ALVYDAS: — Aišku, kad pasikeitė. Dabar yra pats įdomiausias laikas. Pirmą sykį išeivijos istorijoje Lietuvos jaunimas kreipėsi tiesiogiai į mus, pvz. Kauno jaunimas. Tai palengvino mūsų veiklą, nes galime dabar tiesiogiai atsiliepti į jų siūlymus ir pasidalinti mintimis.

— Kokie tie ryšiai turėtų būti?

MIRGA: — Jaunimui yra labai svarbu palaikyti ryšius su Lietuva, nes kitaip mūsų kultūra išeivijoje sunyks. Greitai mūsų tėvų nebebus; nė vienas mūsų tobulai nemoka lietuviškai kalbėti. O kultūra Lietuvoje vystosi ir toliau. Ten yra lietuvių kultūros centras. Be kontakto su juo mes negalėsime ilgai egzistuoti kaip lietuviai.

— Ar PLJS sutinka su Sąjūdžio siekiais ir ar nemano, kad turėtų su juo bendradarbiauti?

MIRGA: — Tai sunkus klausimas. Mes remiame Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, bet mums nemažiau svarbu, kad lietuvių kultūra išsilaikytų.

ALVYDAS: — Politikoje mes turime labai mažai įtakos.

MIRGA: — Taigi mes pilnai remiame Sąjūdį kultūriniu atžvilgiu. Mes pastebėjome, kad pastaruoju metu Lietuvoje jaunimas labai didžiuojasi savo kultūra, o tik prieš metus girdėjome iš įvairių žmonių, kad Lietuvos jaunimas yra labai materialistiškas.

— Ar Lietuvos jaunimas turėtų turėti atstovų PLJ sąjungoje?

ALVYDAS: — Mums yra svarbu, kad Lietuvos jaunimas galėtų kalbėti vienu balsu. Mes jau su Sąjūdžio atstovu apie tai kalbėjom ir paklausėm, ar nebūtų įmanoma turėti vieną Lietuvos lietuvių jaunimo sąjungą, kad galėtume vesti dialogą su jais. Tai palengvintų mūsų ir jų veiklą.

MIRGA: — Aš nemanau, kad PLJS galėtų atstovauti Lietuvos jaunimui, o jie mums. Mes turime gyventi šalyse, kuriose lietuvių kalba nėra vartojama. Nesame Lietuvos piliečiai, bet pripažįstame, kad esame lietuviai. Lietuvos jaunimas turi skirtingus tikslus. Vis dėlto tarp Lietuvos ir išeivijos jaunimo yra daug bendrų dalykų, jungiančių bendrai veiklai.

— Kaip galėtumėte padėti Lietuvos jaunimui?

ALVYDAS: — Daugiausia materialiniu bei moraliniu būdu.

MIRGA: — Mes galime pamokyti juos anglų kalbos, kuri yra labai labai svarbi šiuo metu. Galime nusiųsti mokytojus, galime parsivežti ir mokinių. Juk anglų kalba yra viso pasaulio kompiuterių kalba. Be anglų kalbos lietuviai gali išnykti iš modernaus pasaulio.

ALVYDAS: — Per PLJS galime palaikyti profesinius ryšius, pvz. gydytojų, architektų sąjungas. Tokių grupių ten ir čia jau yra. Kodėl jos negalėtų daugiau bendradarbiauti? Čia reikėtų ir paminėti ekologinius klausimus. PLJS mėgina kelti pvz. Ignalinos atominės elektrinės reikalą ir aplamai taršą Baltijos kraštuose.

— Sekantis PLJS kongresas bus Pietų Amerikoje. Ar jis neturėtų įvykti Lietuvoje?

MIRGA: — Ne.

ALVYDAS: — Aš irgi sakyčiau ne. Pagal mūsų programą ir konstituciją sekantis kongresas įvyks P. Amerikoje.

MIRGA: — Mes tikimės susilaukti atstovų iš Lietuvos.

ALVYDAS: — Reikia prisiminti, kad kongreso ruoša atgaivina jaunimo sąjungos veiklą. Pvz. Australijoje lietuvių jaunimas labai sujudo ir dabar stipriai veikia.

MIRGA: — Nors tik vieneri metai po paskutiniojo kongreso, P. Amerikos lietuviai jau numatė kada, kur ir kaip vyks kongresas. Jie jau labai daug darbo įdėjo.

Naujoji Pasaulio lietuvių jaunimo valdyba 1987 m. pabaigoje, perėmus pareigas, lietuvių jaunimo kongrese Australijoje. Iš kairės: Marytė Balaišytė, Mirga Šaltmiraitė, Daina Kalendraitė, Rita Rudaitytė, pirm. Alvydas Saplys. Trūksta Arūno Pabedinsko

— Ką planuojate veikti ateityje?

MIRGA: — Ateinančiais metais mūsų veikla suksis apie ryšių pagerinimą su Lietuvos jaunimu.

ALVYDAS: — Tikimės, kad veiklos kelias bus nustatytas per konferenciją, kuri tikriausiai įvyks vasaros metu Vasario 16 gimnazijoje.

MIRGA: — Tos konferencijos tikslas bus labai praktiškas. Per tris dienas paruošime keletą projektų.

ALVYDAS: — Mes galvojame rengti roko festivalį. Kol kas tai yra tik idėja, bet jai įgyvendinti reikia žmonių, kurie prisidėtų organizaciniu darbu ir lėšomis.

— Kokia yra PLJS finansinė padėtis?

ALVYDAS: — Lėšos visuomet yra problema. PLJS turi sutelkti lėšas savo veiklai ir jas tvarkyti. Nors mes turėjome nemažai pelno iš jaunimo kongreso, šiais laikais tos lėšos labai greitai išleidžiamos ypatingiems projektams. Mes prašome išeivijos lietuvius remti visus mūsų renginius, vajus; pvz. "Svajonių aidų" koncertai buvo sėkmingi — nedaug pelno padarėm, bet ir nuostolių neturėjom. Sunku ateities planus vykdyti ir telkti lėšas tuo pačiu metu. Kartais PLJS sulaukia kritikos, kad mes tik lėšas renkame, bet juk be lėšų neįmanoma veikti.

MIRGA: — Mūsų pageidavimas išeivijos lietuviams: remkite mus lėšomis; jei turite pasiūlymų, įdomių projektų, minčių, ateikite, parašykite mums.

— Ar turėjote ypatingų momentų, nusivylimų, būdami PLJS valdybos nariais per šiuos pirmuosius metus?

MIRGA: — Alvydai?

ALVYDAS: — Kartais nėra laiko Jaunimo sąjungos darbams dėl profesinio darbo. Mes esame jauni žmonės. Kai kurie studijuojame ar pradėjome naujus darbus. Svarbiausia — trūksta laiko.

MIRGA: — Mes iš tikrųjų neturėjome laiko pasiruošti tam darbui. Turime mokytis iš savo klaidų.

ALVYDAS: — Mes norime ir ieškome kritikos.

MIRGA: — Neieškome.

ALVYDAS: — Reikia suprasti, kad Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstatymas yra procesas. Gintaras Grušas, buvęs PLJS pirmininkas, buvo labai stiprus vadovas, bet mūsų valdyba yra skirtinga. Be to, jis pradėjo veiklą Brežnevo laikais, o baigė — Gorbačiovo. Vyksta keitimosi procesas. Mums dabar yra lengviau ką nors pasiekti. Jaunimas iš Lietuvos (ne komjaunimas) kreipiasi į mus, į PLJS, ne į Bendruomenę ar kitus. Tai buvo labai reikšminga.

MIRGA: — Man atrodo, vienintelis nusivylimas buvo tas, kad mes atsidūrėme lietuvių išeivijos politikos viduryje. Vyresnioji karta dar susiskaldžiusi, barasi, pykstasi. Mums nereikėtų gaišinti laiko tokiom problemom.

ALVYDAS: — Visos tos problemos nebėra svarbios — ryšiai su Lietuva yra svarbūs. Baigdami norėtume pareikšti padėką ateitininkams, nes jie leido mums naudotis jų kambariu Toronto Prisikėlimo parapijos pastate. Nuoširdus ačiū taip pat KLB ir mūsų klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, už jų paramą.

Marytė Balaišytė

Parama Vasario 16 gimnazijai

HAMILTON, ONT. Vasario 16 gimnazijai remti Hamiltone trigubo būrelio vadovas St. J. Dalius surinko iš narių-rėmėjų įnašus už 1988-89 mokslo metus.

Sumokėjo už visus metus po $12: dr. A. Gailius, B. Grajauskas, E. Lesevičienė, kun. J. Liauba, OFM, A. Maksimavičius, P. Zabarauskas; $14 – dr. B. Vidugiris; $15 – I. Jakimavičiūtė, J. Miltenis, T. Mureika; $20 – J. Butkevičius, A. Garkūnas, J. Grigalius, J. Jasimienė, A. Jankauskas, St. Kačinskas, J. Kažemėkas, J. Krištolaitis, Vl. Kybartas, A. Lukas, A. Liaukus, K. Mikšys, K. Mileris, A. Mingėla, B. Pakalniškis, P. Pleinys, A. Prunskus, Z. Pulianauskas, R. Rimkevičienė, R. Rožanskas, P. Sakalas, L. Skripkutė, P. Šidlauskas, P. Žulys; $25 – E. Lengnikas, E. Lengnikienė, E. Sakavičienė, SLA 72 kuopa Hamiltone, A. Stasevičius, A. Tėvelis, I. Varnas; $30 – P. Baronaitis, J. Deveikis, V. Leparskas, V. Morkūnas, V. Stabingis, V. Venckevičius; $35 – J. Andrukaitis; $40 – J. Astas, J. Liaugminas; $50 – B. Grinius, P. Jankus, dr. V. Kvedaras, V. Narkevičius. A. Patamsis, S. Rakštienė; $60 – dr. A. Saunoris; $100 – E. Kronienė, St. Dalius; $500 – Leonas Klimaitis.

Iš būrelio pasitraukė amžinybėn pašaukti – Kazys Bungardas, išbuvęs nariu-rėmėju 2 metus ir Juozas Svilas – 23 metus.

Naujai į rėmėjų eiles įstojo Povilas Kanopa ir Gediminas Melnykas, sumokėdami po $20. Tokiu būdu dabar šį trigubą būrelį sudaro 62 nariai-rėmėjai.

Taipgi vienkartine auka, neįstodami į būrelį, prisidėjo: Juozas Bajoraitis, Ona Ščiukienė ir P.S. po – $20; Juoas Asmenavičius – $25; Anelė Kerutytė – $30; Pranė Dalienė ir Pranas Šimelaitis po – $100.

Surinkti pinigai iš narių-rėmėjų įnašų ir aukų $2,546 buvo sausio 3 d. įnešti į Šalpos fondo komiteto sąskaitą "Talkoje" ir sausio 10 d. persiųsti Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje.

Nuo būrelio įsteigimo per 24 metus iš viso surinkta ir išsiųsta Vasario 16 gimnazijai paremti $23,813.

Šiais mokslo metais Vasario 16 gimnazijoje mokosi rekordinis mokinių skaičius iš viso 94. Iš Hamiltono gimnazijoje mokosi jau antrus metus Raimundas Laurinavičius.

Nuoširdžiai dėkoju visiems būrelio nariams ir pavieniams aukotojams už ilgų metų teikiamą paramą besimokančiam lietuvių jaunimui.

St. J. Dalius,
būrelio vadovas

Vasario 16 gimnazijai paaukojo: dr. J. Uleckas — $5.000; E. Švegždienė, E. Senkuvienė, St. Kuzmickas — po $100; A. Matulionienė, V. Daugelavičius — po $50, visi iš Toronto; Alf. Erštikaitis iš Stoney Creek — $100; St. Catharines apyl. valdybos rinkliavoj aukojo J. Alonderis – $30; J. Kalainis, J. Vyšniauskas — po $20; Z. Jakubonis — $10; Pr. Meškauskas, J. Žemaitis, S. Slavickas, A. Šetikas – po $5; V. Satkus — $2. Dėkojame aukojusiems ir laukiame jų daugiau lietuvių gimnazijos išlaikymui ir jos apdegusios pilies atstatymui. Aukas galima siųsti KL Bendruomenės valdybai adresu: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 ir per Toronto lietuvių kredito kooperatyvuose esamas Vasario 16 gimnazijos sąskaitas.

L. Tamošauskas,
KLB švietimo k-jos narys

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įrišа knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

ASTRO
Geriausi ŠVIEŽIO pieno gaminiai
• JOGURTAI • GRIETINĖS IR VARŠKĖS SŪRIAI
• RŪGŠTI GRIETINĖ • VARŠKĖ
• SKYSTAS JOGURTAS
NAUJAS PRODUKTAS! "TZATZIKI" – jogurto padažas, tinkamas tepimui.
GALITE PASITIKĖTI mūsų produktų KOKYBE ir SKONIU
Pamėginkite naują naturalų "BIOBEST" jogurtą, pagamintą naudojant Acidophilus ir Bifidum bakterijų kultūras 100 gr turintį tik 63 kalorijas
ASTRO gaminiai parduodami geros kokybės pieno produktų skyriuose
Astro Dairy Products Ltd., Etobicoke, Ontario

Mes turime visko pigiomis kainomis, ką žmonės reikalauja Lietuvoje.
Siūlome patį didžiausią elektronikos pasirinkimą, kurį galima naudoti JAV, Europoje ir Lietuvoje.
Žemos kainos ELEKTRONICS
110V ar 220V, PAL-SECAM-NTSC tinkami naudoti Lietuvoje!
Visi videomagnetofonai pritaikyti naudojimui Lietuvoje. Prieinamos kainos.
Telefonai: (416) 663-9497, (416) 665-4250

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Lloyd Bloom
The Marlatt
The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Toronto "Aitvaro" ir Hamiltono "Aukuro" aktoriai vaidino A. ŠKĖMOS vieno veiksmo komediją "Lageris" 1988 m. gruodžio 4 d. Toronto Lietuvių namuose. Iš kairės: E. KUDABIENĖ (ir režisierė), V. TASECKAS, L. LIAUKUTĖ
Nuotr. B. Tarvydo

Motetas nemirtingųjų įsimylėjėlių garbei

Kosto Ostrausko pjesė "Eloiza ir Abelardas"

VYTAUTAS A. JONYNAS

Paklauskit žmonių, kokia yra gražiausia meilės istorija, ir tikriausiai jų atsakymas bus tas pats – Romeo ir Julija. Na, gal dar kas pasakys – Tristanas ir Izolda. Bet juk tai pramanai, legendiniai padarai. Jei klaustumėte konkretaus, istorikų patvirtinto gyvenimo pavyzdžio, atsakymų būtų mažiau ir jų sklaida didesnė. Gal tik prancūzams lengviau. Jie didžiuojasi šimtmečiais savo įsimylėjėlių porele – Abelardu ir Eloiza, kurių palaikai Pėre Lachaise kapinėse dar ir šiandien lankomi, dar ir šiandien susilaukia nežinomos rankos padėtos gėlių puokštės.

Be abejonės leistina kiek suabejoti jų pergyvenimus aprašiusio Pierre Abelardo objektyvumu, bet vis dėlto *Historia calamitatum* yra pusėtinai patikimas dokumentas. Be to, juk esama Eloizos ir Abelardo laiškų. Visa tai istorikų išknaisiota, išarta ir išakėta. Jie prirašė galybę, knygų, kartais nuobodžių, kartais įdomių. Jau vien todėl toji "nelaimių kronika" apvainikavo Eloizą tokia aureole (prisiminkim, kad J.J. Rousseau pavadino savo ašaringąjį romaną "Naująja Eloiza" kad įkvėpė ne vieną istorinių romanų rašytoją. Helen Waddel, sakysim, yra parašius, šalia mokslinės studijos, net du romanus apie Eloizą ir Abelardą, skirdama kiekvienam po vieną.

Kas gi galėjo tikėtis, kad šis pakankamai apipešiotas siužetas sugundys vieną dieną lietuvį rašytoją? Bet taip atsitiko. Visai neseniai išėjusi, labai skoningai išleista Kosto Ostrausko pjesė vadinasi *Eloiza ir Abelardas* ir turi kitą antraštę – "Historia calamitatum". Suprask, autorius seka Pierre Abelardo tekstu.

* * *

Lietuviškos knygos mylėtojui **netenka aiškint**, kas yra Kostas Ostrauskas. Jo kūrybinė veikla gerai žinoma, išsamiai Jurgio Blekaičio aptarta *Metmenyse* (nr. 10 ir 11.) Tai mūsų avangardinio teatro meistras. *Kanarėlės, Pypkės, Žaliojoj lankelėj, Gyveno kartą senelis ir senelė, Duobkasių, Kvarteto, Lozoriaus, Čičinsko, Karaliaus juokdario, Ars amandi, Napoleono, varnos ir vištos, Raudonkepuraitės* ir gal dar kitų, kuriuos būsiu praganęs, pjesių autorius. Jei ankstyvąją Ostrausko dramaturgiją buvo galima pavadinti "absurdo teatro" vardu, tai tolydžio ji savo pobūdžiu artėja prie postmodernizmo pakraipos, prie dabar visų linksniuojamo "dekonstruktyvizmo". Jam būdingas temos su variacijom pomėgis.

Užuot prasimanęs siužetą ar pasišovęs perkelti scenon kokį brutalios gyvenimo tikrovės iškarpą, autorius, priešingai, pasirenka sau meniniu uždaviniu perdirbt, perrašyt, komentuot, išmontuot ir vėl sumontuot kokią pasaką, legendą ar mitą, tuo dekonstruktyvizmo precesu parodydamas, kokia gali būti interpretacijų įvairovė. Be abejonės tai dvelkteli atitrauktumu, knygiškumu, formalizmu, užsidarymu dramblio kaulo bokšte. Bet visi tie, kažkada taip populiarūs kaltinimai estetizmu, ypatingai kairuolių spaudoj, dabar kažkaip nebejaudina. Ar ne taip yra elgęsi dailininkai a la Picaso savaip perpaišydami, stilizuodami savo pirmtakų – Poussin ar Renoir drobes? Ar ne įprastinis tai dalykas muzikams, rašantiems savo "variacijas Paganinio tema"? Dabar atėjo eilė literatūrai išauginti kryžminimo būdu naujas gėles. Norint nenorint tenka sutikt, kad iš viso išnyko literatūroj atskirų stilių vienvaldystė, kad įsigalėjo eklektinių derinių konstruktavimas.

Susiduriam galbūt tik su vienu keblumu. Žiūrovui nėra sunku priimti pagal temos su variacijom formulę sukurtą kūrinį, jei pjesės pagrinde yra visiems žinoma pasaka *(Raudonkepuraitė)* arba mitas. *(Čičinskas).* Tuo galėjo lengvai įsitikinti žiūrovai pirmą kartą susipažindami su tekstu, kai Kultūros kongreso metu Toronte K. Ostrauskas skaitė literatūros vakare savo *Karaliaus juokdarį.* Kur kas, atrodytų, yra painiau susigaudyti, skaitant istorinę pjesę, tokią, kaip *Eloiza ir Abelardas.* Net jei ir nebūtina išsamiau pažinti vaizduojamo istorinio fono, argi nėra pravartu susipažinti su tais istoriniais faktais vien tam, kad suprastume, kiek nuovokos, spalvų derinimo pažinimo saiko, visokio buitinio balasto pašalinimo yra parodęs autorius apdorodomas tą istorinę medžiaga, nusunkdamas ir suslėgdamas tai, ką prirašė istorikai apie Abelardo *Historia calamitatum.* Vien todėl tenka, nors ir suglaustai, papasakoti pjesės fabulą.

* * *

Veiksmas vyksta XII š. pradžios Paryžiuje, netoli garsiosios Notre Dame katedros, kur susikūrė savotiška studentų kolegija. Ten garsėja savo aštriu protu scholastas, 36-37 metų, dailaus stoto vyrukas Pierre Abelard. Netoliese gyvena kanauninkas Fulbertas, auginąs septyniolikmetę dukterėčią, gražuolę Eloizą. Abelardas – žinomas visame krašte – "in toto regno" savo mokslingumu. Jinai jau yra klausiusi Abelardo mokslingumo, ir jiedu buvo susimarkstę, kai Fulbertui toptelėjo mintis pasikviest Abelardą gyvent jo namukyje su sąlyga, kad, atsilyginimo vietoj, tasai lavintų jo dukterėčią. Keistas šimtmetis! Šv. Teresė Akvilietė, gyvenusi XVIš. turės visaip slapstyt nuo vyrų savo išsilavinimą, vaidint beraštę, o čia, veizėkit, kanauninkas prašo, kad jo paauglę paverstų antrąja Hipatija.

Abelardas ir Eloiza įsimyli viens kitą, ir tas meilės gaisras taip įsiliepsnoja, kad aistrų, pliūpsniuose ir geismų šuoruose užmiršęs visus mokslus, profesorius-filosofas ima pliekti meilės romansus. Ir tai visai neblogus, nes liaudis bematant pritaiko jiems melodiją ir juos dainuoja.

Nesunku įsivaizduoti Fulberto komandų griežtumą kai skandalas pagaliau pasiekia jo ausis. Vis dėlto Abelardas pasielgia vyriškai: jis nugabena Eloizą pas savo seserį Bretanijos pilaitėn. Ten jinai pagimdo sūnų, kuris užaugs (tai svarbu) nepažinęs tėvų meilės. Abelardui pavyksta susitaikyt su Eloizos dėde tik tada, kai jis įsipareigoja vesti Eloizą. Bet ir tai jis išsidera sąlygą, kad vestuvės būtų slaptos. Užuot nudžiugusi ir apkabinusi savo šelmį bernelį, Eloiza pareiškia santuokos nenorinti. Tik pavargusi nuo jo zirzimo, ji **sutinka tekėt**, betgi gyventi jie lieka atskirai.

Fulbertas tačiau nesilaiko susitarimo. Ilgainiui jo santykiai su dukterėčia taip pašlyja, kad jai tenka ieškoti prieglobsčio Argenteuil miestelio vienuolyne, kur jinai buvo mokiusis maža būdama. Tai sužinojęs dėdė įžiūri dar vieną Abelardo klastą, būtent, kad jis bando atsikratyt primestos jam pačios, padarydamas ją vienuole (taip aiškina Fulberto poelgio motyvus "Historia calamitatum"). Įsmukę jo butan nakčia Fulberto smogikai iškastruoja Abelardą. Jam užkertamas kelias iškilti į Bažnyčios dignitorius. Belieka vien tapti vienuoliu. Bet jisai įsako Eloizai, kad jinai taip pat užsidėtų vienuolės vualį. Eloiza sutinka su ašarom akyse, iš pasigailėjimo. Vardan judviejų meilės? Vardan to kito Abelardo, rašiusio jai meilės eilėraščius?

Tolesni įvykiai minimi nelaimių kronikoje yra mažiau svarbūs. K. Ostrasko pjesės skaitytojui, nors į kai ką bus užuominų. Eloiza labai iškils, prasimuš savo vienuolyne. Abelardui nesiseks. Jis bastysis iš vienos vietos į kitą žmonių nemėgstamas. Vienu metu bus apkaltintas net herezija. Paskui susilipys iš nendrių, molio ir šiaudų koplytėlę Paraclète miestelyje. Staiga susilauks didžiausio būrio studentų, kurie sumūrys jam vienuolyną kaip reikiant. Tada užgrius nelaimė ant Eloizos. Atsiras godišių, sukčių vienuolių, kurie paverš iš jos vienuolyną, o ją pačią ir seseles paleis į keturis vėjus. Iki tol nepalaikęs su ja jokių ryšių, Abelardas pasikvies ją ir vienuolių būrį Paracletan. Pats jis tuo metu turės gyventi kitame vienuolyne Bretanijoj, kur vienuoliai, visiškai "mafiosi" ir kėsinsis pakartotinai į jo gyvybę. Nežiūrint to, jis parašo savo *Historia calamitatum,* kurios vienas nuorašų pasiekia Eloizą. Atpažinus jo rašyseną, ji puola jų skaityt, bet, o varge, kiekvienoj eilutėj jos laukė vien pilni kartybės ir tulžies žodžiai: "verba fere omnia felle et absintho plena". Tačiau vis vien ją užvaldys gailestingumas, nors niekur Abelardas neišreiškia gailėsčio dėl pražudytos jos jaunystėlės.

(Bus daugiau)

ANTANINA GARMUTĖ

Rugiai po ledu auga

Ką dūmoja rugeliai žali,
Kai pūga sniego pelenus žarsto,
Atsidūrę sidabro šaly
Ir užmigę – lediniame karste?

Jie už žolę tada žemesni,
Bet žemyn nenuleidę galvos!
Ir už vandenį jie tylesni,
Bet žalios nepraradę spalvos!

Nebeskamba rugiai po ledu, –
Kas jų lūžtantį balsą pagaus...–
Kai pasauly – tiek vargo, bėdų –
Tenka daliai želmens ir žmogaus!

Nuo visų atsiskyrę... Toli –
Ligi vasaros, ligi žiedų...
Kantrūs, balto sidabro šaly
Auga mūsų rugiai – po ledu!

Ąžuolai

O ateik, atskubėk pas mane! –
Ąžuolai atsigers Nemune,
Ir klausim, kaip žemė senos,
Ąžuolų šimtamečių dainos . . .

Ąžuolai pasiilgo dainų
Ąžuolams be dainų neramu,
Ąžuolų ypatinga dalia:
Jiems palūžt audroje nevalia!

Vai sugėlė tau kojas basas –
Tai surinki atolų rasas,
Prisiglauski prie medžio širdies –
Ąžuolai tau, kaip broliui, padės!

Rieda saulė Tėvynės dangum. –
Gyvenai – ir gyvensi žmogum!
Bus nebaisūs pikti viesulai –
Ir dainas padainuos ąžuolai!

Ąžuolai pasiilgo dainų.
Ąžuolams be dainų neramu.
Ąžuolų ypatinga dalia, –
Ąžuolai nepaluš audroje! . . .

Pavasario daina

Negailink, mamele, Tu savo širdelę
Prie Nemuno žydro apalpus, –
Kad veža į Sibirą Tavo dukrelę
Gyvulinis vagonas užkaltas!...

Skubėki, mamele, iš didelio kelio –
Kitaip ir Tave jie išveš!
Nelaužyk sau rankų, kad dūsta dukrelė,
Kentėki! Ištversiu gal aš!...

Gabena vagonais – žalčių ešelonais
Vergijon vaikus Lietuvos!
Vergijoj Tėvynė, nors bočiai jį gynė,
Ir kiek dar kentėsim dėl jos?...

Atsiųski, mamele, nors vieną žodelį, –
Nes jau šviesaforas pakeltas!...
Jau veža į Sibirą Tavo dukrelę
Gyvulinis vagonas užkaltas!...

... Vaikyste – be knygų, – išalkus nemigus, –
Čiulbėki, paukštele pilka:
Mus varo kas rytą į druskos kasyklą
Ir kojas nuėda druska!...

Pavasaris eina ir Joninių dainą
Tėvynėje gluosniai rypuos...
Ne čia gegutėlė... Ne man – našlaitėlei –
Ją Tavo balsu iškukuos!...
(Sibire nėra gegučių!)

Kraujažolė

Kraujažolė kūrena savo žaizdrą
Šalikely, parimus prie pušies. –
Tu visada pridengsi mano žaizdą
Savom vėduoklėm. Kraujas nelašės.

Galiu išeit. Galiu liūdėt su uosiais,
Kaip žalčialunkės – su žarų spalva...
O tu mažytę paslaptį žinosi –
Kaip pasielgt, kad likčiau aš gyva . . .

Ir aš bijau, kraujažole menkute,
Jog sutrypta ateivių su žeme, –
Apsaugok Die, – juk gali šitaip būti, –
Anksčiau tu nenumirtum už mane! –

O kas tada pridegins mano žaizdą?
Kas su manim ir džiaugsis, ir liūdės?
Ir ties pušim, įkūręs kaitrų žaizdrą
Gimtų laukų sargyboje budės?...

Didžiajam Vilniaus seimui prisiminti nepriklausomoje Lietuvoje 1925 metais buvo išleistas medalis su įrašais "Didysis Vilniaus seimas 1905. Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". Pagal to seimo pavyzdį buvo surengtas ir steigiamasis Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimas Vilniuje 1988 m. spalio 22-23 dienomis
Nuotr. J. Miltenio

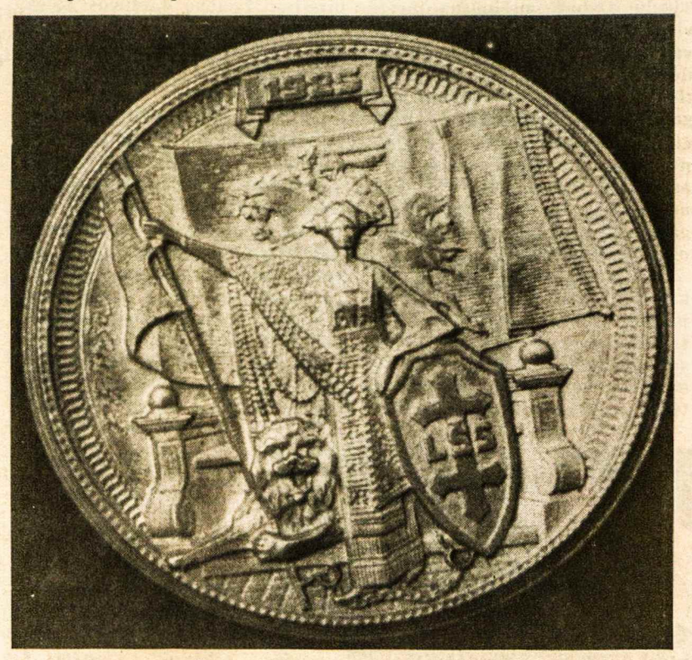

Antroji pusė medalio, išleisto nepriklausomoje Lietuvoje, prisimenant Didįjį Vilniaus seimą, įvykusį 1905 metais. Skyde matyti įrašas LŠS (Lietuvos šaulių sąjunga), viršuje — išleidimo data — 1925
Nuotr. J. Miltenio

Rašinių konkursas

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga skelbia rašinių konkursą jaunimui tema DABARTINIAI ĮVYKIAI LIETUVOJE. Amerikos lietuvių tautinė sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą – 14 metų – 20 metų amžiaus dalyvauti konkurse. Rašinys turi būti bent penkių mašinėle spausdintų puslapių. Lituanistinių mokyklų mokytojai bei įvairių organizacijų vadovai yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti. Bus skiriamos trys premijos:

I. – $250., II – $150., III – $100.

Premijų paskirstymui komisija bus sudaryta ir paskelbta vėliau.

Rašinys turi būti pasirašytas slapyvardžiu; kartu su juo prašome atsiųsti užklijuotą voką su pavarde, amžiumi, ir adresu. Konkurso rašiniai turi būti prisiųsti iki 1989 m. sausio 31 d. sekančiu adresu:

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, Vida Jonušienė, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois, 60464.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Aštuonioliktąją lietuvių fotografų meninių nuotraukų parodą Jaunimo centre Čikagoje 1989 m. spalio mėnesį surengs Dr. Stasio Budrio lietuvių foto archyvas. Šios parodos konkursinė tema — "Eksperimentinė fotografija", apimanti cheminę ir optinę techniką. Rengėjai betgi primena, kad šiai temai tinka ir į nuotraukas įjungtos filosofinės žmogaus bei jį supančio pasaulio sąvokos. Fotografai iš anksto kviečiami ruoštis šiai metinei parodai.

Kompoz. Jeronimas Kačinskas savo kamerinių ir vokalinių kūrinių koncertą Bostono lietuviams surengė 1988 m. gruodžio 4 d. J. Kačinskas ilgus metus profesoriavo Berklee muzikos kolegijoje. Tad jam koncertuose visada talkina Berklee kolegijos ir N. Anglijos konservatorijos instrumentalistai, koncertinis Berklee kolegijos choras. Į atlikėjų eiles įsijungė ir pats J. Kačinskas su sol. Ona Aleksaite. Instrumentalistų kvartetas atliko "Pasakojimą" ir rapsodiją "Lietuvoje", sol. O. Aleksaitė, sopranas, — dainas "Nebuvo ir nebus", "Beržas" ir "Gimimo giesmė", kurių teksto autoriai yra poetai J. Rūtenis, J. Tysliava ir S. Santvaras. Mišrus Berklee kolegijos choras programą papildė kantatų ištraukomis ir giesmėmis.

Satyrinis Čikagos lietuvių teatras "Antras kaimas" dviem spektakliais Jaunimo centre 1988 m. lapkričio 26-27 d.d. paminėjo sidabrinės veiklos sukaktį. Saviveiklinį teatrą su grupele entuziastų 1963 m. įsteigė rašytojas Kazys Almenas, pavyzdžiu pasirinkęs Čikagoje susidariusią ir greit išpopuliarėjusią amerikiečių grupę "Second City". 1968 m. "Antro kaimo" vadovu buvo pakviestas save prievaizdu vadinantis Algirdas Titus Antanaitis, kuris rūpinasi tekstine škicų medžiaga ir režisūra. "Antro kaimo" grupė, satyriškai paliesdama lietuvių išeivių gyvenimo iškarpas, vadovaujasi šūkiu: "Juokingi esame ne mes, juokingas yra pats gyvenimas". Sukaktuvinius spektaklius jungė tema "(Ne) vieno dypuko gyvenimas pernai, užpernai ir šiemet", apimanti tris kelionės etapus — DP stovyklas pokarinėje V. Vokietijoje, ruošimąsi pakelti sparnus skrydžiui į JAV, įsikūrimą Niujorke, Čikagoje bei kitose JAV vietovėse ir įsijungimą į amerikinį gyvenimą. Tuos istorinės kelionės etapus priminė škicai — "Pievelė Prūsijoje", "Rytų frontas Vakaruose", "Stovyklos susirinkimas", "Dešimtasis blokas", "Žirnių konservai", "Galanterija iš užsienio", "Silkės ir afidevitai", "Emigracinės geografijos pamoka", "Burdingieriai", "Ideali žmona", "Idealus vyras", septynių dalių serija "Priemiestiniuose traukiniuose", "Lituanistinė mokykla 199X m."

Sukaktuviniuose "Antro kaimo" spektakliuose dalyvavo 21 aktorius. Pirmajai grupei priklausė septyni dabartiniai aktoriai — Eugenijus Butėnas, Vida Gilvydienė, Jūratė Jakštytė-Landfield, Romas Stakauskas, Indrė Toliušytė, Edvardas Tuskenis ir Alida Vitaitė. Antrąją keturiolikos aktorių grupę sudarė veteranai — Juozas Aleksiūnas, Kazys Almenas, Rimas Ankaitis, Ramunė Jurkutė-Vitkienė, Juozas Kapačinskas, Nerija Linkevičiūtė-Kasparienė, Vaigalė Kavaliūnaitė-Duers, Marytė Mažeikaitė-Utz, Dana Nolte-Mikužienė, Jurgis Riškus, Nijolė Sparkytė-Dakota, Arvydas Vaitkus, Rimas Vėžys ir Jonas Žukauskas. Šviesas ir garsą tvarkė Jonas Kaunas, į spektaklius įjungęs skaidres ir muzikos įrašus. Škicų tekstams buvo panaudota vienaveiksmė Antano Gustaičio komedijukė "Kelyje į pažadėtąją žemę", kiti jo, Kazio Almeno, Pulgio Andriušio, Algirdo T. Antanaičio, K. Erlicko, Mariaus Katiliškio, Kazimiero Barėno, Viliaus Bražvilio, Antano Škėmos, Albino Valentino, Vytautės Žilinskaitės kūriniai. "Antro kaimo" istoriją ir veiklą atskleis albuminio pobūdžio 500-600 puslapių knyga, kurią netrukus žada išleisti "Amerikos lietuvių biblioteka". Užsisakantiems iš anksto ši knyga kainuos $20 JAV. Čekius rašyti ir siųsti leidyklai: Lithuanian Library Press, Inc., 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629, USA.

Jauno vilniečio dail. Audriaus Naujokaičio tapybos bei grafikos darbų ir piešinių parodą Vilniuje surengė M. Mažvydo biblioteka. Lankytojų dėmesį atkreipia "Sibiro tremtinys", "Natiurmortas su dviem kaukolėm". Kitiem dail. A. Naujokaičio tapybos ir grafikos kūriniams taip pat yra būdingi tamsūs stalininės priespaudos, politinių varžtų šešėliai.

Kauno dramos teatras žiūrovus pakvietė į pirmąją šio sezono premjerą, kuriai buvo pasirinkta Balio Sruogos drama "Baisioji naktis", vaizduojanti revoliucinius 1905-06 m. įvykius anuometiniame Lietuvos kaime. Spektaklį paruošė rež. Vytautas Balsys su dail. Vygantu Kosmausku, kompozitoriumi Vidmantu Bertuliu ir koncertmeistere Ligija Ribaitiene. Pagrindinius vaidmenis sukūrė aktoriai Nijolė Lepeškaitė ir Viktoras Valašinas. Pirmą kartą Kauno dramos teatre B. Sruogos "Baisioji naktis" suvaidinta 1936 m.

Panevėžiečiai knygos bičiuliai ir kraštotyrininkai, susirinkę "Ekrano" kultūros rūmuose 1988 m. lapkričio 27 d., paminėjo 1863 m. sukilimo 125-tąsias metines ir sukilėlių vado kun. Antano Mackevičiaus 160-tąjį gimtadienį. Istorijos mokslų kandidatė Ona Mąksimaitienė, knygos "Lietuvos sukilėlių kovos 1863-1864 metais" autorė, kalbėjo apie kun. A. Mackevičių (1828-1863) ir Leningrado archyvuose saugomus jo laiškus. Tie jos paruošti laiškai netrukus bus išleisti specialia knyga. Su atmintinomis sukilimo vietomis minėjimo dalyvius supažindino jonavietis G. Ilgūnas, panevėžiečiai inž. J. Beinortas ir bibliotekininkė A. Saladūnaitė. Jų įspūdžiai buvo iliustruoti skaidrėmis. Etnografinės grupės su vakaro dalyviais padainavo lietuvių liaudies senų dainų, kurias buvo parinkusi J. Balčikonio vidurinės mokyklos pedagogė V. Vasiliauskaitė.

Jonas Umbrasas, Lietuvos meno istorikas ir tyrinėtojas, mirė Vilniuje 1988 m. gruodžio 2 d. Velionis gimė 1925 m. rugpjūčio 30 d. Kaulakiuose, dabartiniame Molėtų rajone. 1951 m. baigė Vilniaus universitetą, 1955 m. — A. Lunačarskio teatrinio meno institutą Maskvoje. Nuo 1952 m. dėstė užsienio šalių ir Lietuvos XX š. dailės istoriją. Velionis plačiame Europos dailės kontekste tyrinėjo M. K. Čiurlionio kūrybą, šia tema 1967 m. apgynė kandidatinę menotyros disertaciją. Buvo parašęs straipsnių apie lietuvius dailininkus — K. Sklėrių, A. Galdiką, P. Galaunę, A. Gudaitį, A. Samuolį, J. Vienožinskį. Išleido monografijas "Jonas Kuzminskis. Graviūros", "Petras Aleksandravičius" ir "Vladas Karatajus". Didžiausias velionies darbas — "Lietuvių tapybos raida. Srovės ir tendencijos". Ši knyga turėjo būti disertacija menotyros doktoratui, bet dėl pablogėjusios sveikatos velionis atsisakė varginančios gynimo procedūros Maskvoje. Knygon "Lietuvių tapybos raida. Srovės ir tendencijos" yra įtraukti velionies atlikti išsamūs XX š. pirmosios pusės Lietuvos tapybos tyrinėjimai.

Kauno profsąjungų kultūros rūmuose du vakarus skambėjo Kazio Binkio eilėraščių ir poemų posmai jo 95-tųjų gimimo metinių proga. Vakarus surengė kultūros rūmuose veikiantis liaudies teatras, kuriam neseniai buvo suteiktas Kazio Binkio vardas. Buvo suvaidintas linksmas spektaklis "Alijošiaus kermošius", kurį aktorius Antanas Žekas ir rež. Algis Kybartas sukūrė pagal K. Binkio eilėraščius, humoristines poemas "Tamošius Bekepuris" ir "Kriaučius Motiejus". Profsąjungų kultūros rūmų liaudies teatras pokario metais pastatė ir ilgai vaidino K. Binkio pjesę "Atžalynas", nors tada kompartijai nepatiko K. Binkio kūryba. Pasak rež. Stasės Ivanauskaitės, dabar naują prasmę įgyja K. Binkio "keturvėjiška" dvasia, lietuvius žadinanti iš snaudulio ir sustingimo. "Alijošiaus kermošiui" buvo šiltai plota ne tik Kaune, bet ir Vilniuje, Kelmėje, kitose Lietuvos vietovėse, net ir Estijos Tartu mieste. Ruošiamas dar vienas K. Binkio eilėraščiais sukurtas spektaklis, planuojama atgaivinti "Atžalyną", pastatyti "Generalinę repeticiją".

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:
90-179 d. term. ind. 9¼%
180-185 d. term. ind. 9¼%
1 metų term. indėlius 9½%
2 metų term. indėlius 9½%
3 metų term. indėlius 9½%
1 metų GIC-met. palūk. .. 10¾%
2 metų GIC-met. palūk. .. 10¾%
3 metų GIC-met. palūk. .. 10¾%
1 metų GIC-mėn. palūk. ... 9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP 8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 10¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 10¾%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 10¾%
Specialią taup. s-tą ..... 8 %
Taupomąją sąskaitą ..... 8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk .... 9 %
Kasd. pal.čekių sąsk.iki 5¾%

IMA UŽ:
Asmenines paskolas nuo ..... 12 %
Sutarties paskolas nuo ..... 12 %
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 11½%
2 metų 11¾%
3 metų ..... 12 %
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ir 3 metų 10¾%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 40 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

Kokia jūsų namo vertė?
Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191
namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

T.V.

Atkurtas Lietuvos tautinis olimpinis komitetas!

Mūs darbais Lietuva pasidžiaugs...

Tokiais žodžiais Roma Griniūtė pradeda reportažą apie suvažiavimą, kuris ir visa eilė kitų informacinių straipsnių, liečiančių paskutiniuosius įvykius Lietuvos tautinio olimpinio komiteto atkūrimo reikalu, atspaustą vilniškio "Sporto" keleto laidų puslapiuose.

"Visos kliūtys, visi būkštavimai įveikti. Vėl turime tautinį olimpinį komitetą. Šis istorinis aktas įvyko gruodžio 11, sekmadienį Vilniuje respublikiniuose profsąjungų kultūros rūmuose ant legendomis apipinto Tauro kalno. Tai, kas įvyko — ne legenda."

Šiam suvažiavimui ruoštasi rimtai. Štai per trumpą laiką už Lietuvos NOK atkūrimą pasirašė 122,410 žmonių. Vyko posėdžiai: Lietuvos Kūno kultūros Sporto komiteto, Respublikos sporto draugijų, Sporto federacijų, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio atstovų, Darbo grupės Lietuvos NOKui atkurti, visuomenės atstovų ir kt. Posėdžių metu pagrindine mintimi buvo "Demokratizavimas sportinio judėjimo". Ir štai gruodžio 11 dieną pasekmėje organizacijų vienybės ir... vardan tos... Lietuvos, buvo atkurtas Lietuvos Tautinis olimpinis komitetas.

Šio istorinio suvažiavimo metu buvo pagerbti I Tautinės olimpiados dalyviai. Kaip sako R. Griniūtė: "Mūsų sporto istorija, kurią buvome bepamirštą. Lietuvos sporto patriarchai, kuriems turime būti dėkingi už išsaugotas mūsų sporto šaknis – J. Astrauskas, A. Zaboras, V. Ilgūnas, J. Ramanauskas, A. Šimanas, J. Klimas, V. Ražaitis, D. Vitartaitė, M. Kuzmickaitė, M. Korienė, A. Vailokaitytė, Č. Daukša. Greta rikiavosi mūsų pasididžiavimas – olimpiniai čempionai G. Umaras, H. Paulauskas, V. Beselienė, L. Kačiušytė, Š. Marčiulionis, Sig. Strešen, A. Kasputis, R. Valiulis."

1928 metų olimpinių žaidynių dalyvis Viktoras Ražaitis, aštuoniasdešimtmetį sulaukęs, kalbėjo: "Prašau priimti mano, seno žmogaus, giliausią padėką už išlietą prakaitą, už pergales mūsų geriausiems sportininkams. Tik gaila, kad Jūsų pergales lydėję pelnyti aplodismentai iki šiol ėjo ne tuo adresu".

Dabartinės Lietuvos olimpiečių kartos vardu žodį tarė dukart olimpinis čempionas Gintautas Umaras. "Likus savaitei iki suvažiavimo pradžios, mūsų gerus norus pabandė apversti aukštyn kojomis Maskvoje įvykęs TSRS NOK plenumas. Nutarime dėl Latvijos laikinojo olimpinio komiteto aiškiai jautėsi spaudimas ir demokratiškumo stoka. Siekdami vienybės ir bendradarbiavimo su visomis organizacijomis, minimaliai pertvarkėme suvažiavimo programą. Tačiau padaryti pakeitimai neprieštarauja logikai, glaudžiai siejasi su mūsų Tautos sportinėmis tradicijomis ir mūsų Tikslu. Dabar jau būtina turėti visuomeninę organizaciją, kuri vadovautų mūsų olimpiniam judėjimui. Žygiams reikalinga ne tik vienybė, bet ir lyderiai. Mes galėsime iš mūsų senųjų olimpiečių ir Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto visiškai perimti estafetę tik sutvirtėję ir nuėję nelengvą kelią iki Tikslo, kurį galima įvardinti visišku olimpiniu savarankiškumu."

LPS seimo tarybos narys advokatas K. Motieka sakė: "Lietuvos jaunime, Lietuvos sporte, kas mes šiandien esame, jeigu TSRS NOK savo plenumo nutarime sugebėjo, švelniai tariant, išstenėjo tiktai tiek, kad 49-ais tarybinės santvarkos metais pažadėjo mums suteikti tik juridinio asmens statusą, leisti užsiimti kiek nors ūkinefinansine veikla ir atidaryti einamąją sąskaitą..."

"Visos tądien pasakytos kalbos", – tęsia R. Griniūtė – "tokios pat atviros, jaudinančios, drąsios ir įkvepiančios drąsą net nelabai drąsiems. Vienu ypu išvardinti visus kalbėjusius, nepaprasta, o apie ką kalbėta, tik į knygą tilptų, ir tokią knygą – šio istorinio suvažiavimo atspindį – planuojama išleisti..."

... "rinkimai irgi buvo neįprasti. Demokratiški. Tuo didesnė garbė Artūrui Poviliūnui, kurį suvažiavimas išrinko LTOK prezidentu. Ir nors dar niekas nežino, kaip susiklostys tolesnis jo gyvenimo kelias, esu tikra: tą diena jam niekad nenublanks. Tiek sveikinimų, tiek linkėjimų, toks pasitikėjimas, tokia garbė. Ir tokia atsakomybė prieš visą Lietuvą teko šiam dar jaunam vyrui."

"Žengėme pirmąjį žingsnį...", sakė Lietuvos kūno kultūros ir Sporto komiteto pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Poviliūnas, dabar, jau išrinktas Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentu. "Ši diena ypatinga mums visiems. Neabejuju: ji įeis į mūsų sporto istoriją, kaip atgimimo diena, istorinio teisingumo bei didelės mūsų pergalės sportiniame sąjūdyje diena."

... "Nors iki galutinio **Tikslo** ir labai toli, bet tam, kad jį pasiektume, būtina žengti pirmąjį žingsnį... Lietuva laukė šio suvažiavimo bemaž 50 metų – nuo to laiko, kai karo ir stalinizmo vėtros sudraskė mūsų olimpines vėliavas, mūsų Lietuvos Tautinį Olimpinį Komitetą..."

(Iki **Tikslo**, kas žino, gal ir ilgas dar kelias, tačiau pasėta sėkla, būkime tikri, neš vaisius... Garbė tiems Lietuvoje, sporto ir visuomenės veikėjams, kurie taip nenuilstamai ir protingai sėja tą atgimimo sėklą... Red.)

III-sios pasaulio lietuvių sporto žaidynės, vykusios 1988.XII.26-31 d.d. Adelaidėje, jau tapo istorija...

Jose dalyvavo JAV, Kanados, Australijos ir pirmą kartą sportininkai iš Lietuvos. O Lietuvos sportininkams tokių žaidynių teko laukti 50 metų – nuo I Tautinės olimpiados, įvykusios 1938 metais Kaune ir Klaipėdoje.

Gruodžio 26-tąją, Apolo Entertainment sporto rūmų arenoje išsirikiavo arti 500 sportininkų, stebint dviem tūkstančiams žiūrovų..., ir šią dieną buvo atidarytos III-sis pasaulio lietuvių sporto žaidynės. Jautėsi stiprūs tautiniai ryšiai ir ypatingai dėmesys, kuris buvo skiriamas sportininkams iš Lietuvos. PLS žaidynių vėliavą, atgabentą iš Čikagos, nešė jaunas krepšininkas iš Lietuvos, LŽŪA studentas Artūras Jakubauskas. Komandų parade pirmieji žygiavo Lietuvos sportininkai. Priesaikos žodžius, žaidynių dalyvių vardu, skaitė Vilniaus universiteto studentė Jūratė Mackevičiūtė.

Iškilmių atidarymo proga sugiedoti JAV, Kanados, Australijos ir Lietuvos himnai. Iš jų... "Lietuva tėvyne mūsų..." skambėjo darniausiai...

Svečius, žiūrovus ir žaidynių dalyvius sveikino Australijos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos pirmininkas Jurgis Jonavičius, kunigas dr. Pranas Dauknys, Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Danutė Baltutienė, ŠALFASS vicepirmininkas Vytautas Grybauskas, LTSR kūno kultūros ir Sporto komiteto pirmininko pirmasis pavaduotojas LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas dr. Vytautas Bieliauskas. Adelaidės jaunimo tautinių šokių grupė "Žilvinas" pašoko tautinių šokių ir pirmąsias rungtynes pradėjo Lietuvos ir Čikagos "Lituanicos" krepšininkai.

Šią dieną, taip pat buvo iškilmingai paminėta pirmosios Lietuvių tautinės olimpiados 50-ties metų sukaktis, pagerbiant jų dalyvius, kurių į Adelaidę susirinko 20. Tylos minute pagerbtas sportininkų, iš gyvųjų tarpo išplėštų Hitlerio ir Stalino budelių, atminimas...

(Apie Žaidynes daugiau sekantį kartą. Red.)

Du olimpiečiai: 1928 m. Amsterdamo vasaros olimpinių žaidynių dalyvis VIKTORAS RAŽAITIS ir Seule porą aukso medalių iškovojęs GINTAUTAS UMARAS. Vieno rankose pirmosios lietuvių tautinės olimpiados vėliava, kitas tvirtai gniaužia jau šiemet laisvai išsiskleidusios trispalvės kotą. Abu tvirti, abu pasiryžę apginti olimpinius idealus Nuotr. V. Malinausko

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentas ARTŪRAS POVILIŪNAS. Gimė 1951 m. Kaune. Baigė Lietuvos kūno kultūros institutą, Sąjunginio kūno kultūros mokslo tiriamojo instituto aspirantūrą. Sportavo – žaidė krepšinį respublikos jaunių rinktinėje ir "Žalgirio" dublerių komandoje. Vedęs, augina 9-rių metų sūnų Audrių. Šiuo metu dirba Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininko pirmuoju pavaduotoju

Ateitininkų žinios

Jaunučių susirinkimas bus sausio 22, sekmadienį, po 10.15 v. Mišių, Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje. Susirinkimai vyks reguliariai kas antrą sekmadienį. Tėveliai prašomi dėti pastangas, kad jaunučiai susirinkimuose reguliariai dalyvautų, nes jau bus pradedama juos ruošti įžodžio egzaminams.

Jaunučių pyragų išpardavimas pasisekė: gauta $145 pelno. Mamytėms, kepusioms pyragus, visiems, kurie juos pirko ir tuo parėmė jaunučių veiklą — nuoširdus ačiū.

Studentų draugovės valdyba posėdžiavo sausio 21 d. ir aptarė tolimesnę veiklą. Sekantis studentų susirinkimas — sausio 21, šeštadienį, 6.30 v.v., ateitininkų kambaryje. Susirinkime dalyvaus svečiai iš Lietuvos: kun. Romualdas Ramašauskas ir kun. Gintautas Kabašinskas.

"Ateities" žurnalo vyr. redaktorės pareigas perima rašytoja Danutė Bindokienė. Ji yra pasiryžusi žurnalą leisti reguliariai kas du mėnesiai. Tačiau viskas priklausys nuo pakankamo medžiagos sukaupimo. Todėl redaktorė kviečia visus ateitininkus, nuo pačių jauniausių iki vyriausių, į talką. Reikia straipsnių, grožinės literatūros, poezijos, humoristikos, korespondencijų, veiklos aprašymų. "Ateitis" bus siunčiama ir į Lietuvą atsikuriančiai ateitininkijai. Redakcijos adresas: "Ateitis", Danutė Bindokienė, 7155 S. Homan Ave., Chicago, IL, 60629, USA.

O.G.

Skautų veikla

• Patvirtinta LS brolijos tautinio auklėjimo programa, kurią paruošė to skyriaus vedėjas v.s. Č. Senkevičius. Ši programa pagal amžių bus vykdoma reguliarių sueigų metu.

• LSS tarybos suvažiavimas šaukiamas Čikagoje sausio 28-29 d.d.

• Skautininkų-kių suvažiavimas ruošiamas taip pat Čikagoje balandžio 1-2 d.d.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai Lietuvos nepriklausomybės šventę minės vasario 12 d. Prisikėlimo parapijoje. Ruoškimės visi dalyvauti ir kuo iškilmingiau atšvęsti.

• Sausio 10 d. Prisikėlimo parodų salėje įvyko Toronto skautininkų-kių sueiga. Dalyvavo virš 100 žmonių. Sueigą atidarė ps. V. Grybienė eilėraščiu. Sugiedota "Leiskit į tėvynę". Toliau ji pakvietė kleboną kun. s. Augustiną Simanavičių, OFM, uždegti žvakę Dievui, v.s. V. Skrinską – tėvynei ir v.s. M. Vasiliauskienę – artimui. Ps. St. Kuzmas supažindino su svečiais iš Kauno: kun. G. Kabašinsku ir kun. R. Ramašausku ir pakvietė juos kalbėti. Abiejų svečių malonu buvo klausytis, atsidėkojant gausiai paplota. Po kalbų abu seniūnai pranešė ateities planus, pakvietė sustoti į ratą ir sugiedoti "Lietuva brangi" ir "Ateina naktis". Būreliuose buvo dalintasi skautiškom ir Lietuvą liečiančiom mintim. Sueiga baigta vaišėmis.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
9¾% už 90 dienų term.indėlius
9¼% už 6 mėn.term.indėlius
9½% už 1 m. term. indėlius
9½% už 2 m. term. indėlius
9½% už 3 m. term. indėlius
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.
10½% už 1 m. GIC invest. pažym.
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už pensijų planą (variable rate)
10½% už 1 m. term. pensijų planą
10½% už 2 m. term. pensijų planą
10½% už 3 m. term. pensijų planą
8¾% už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 % už taupymo sąskaitą
9 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:
už asmenines paskolas nuo...12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 11½%
2 metų 11¾%
3 metų ..... 12 % (fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų...10¾% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 69 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD., REALTOR
1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis. Nemokamas namo įkainojimas.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west, islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:
• RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
• RRIF pensijų fondas
• metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
• įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
• atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
• klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus
Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

galės liberalams, nusistačiusiems prieš laisvą prekybą su JAV. Kanados parlamentas tą sutartį antrą kartą patvirtino ankstyvą Kūčių dienos rytą, o senatas – tik gruodžio 27 d. Patvirtinimas ten buvo atliktas 24:0 balsais. Posėdyje dalyvavo 33 liberalai, bet už sutartį balsavo tik vienas George van Roggen. Kiti liberalai nuo balsavimo susilaikė. Kanadiečiai, kurie tikėjosi staigaus iš JAV atvežtų gaminių atpigimo, nusivylė. Mat muitas palaipsniui bus panaikintas tik per dešimtį sutarties galiojimo metų.

Keistai nuskambėjo pranešimas Kanados spaudoje, kad globos reikalaujančiu pabėgėliu pasiskelbė amerikietis J. A. Shepherdas, suimtas Ontario Londone. Jis yra įtrauktas į FBI labiausiai ieškomų dešimties nusikaltėlių sąrašą. Mat yra kaltinamas dviejų paauglių mergaičių išprievartavimu ir nužudymu Tennessee valstijoje 1976 ir 1978 m., pabėgusiu susišaudymo metu su policija. Dabar paaiškėjo, kad šis amerikietis, pasivadinęs J. Trippu, nuo 1984 m. gyveno Londone, kur jau turi sugyventinę ir tris vaikus. Prieš tai keletą metų slapstėsi vakarinėse Kanados provincijose. Šiuo metu Kanadoje yra 85.000 nelegalių ateivių, save vadinančių politiniais pabėgėliais. Tad nenuostabu, kad pabėgėliu nutarė tapti ir policijos suimtas amerikietis, kurio laukia teismas Tennessee valstijoje. Kanada su JAV yra pasirašiusi keitimosi nusikaltėliais sutartį, bet ji ne visada vykdoma net ir žmogžudžių atveju. Atsiranda gynėjų, teigiančių, kad ir amerikiečio žmogžudžio negalima išremti iš Kanados, kai JAV jam gresia mirties bausmė, kurios nėra Kanadoje. Jau buvo atvejų, kai žmogžudystėmis apkaltintų amerikiečių išdavimas buvo uždelstas keletą metų, saugojant juos nuo mirties bausmės. Tokia situacija iš tikrųjų yra juokinga. JAV juk remiasi demokratine santvarka ir turi pilnai žmogaus teises užtikrinančius teismus.

Federacinė liberalų partija atsisakė šį pavasarį planuoto savo atstovų suvažiavimo. Teisinamasi, kad dėl 1988 m. lapkričio 21 d. įvykusių parlamento rinkimų neliko pakankamai laiko tokiam suvažiavimui pasiruošti. Liberalų partijos pirm. M. Robertas taipgi prisipažįsta, kad tokiam suvažiavimui trūksta ir lėšų, kurios buvo išleistos rinkiminiam parlamento vajui. Federacinės liberalų partijos pirm. M. Robertas pranešė, kad jos atstovų suvažiavimas įvyks š.m. spalio 20-23 d.d. Kalgaryje. Suvažiavimo nukėlimas iš pavasario į rudenį duoda daugiau laiko apsispręsti dabartiniam vadui J. Turneriui dėl jo ateities. Jo vadovaujama liberalų partija jau du kartus iš eilės pralaimėjo parlamento rinkimus. Trečiojo bandymo tektų laukti ketverius metus, kol vėl pasibaigs konservatorių daugumos vyriausybę turinčio Kanados ministerio pirm. B. Mulronio kadencija.

Daug kam atrodo, kad J. Turneris ruošiasi pasitraukti. Tokiu atveju liberalų partijos atstovų suvažiavimas spalio 20-23 d.d. Kalgaryje gali tapti ir naujo vado rinkimais. Praėjusią savaitę J. Turneriui buvo padaryta nugaros operacija – išimtas gabaliukas kaulo, lietusio nervus ir kėlusio didelius skausmus, kurie prasidėjo rinkiminio vajaus metu. Šia proga J.Turneris liberalų vadą parlamente Herbą Gray paskelbė oficialiu savo pavaduotoju, jam patikėdamas ir opozicijos vado pareigas. Iš tikrųjų sveikatai atgauti reikės tik kelių savaičių poilsio. Tad spėjama, kad J. Turneris ruošiasi atsistatydinti ir laikiniu liberalų partijos vadu nori palikti Herbą Gray, kuris nežada būti kandidatu naujo vado rinkimuose. Pagrindinė kova dėl vado pareigų vyks tarp. J. Chretieno, P. Martino ir L. Axworčio.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640, namų tel. (705) 429-6428.

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
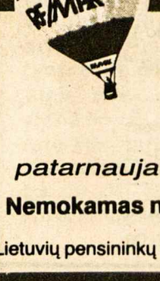
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
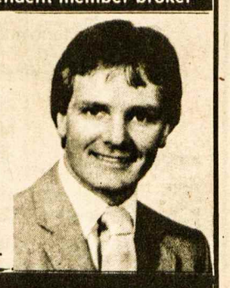
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker
birute spudas, B.A.
sales representative
BLOOR WEST VILLAGE rajone gatvėje parduodamas 4 miegamųjų labai gerame st[illegible] namas. Du židiniai, ąžuolo sijų lubos ir ąžuolo apdai[illegible] privatus įvažiavimas, garažas, gražus kiemas.
PARDUOTA
1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469
535-2500

Š. m. vasario 5, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

rengiamas **SIMPOZIUMAS** tema:

"Persitvarkymas Sovietų Sąjungoje, Lietuva ir išeivija"

Paskaitas skaito:

dr. V. Samonis, Toronto universiteto mokslinis bendradarbis –
"Pabaltijo ekonominio persitvarkymo galimybės ir problemos"

dr. R. Vaštokas, Trento universiteto profesorius –
"Tarptautinė politika ir Lietuvos persitvarkymas"

kun. G. Kabašinskas, Sąjūdžio delegatas, svečias iš Lietuvos –
"Lietuvos religinė ir kultūrinė padėtis persitvarkymo eigoje"

adv. J. Kuraitė-Lasienė – simpoziumo moderatorė

Visi kviečiami dalyvauti šių Lietuvos ateičiai reikšmingų temų svarstyme. Įėjimas nemokamas.

Rengia – ***KLB Toronto apylinkės valdyba ir LN kultūrinė komisija***

SKAITYTOJAI PASISAKO

"EŠELONŲ BROLIAI"

"TŽ" 1988 m. lapkričio 22 d. nr. išspausdintas mano eilėraštis "Ešelonų broliai", nurodant, kad jį parašė P. Cidzikas. Tai netiesa. Šį eilėraštį aš parašiau, 1988 m. rugpjūčio 10 d., važiuodama pirkti bilietų savo kelionei į Kanadą. Kartu su manimi važiavo daugiau žmonių – tarp jų gyd. Katilienė-Pranaitytė, kuri, pasakodama apie savo šeimos žuvimą Lenos deltoje, prašė paminėti lietuvių kaulus. (Taip gimė posmelis su "kaulelius palikę ledjūrių šaly . . ."). Rugpjūčio 13 d. tą eilėraštį oficialiai pasiunčiau "Literatūros ir meno" redakcijai, kuri atsakė: "Laukite per televiziją, nes tekstui muziką parašyti apsiėmė prof. Juzeliūnas, komisijos stalinizmo aukoms tirti pirmininkas". Tuo pat metu aš padaviau minėtą eilėraštį ir respublikiniam klubui "Tremtinys", kurio literatūrinei sekcijai aš priklausau. Eilėraštis tapo populiarus: žmonės ėjo pas mane iš įvairių įstaigų prašyti jo teksto, dainavo mitinguose, apkabinę rankomis Baltiją, jis buvo iškabintas Vilniuje ant katedros sienos. Visur su mano pavarde! Taigi turiu daug liudininkų, kad esu šio eilėraščio autorė.

Antanina Garmutė

Red. pastaba. Ačiū už klaidą atitaisantį laišką. Klaida įvyko dėl netikslios informacijos.

BUVĘ SIBIRINIAI KALINIAI

Prašėte žinių apie **Viktorą Petkų.** Jis – raseiniškis. Teta tarnavo pas domininkonus Raseiniuose ir jį leido į mokslus. Viktoras turėjo gerą atmintį ir galėjo naudotis domininkonų biblioteka. Todėl jis yra apsiskaitęs, mėgsta rašyti. Lageryje sėdėjo tris kartus. Liko ištikimas Dievui ir tėvynei. Ir vos grįžęs (1988.XI.2), atnaujino Helsinkio grupės veiklą. Helsinkio grupė yra vispusiškai gera bei rimta. Abu kunigai taip pat rimti.

Tiesa, po II D. karo Viktoras trumpai buvo Telšių kunigų seminarijoje. Aš jį sutikau lageryje 1948 m. Taip, aš jį gerai pažįstu ir laikau rimtu žmogumi. Valdžia bandė šmeižti jį, vadindama homoseksualu. Bet tas priekaištas be pagrindo. Jis kilo dėl to, kad Viktoras Vilniuje turėjo daug jaunimo, kuriam stengėsi perteikti tautines ir religines idėjas. Lageryje niekad iš nieko negirdėjau blogo žodžio apie V. Petkų.

Šaunus yra ir **Balys Gajauskas,** su kuriuo buvau lageryje nuo 1948 m. Antrą kartą atsėdėjo 25 metus, o po 3 metų pertraukos – 10 metų uždarame kalėjime ir 2 metus tremtyje. Jisai sumušė lietuvių lagerininkų rekordą. Gana gerai išsilavinęs, principingas žmogus. Manau, kad jis turėtų emigruoti į Vakarus – nusipelnė poilsio ir geresnio gyvenimo!

Kun. A. Svarinskas

Oakville, Ontario

KLB OAKVILLĖS APYLINKĖS visuotinis narių susirinkimas įvyko 1989 m. sausio 8 d. Elenos Sargautienės namuose, pirmininkaujant Vincui Žemeckui ir sekretoriaujant Zitai Linkevičienei.

Perrinkta nauja apylinkės valdyba, susidedanti iš Prano Linkevičiaus, Onos Pulkauninkienės, Elenos Sargautienės, Zinos Vaičeliūnienės ir Jono Žiūraičio. Revizijos komisijon išrinkti Antanas Aulinskas, Olga Krygerienė ir Milda Žemeckienė.

Per valdybos narių pranešimus ir komentarus pabrėžta, kad ši nedidelė kolonija per 1988 metus sutelkė lietuviškai veiklai remti per $3,200. Didžiausia dalis – $2,000 skirta KLB visuomeninei veiklai. Kitos aukos skirtos Tautos fondui bei tautinių šokių šventei. Per paskutinius penkerius metus ši apylinkė paaukojo lietuviškai veiklai apie $10,500. 1988 m. aukos parodė, kad apylinkė buvo ypatingai jautri įvykiams Lietuvoje. Susirinkime komentuota apie tuos įvykius, pradedant Vasario 16 d. represija ir baigiant džiugiu Sąjūdžio suvažiavimu Vilniuje.

Kanados Lietuvių Bendruomenės įvykiai taip pat išgvildenti: baltiečių vakaras Otavoje, tarybos sesija Toronte ir Lietuvos diplomatinės tarnybos paskyrimas H. Lapo, garbės konsulo pavaduotoju Kanadoje. Tai svarbus įvykis, kuris parodo kad Kanados vyriausybė ir toliau tęsia Lietuvos okupacijos nepripažinimą. Susirinkimas linki H. Lapui sėkmės jo darbe.

Oakvillės apylinkė minės Vasario 16 d. savo pobūvyje, kuris įvyks 1989 m. vasario 4 d. Anapilio muziejaus salėje. Susirinkimas baigtas Tauto himnu. Po to buvo pasivaišinta. **Ž.**

Parduodame ir siunčiame
220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir
"Camcorders", "VCR" bei "TV"
vartojimui Europoje.
Universal Overseas Services
Tel. (416) 755-7779

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954
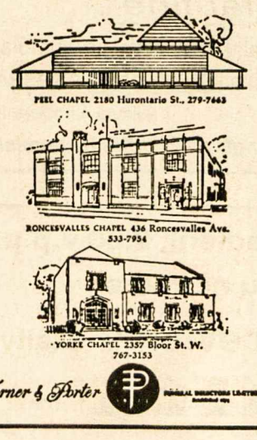
PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954
YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153
Turner & Porter

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

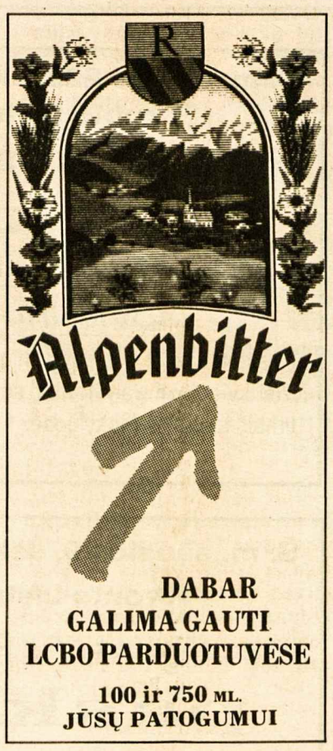

DABAR GALIMA GAUTI LCBO PARDUOTUVĖSE
100 ir 750 ML.
JŪSŲ PATOGUMUI

Nauji vaistai

Kažkas pasakė:

– Tie nauji stebuklingieji vaistai yra tokie stiprūs, jog reikia turėti gerą sveikatą, kad galėtum juos naudoti . . .

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

CHESSINGTON LIMOUSINES
vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181

1988 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
Greitai bus paskelbtos 1989 metų ekskursijos
Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriksite, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronte nuo 1962 m. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.
Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu
V. BAČĖNAS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.C.L., LL.B., M.B.A.
Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų **Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.**
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents
Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St.W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127
Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argentia Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 **TELEX: 06-960168**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS, *B.A. M.L.S. LL.B,*
kartu su advokate **Joana Kuraite** perėmė a.a. advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
3425 Dundas St.W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)**763-3362**
namų **621-2136**

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
allan BROWN
624-6336 namų **897-0068**
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
- *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

DRESHER REAL ESTATE LTD.
3830B Bloor St. W., Islington, Ontario M9B 1K8
Tel. 233-3334 – Fax 233-0285 – 231-2661
BOLTONE 14,5 akrų pramoninei statybai – $3,400,000.
BOLTONE 76,7 akrų, geras investavimas. Kaina – $4,500,000.
Dėl informacijų skambinti AL SRSA tel. 846-8168 arba VALTERIUI tel. 231-2661.
MISSISSAUGA 12 akrų – $3,900,000.
PEMBROKE, Ont., 18 sklypų namų statybai po $15,000. Dėl informacijų skambinti VALTERIUI tel. 231-2661.
COLLEGE prie Dovercourt parduodama "Litho-Art" spaustuvė. Prašoma kaina $110,000.00. Įmokėti trečią dalį. Skambinti Valteriui Drešeriui tel. 231-2661.
WHITBY 24 akrai pramoninei statybai – $3,360,000. Skambinti Valteriui.
ALBION-KIPLING rajone vienaaukštis, 4 miegamųjų. Kaina – $239,900.
ALBION-WESTON RD. rajone pusantro aukšto. Kaina - $237.000.
Mes patarnaujame visose pirkimo ir pardavimo srityse bei draudos reikaluose.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233–3334 — Fax 233–0285 — 231–2661
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Sekmadienį pamokslus sakė svečias iš Lietuvos, kun. Romualdas Ramašauskas, Šančių parapijos vikaras. Po 11 v. Mišių Anapilio salėje jis kalbėjo apie dabartinį Lietuvos jaunimą, jo nusiteikimą religijos atžvilgiu ir, Persitvarkymo sąjūdžio dėka, visiškai pasikeitusį oficialų požiūrį į religiją. Dabar jau esą oficialiai kalbama apie reikalingumą dorovinio jaunimo auklėjimo, kurį tinkamiausiai suteikti galį dvasiškiai. Kalbėtojui buvo iškelta visa eilė klausimų, į kuriuos visus aiškiai ir žvaliai atsakė.

— Ateinantį sekmadienį po 11 v. Mišių, Anapilio salėje bus rodoma vaidinimo "Amerika pirtyje" vaizdajuostė iš Lietuvos.

— Priimamos aukos nukentėjusiems Armėnijoje. Jos bus siunčiamos nukentėjusiems per Toronto arkivyskupiją.

— Kanados lietuvių kultūros muziejaus vajus tęsiamas toliau. Iki šiol surinkta $156,604. Vajui aukojo: $100 — J. Pacevičienė; $50 — A. Smailiai.

— Aukojo Motinos Teresės labdarai: $100 — J. Zenkevičius; Šv. Jono liet. kapinėms: $200 — A. Urbaitis; $100 — J. Pacevičienė; Armėnijos nukentėjusiems: $20 — P. Kirstukas; parapijos skoloms numokėti: $500 — dr. A. B. Šalkai; $200 — J. C. Waitschat; $100 — dr. A. M. Kiškiai, J. Pacevičienė, R. V. Dementavičiai; $60 — J. G. Ross; $50 — R. Kymantas, K. J. Rugiai, K. V. Ottai.

— Mišios sausio 22, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Adolfą Sargautį, 11.00 v.r. už parapiją.

Išganytojo parapijos žinios

— Sausio 22 ir 29 d.d. pamaldos įprastu laiku 9.45 v.r.

— Vasario 5 d. po pamaldų Toronto Lietuvių namuose visuotinis metinis parapijos narių susirinkimas. Kviečiame visus parapijos narius dalyvauti. Įvyks papildomi rinkimai į parapijos tarybą.

— Parapijos choras renkasi pirmadieniais parapijos salėje 7.30 v.v.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $2000 — dr. M. Uleckienė; $1000 — P. Šablinskienė; $500 — M. Jasionytė, P. M. Krilavičiai; $200 — A. J. Lajukai, P. Bersėnas, A. Miklovaitis, J. G. Povilaičiai; $150 — a.a. Ipolito Krasausko atminimui; $60 — B. Buikienė; $20 — B. Saplys, A. Zalagėnas, K. M. Janeliūnai; $10 — J. Maniuška, P. Skablauskas, S. Varanka; $100 — K. B. Čepaičiai, $50 — V. Daugilavičienė. Iš viso statybos fonde yra $106,651.53. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių. Kvitai už 1988 metus bus išduodami sausio mėnesio pabaigoje.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Gertrūda Lapienė iš Panevėžio.

— Užgavėnių karnavale dalyvaujančių organizacijų atstovų pasitarimas šaukiamas sausio 28, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Lietuvių namuose. Prašome visus atstovus dalyvauti. Rengėjai — LN visuomeninės veiklos komitetas. Bilietai į Užgavėnių karnavalą gaunami sekmadienio popietėje arba skambinti LN raštinei tel. 532-3311/2.

— LN vyrų būrelio visuotinis narių susirinkimas šaukiamas vasario 12, sekmadienį, 3 v.p.p. Kunigaikštienės Birutės menėje, Lietuvių namuose.

V. Urbonas "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. Misiūnienė iš Niujorko, "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Rimvydo Adomavičiaus atminimui dr. Antanas Barkauskas Mažosios Lietuvos fondui paaukojo $100.

A. a. Liudo Karno atminimui jo tėveliai S. A. Karnai Tautos fondui aukojo $100.

A. a. Juliui Klypui iškeliavus amžinybėn, jo atminimui Tautos fondui aukojo $1000 J. Žalkauskas.

Wasagos lietuvių moterų būrelio susirinkimas įvyko 1989 m. sausio 14 d. Jame buvo išrinkta nauja valdyba ir revizijos komisija. Valdybą sudaro: pirm. Aldona Vitkienė, vicepirm. Joana Dūdienė, sekr. Marija Garbačiauskienė, narės Magilona Laurinavičienė ir Emilija Tribilevičienė, o revizijos komisiją — Birutė Kasperavičienė ir Zina Baršauskienė.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per visas Mišias pamokslus sakė Kauno Prisikėlimo parapijos vikaras kun. Gintautas Kabašinskas. Taip pat 4 v.p.p. svečias kun. Gintautas parapijos salėje darė pranešimą apie Kauno Prisikėlimo parapijos istoriją ir rodė vaizdajuostę.

— Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos vyksta sekmadieniais 9.15 v.r. — 10.15 v.r. klebonijos patalpose. Jaunuoliai/ės sulaukę 12 metų amžiaus yra prašomi į pasiruošimą įsijungti.

— Parapijos salės nuomojamos 1990 metams iki vasario mėnesio galo tik lietuviams. Po to nuomosim ir kitataučiams.

— KLK moterų mūsų parapijos skyriaus sekantis susirinkimas bus sausio 22, ateinantį sekmadienį, po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje.

— Parapijai aukojo: $500 — B. P. Čeponkai; $300 — A. V. Barsėnai; E. R. Girdauskai; $200 — dr. K. A. Ambrozaičiai, dr. P. S. Vytė, D. Vaidila, K. Z. Žebrauskai; $150 — Kathleen Dobilas ir šeima, A. Masiulis; $100 — V. Abromavičius, L. L. Bungardai, P. V. Jankaičiai, K. J. Rugiai, R. L. Kuliavai, R. H. Simanavičiai, B. V. Misevičiai, J. M. Vaseriai, E. Walenciej, M. Vilčiauskaitė; $50 — A. Beresnevičius, J. Rimšaitė, M. V. Kriščiūnai, A. R. Sapijoniai, J. J. Ignatavičiai; gaisro pavojaus signalų įvedimui: $200 — A. Z.; $100 — A. Gurevičius, L. Razgaitis; vienuolynui: $1000 — P. Šablinskienė; $100 — S. O. Gotšeldai, L. Paulauskienė; $50 — V. M. Tamulaičiai, B. V. Misevičiai; vyskupo fondui: $300 — U. Paliulis; $100 — Gyvojo Rožinio draugija; $25 — M. Bulvičienė; klierikų fondui: $500 — J. E. Šileikiai; $100 — Gyvojo Rožinio dr-ja; $60 — A. O. ir Kulių šeima; $50 — B. V. Misevičiai, J. A. Puteriai; Religinei šalpai: $100 — Gyvojo Rožinio draugija, J. B. Stankaičiai; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $100 — Gyvojo Rožinio draugija; vargšams: $50 — V. Daugėlavičienė, A. Žilėnas; $25 — M. Bulvičienė; Armėnijoj nukentėjusiems: $100 — D. Z., B. Trukanavičius; $40 — M. Jasionytė; $30 — P. S. Morkūnai; $23 — M. E. Gegužiai; $20 — B. Mackevičius, M. S. Petruliai, J. A. Puteriai, A. Mašalas, J. Burkšaitis.

— Mišios sausio 22, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Lucey, 10.15 v.r. — už a.a. Joną ir Antaniną Prakapus, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Vilių Pajarską.

Kanados lietuvių fondas praneša, kad prašymus paramai iš fondo gauti reikia įteikti iki š. m. vasario 16 d. Prašytojai turi užpildyti valdybos paruoštą prašymo formą, kurią galima gauti apylinkėse iš fondo įgaliotinių arba kreipiantis į KLB krašto valdybą, 1011 College Street, Toronto, Ont. M6H 1A8. Didesnių apylinkių fondo įgaliotiniai yra: Hamiltone — J. Pleinys, Londone — E. Petrauskas, Montrealyje — Br. Staškevičius. **KLF valdyba**

KLB Toronto apylinkės valdyba praneša, kad apylinkės tarybos rinkimai įvyks 1989 m. vasario 26, 10 v.r. — 2 v.p.p. Balsavimo vietos ir kandidatų sąrašai bus paskelbti vėliau. Rinkimų komisiją sudaro šie asmenys: Birutė Abromaitienė tel. 532-4793; Pranas Berneckas 763-4429; Marija Dambarienė 769-4891; Bronius Mackevičius 536-9510; Vytautas Skrinskas 249-4591. Rinkimų komisija sudarys kandidatų sąrašus ir pravęs balsavimus. Kandidatais į apylinkės tarybą gali būti visi Toronto apylinkės lietuviai, sumokėję 1989 metų solidarumo mokestį ir užpildę nominacijos pareiškimą, pasirašytą dviejų siūlytojų iki 1989 m. vasario 5 d. Pareiškimus galima gauti pas rinkimų komisijos narius, apylinkės valdybos narius, Lietuvių namuose, parapijose ir lietuviškose įstaigose. Sąrašai bus paskelbti vasario 12 d.

KLB Toronto apylinkės valdyba

Dr. Rasa Mažeikaitė yra išvykusi į Čikagą ir, kaip Lituanistikos katedra praneša, praves 10 savaičių seminarą "Europos paskutinė neištirta zona: Lietuva viduramžiuose". Šis seminaras, keturių kreditų kursas, vyks vieną kartą savaitėje. Registracija prasidėjo sausio 4-6 d.d.

Metinis ir sukaktuvinis "Tėviškės žiburių" 40 metų veiklos balius įvyks balandžio 1, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje. Rengiama ir loterija, kuriai jau yra telkiami vertingi laimikiai – paveikslai, skulptūros, audiniai, tautodailės dirbiniai ir kt. Rengėjai būtų labai dėkingi tautiečiams, paaukojusiems vertingus laimikius didžiajai loterijai. Jai reikalingas leidimas iš valdžios, tad rengėjams tenka rūpintis iš anksto.

Tradicinio mažlietuvių šiupinio data šiemet anksti, žiemai vos įpusėjus — vasario 7 d. Ištvermingos Maž. Lietuvos moterų dr-jos narės nutarė nepaisyti žiemos vargų ir neapleisti savų tradicijų, ypač šiuo mūsų tėvynainiams lemtingu metu. Pasigerėtina, kad į rengėjų tarpą įsijungė jaunos pajėgos, mielai aukojančios savo laiką ir energiją šiam renginiui. Tad mieli torontiečiai, įvertinkite jaunimo pastangas savo atsilankymu; savitas skanus patiekalas, "Aro" skambios dainos ir kitos staigmenos lauks Jūsų.

"Parama" kredito kooperatyvas primena nariams, studijuojantiems pirmus metus universitete, kad jau laikas paduoti prašymus gauti "Paramos" stipendijai (iki $1000). Stipendijų prašymai priimami iki 1989 m. kovo 1 d. **Vedėja**

Kalbės lietuvis mokslininkas

Dr. Jonas V. Dunčia, kalbės vasario mėnesį mokslininkų konferencijoje – Oxnard, Kalifornijoje. "Science" žurnale rašoma, kad jis darys pranešimą apie jo išrastą cheminę medžiagą, kuri stipriai reguliuoja hormono, vadinamo Angiotensin II, veikimą.

1989 m. vasario 4, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose, rengiamas

UŽGAVĖNIŲ KARNAVALAS

Jaunimo popietė – nuo 12.30 v. iki 5 v.p.p.

Jaunimo meninė programa, organizacijų paviljonai su šiltais ir šaltais užkandžiais, gėrimų baras. Įėjimas nemokamas.

Kaukių vakaras – nuo 7 v.v. iki 12.30 v.r.

Meninę programą atliks: *Toronto vyrų choras "Aras", "Atžalyno", "Gintaro" ir Hamiltono "Gyvataro" šokėjai. Šokiams gros lietuviškas orkestras "Žagarai".*

Veiks baras, loterija. Užgavėnių maistą ruošia B. Stanulienė. Premijuojamos kaukės.
Bilietas – $6. Kaukėms pilnoje aprangoje nemokamai. Bilietus platina darbo valandomis Lietuvių namai tel. 532-3311, stalai numeruoti. Taipgi bilietai bus parduodami prie įėjimo.
Pelnas skiriamas dalyvaujančioms organizacijoms.

Visi maloniai kviečiami savo dalyvavimu paremti lietuviškas organizacijas bei vienetus.

Toronto Lietuvių namai

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI,

ĮNEŠDAMI SANTAUPAS MŪSŲ KOOPERATYVE Į

RRSP

- *Mokame aukštas palūkanas (žiūr. skelbimą 8-tame "Tėviškės žiburių puslapyje)*
- *Neimame jokio administracinio mokesčio*
- *Prieš 71 gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių*
- *Norint gauti mokesčių atleidimą už 1988 metus, įnašą į RRSP reikia įteikti iki* **1989 m. kovo 1 dienos**

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

TAUPYKIME SAVO ATEITIES GEROVEI!

(Sumažindami pajamų mokesčius)

- Sausis ir vasaris – RRSP indėlių mėnesiai.
- Per šiuos mėnesius dalį savo santaupų įdėkite į saugią

"Paramos" RRSP s-tą.

- Jei truks **"Parama" paskolins.**
- "Parama" moka **aukštas palūkanas** už jūsų indėlius.
- "Parama" neima **jokių mokesčių** nei už plano administravimą, nei už patarnavimus įdedant ar išimant.
- "Parama" **tuoj pat vietoje išduoda** kvitą dėl mokesčių atleidimo.
- Galite **pasirinkti indėlio terminą:** 1 m. - 10½%, 2 m. - 10½%, 3 m. - 10½%, su keičiamu nuošimčiu (variable rate) 8¾%.
- Jūsų RRSP **palūkanos apsaugotos nuo pajamų mokesčių.**
- **Nelaukite paskutinės dienos!**
- Paskutinė diena indėliams už **1988 metus**

KOVO 1 D.

Tel. 532-1149

"PARAMOS" kredito kooperatyvo valdyba

Š. m. sausio 22, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

magistras Genius Procuta skaitys

paskaitą –

"Mokykla dabartinėje Lietuvoje: sovietinė ir tautinė"

Paskaitininkas yra sovietinių studijų mokslinis darbuotojas. Visi kviečiami dalyvauti ir susipažinti su vėliausiais pasikeitimais Lietuvos mokyklose. Įėjimas nemokamas.

Rengia – LN kultūrinė komisija

Š. m. sausio 29, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

advokatas A. Pacevičius skaitys

paskaitą –

"Vėliausieji pakeitimai testamentų sudaryme turto persiuntimui į Lietuvą"

Paskaitininkas atsakys į klausimus. Įėjimas nemokamas.

Rengia – LN kultūrinė komisija

Toronto lietuvių kredito kooperatyvui "Parama"

reikalinga tarnautoja arba tarnautojas.

Pirmenybė turintiems patyrimo banke ar buhalterijos darbe, kalbantiems lietuviškai ir angliškai. Kreiptis į vedėją tel. ***532-1149***

MONTREALQUE

Montrealio lietuvių studentų sąjunga suruošė 25-ąją žiemos slidinėjimo stovyklą Laurinijoje – St. Jovite. Stovykla tęsėsi nuo gruodžio 26 d. iki sausio 1 d. 140 stovyklautojų (visi lietuviai) buvo iš Kanados ir daugiausia iš JAV – net iš Kalifornijos. Sniego buvo užtektinai, tik plūdusi šalčio banga įnešė kiek nepatogumų.

Bugomila ir Domininkas Rupšiai paminėjo 50 metų vedybinę sukaktį sausio 7-8 d.d. Šeštadienį duktė Emilija ir žentas Romas Verbylos iškėlė vaišes savo namuose sukaktuvininkams bei jų artimiesiems. Sekmadienį 11 val. AV šventovėje buvo atlaikytos Mišios Rupšių intencija.

Montrealio lietuvių tautodailės grupė "Vaivorykštė" suruošė parodą, kuri vyksta Town of Mount Royal R.J.P. Dawson bibliotekoje 1967 Graham Blvd. nuo š.m. sausio 9 d. iki sausio 31 d. Lankymo valandos: savaitės dienomis nuo 9 v.r. iki 9 v.v., penktadieniais – 9 v.r. iki 6 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. iki 4 v.p.p. ir sekmadieniais – 10 v.r. iki 5 v.v. Milda Bilevičiūtė-Ruffo išrūpino šias patalpas, kuriose šiaip nuolatos vyksta grupinių ar individualių dailininkų parodos. Parodoje išstatytos tautinės lėlės, juostos, pirštinės, Vilniaus verbos, gintarai, kraičio skrynelės ir kit.

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimo, vykusio spalio 22-23 d.d., vaizdajuostė buvo rodoma sausio 8 d. AV parapijos salėje. Žiūrovų susirinko virš septyniasdešimts. Domėjimasis buvo ypatingai didelis. Šis renginys, ruoštas KLB Montrealio apylinkės valdybos, davė per $1000 aukų Sąjūdžio reikalams. Visi žiūrovai buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais. Norintieji Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiui paaukoti gali kreiptis pas KLB Montrealio apylinkės valdybos kasininką Kostą Toliušį tel. 767-2930.

Irenai ir dr. Petrui Lukoševičiams, išsikeliantiems į Torontą, ruošiamos išleistuvės sausio 29 d. tuoj po pamaldų AV parapijos salėje. Abu Lukoševičiai yra labai daug prisidėję prie Montrealio lietuvių kolonijos visuomeninės bei kultūrinės veiklos. Išleistuves rengia KLB Montrealio apylinkės valdyba. Numatoma meninė progama ir vaišės. Visi montrealiečiai kviečiami gausiai dalyvauti.

KL moterų dr-jos Montrealio skyrius vasario 5 d. po 11 val. pamaldų AV parapijos salėje rengia Užgavėnių blynų pietus su jaunimo programa. Visi kviečiami. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 **PETRAS ADAMONIS**
Res.: 256:5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

1989 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ IŠ MONTREALIO

Nuo gegužės 12–26 d.d. — $1999
Nuo birželio 30 – liepos 14 d.d. — $2199

Smulkesnių informacijų reikalu kreiptis:

L. STANKEVIČIUS, 1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Quebec, Canada H7G 4K7. **Tel. (514) 669-8834**

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	10¾%	Taupymo – special.	5½%
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¼%
1 metų	9½%	Taupymo – kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	9 %	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	8¾%	RRIF – RRSP – term.	10¾%
60 d. - 119 d.	8½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	8¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 12¾%, asmenines – nuo 12¼%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

LIETUVĖ MOTERIS priima prižiūrėti vaikus savo namuose Etobicoke rajone. Tel. 626-5184.

IEŠKAU MOTERS prižiūrėti vaikus. Duodu kambarį ir leidžiu naudotis automobiliu. Tel. 887-1392.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS TARYBOS ekonominė sekcija išleido knygos formato 208 psl. 1989 m. KALENDORIŲ. Jame yra daug skaitinių iš Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio žinių, novelių, juokų, aforizmų, sveikatos ir šeimininkėms valgių receptų. Atsiuntus bent $7, kalendorius bus persiųstas į bet kurią vietovę. Užsakymus siųsti: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

PARDUODAMAS CONDOMINIUMAS, gražus apartamentas, St. Petersburg Beach vietovėje netoli Šv. Jono šventovės. Du miegamieji ir dvi prausyklos. Teirautis tel. (813) 360-4295 arba tel. (416) 632-3134.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

PARDUODAMI šilti žieminiai batai. Kaina nuo $25 iki $30. Tel. 534-6803.

DU TVARKINGI IR NERŪKANTYS STUDENTAI ieško 2-jų kambarių butą su prausykla ir virtuve Toronte. Nuoma ne aukštesnė kaip $500. Skambinti nuo 2 v.p.p. Vigmantui tel. 233-8586.

PIGIAI PARDUODU tinkančius naudoti Lietuvoje naujausių modelių japoniškus video magnetofonus ir video filmavimo kameras "National Panasonic". Nemokamai pristatau į namus. Kreiptis telefonu (416) 385-3453 į Ričardą Hamiltone.

TIESIOGINIS SUSITARIMAS SU "DOLERINĖMIS" PARDUOTUVĖMIS LIETUVOJE. Galite užsakyti giminėms automobilį mokėdami tik 5%. Įvairiom prekėm galite siųsti ir mažesnes sumas, pradedant nuo 300 JAV dolerių. Pinigai saugiai siunčiami per banką. Siunčiam taip pat video, stereo ir kitas naudingas prekes į Lietuvą. Rašyti: Romas Pukšys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. (312) 436-7772, namų (312) 430-4145.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.